

Begroting Gemeente Waterland

21 oktober 2025

2026

Inhoudsopgave

Hoofdpijnen	4
Inleiding	5
Lokale lastendruk	8
Samenvattend overzicht	9
Programma's	10
Leeswijzer	11
Ruimtelijk domein	12
Openbaar domein	18
Sociaal domein	22
Bestuur	28
Algemene dekkingsmiddelen	32
Overhead	34
Vennootschapsbelasting	37
Onvoorzien	38
Paragrafen	39
Leeswijzer	40
§ A Lokale heffingen	41
§ B Weerstandvermogen	48
§ C Onderhoud kapitaalgoederen	55
§ D Financiering	60
§ E Bedrijfsvoering	63
§ F Verbonden partijen	68
§ G Grondbeleid	83
§ H Openbaarheid	85
§ I Subsidies	86
§ J Duurzaamheid	94
Financiële begroting	95
Overzicht van baten en lasten	96
Meerjarenraming	98
Incidentele baten en lasten	101
Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	103
Geprognosticeerde balans 2026-2029	106
Geprognosticeerd EMU-saldo	108
Stand en het gespecificeerde verloop reserves	110
Stand en het gespecificeerde verloop voorzieningen	112
Financiering	114
Investeringskredieten	115
Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	124

Bijlagen	125
Uitvoeringsinformatie 2026-2029	126
Overzicht van baten en lasten per taakveld	132
Afkortingenlijst	136

Hoofdpijnen

Inleiding

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2026–2029 van de gemeente Waterland. De begroting biedt een meerjarig sluitend perspectief op verzoek van de raad. Om dit te bereiken zijn beleidsmatige en financiële keuzes gemaakt om een zo realistisch mogelijke begroting voor u te presenteren. De uitgangspunten hierbij zijn de kaders zoals vastgesteld in de voorjaarsnota 2025.

In de begroting wordt per programmaonderdeel inzicht gegeven in doelstellingen, activiteiten en financiële middelen. De programma's zijn als volgt ingedeeld:

Ruimtelijk domein: Dit domein omvat ruimtelijke ontwikkeling, economie en toerisme, woningbouw en duurzaamheid waaronder het uitvoeringsprogramma 2025-2027:

1. Isoleren en besparen,
2. Duurzame energie opwekken,
3. Duurzaam verwarmen.

Openbaar domein: Dit domein richt zich op onderhoud en beheer van openbare ruimte, waaronder wegen, groen en afval. Werkt aan een openbare ruimte die bijdraagt aan de dienstverlening voor de inwoners en ondernemers van gemeente Waterland.

Sociaal domein: Het sociaal domein richt zich op jeugdhulp, Wmo, participatie, schuldhulpverlening, volksgezondheid, welzijnswerk en voorliggende voorzieningen zoals sport en bibliotheek. Met de voorkeur vanuit de raad voor scenario E wordt de taakstelling vanaf 2026 met € 250.000 teruggedraaid.

Bestuur: Dit onderdeel richt zich op bestuurlijke vernieuwing en het versterken van de organisatie, zodat het gemeentebestuur slagvaardig en toekomstgericht kan inspelen op de ontwikkelingen in Waterland.

Algemene dekkingsmiddelen: Hier worden inkomsten uit belastingen en het gemeentefonds verantwoord. Met de voorkeur van de raad voor scenario E wordt de OZB voor woningen verhoogd met 2,8%.

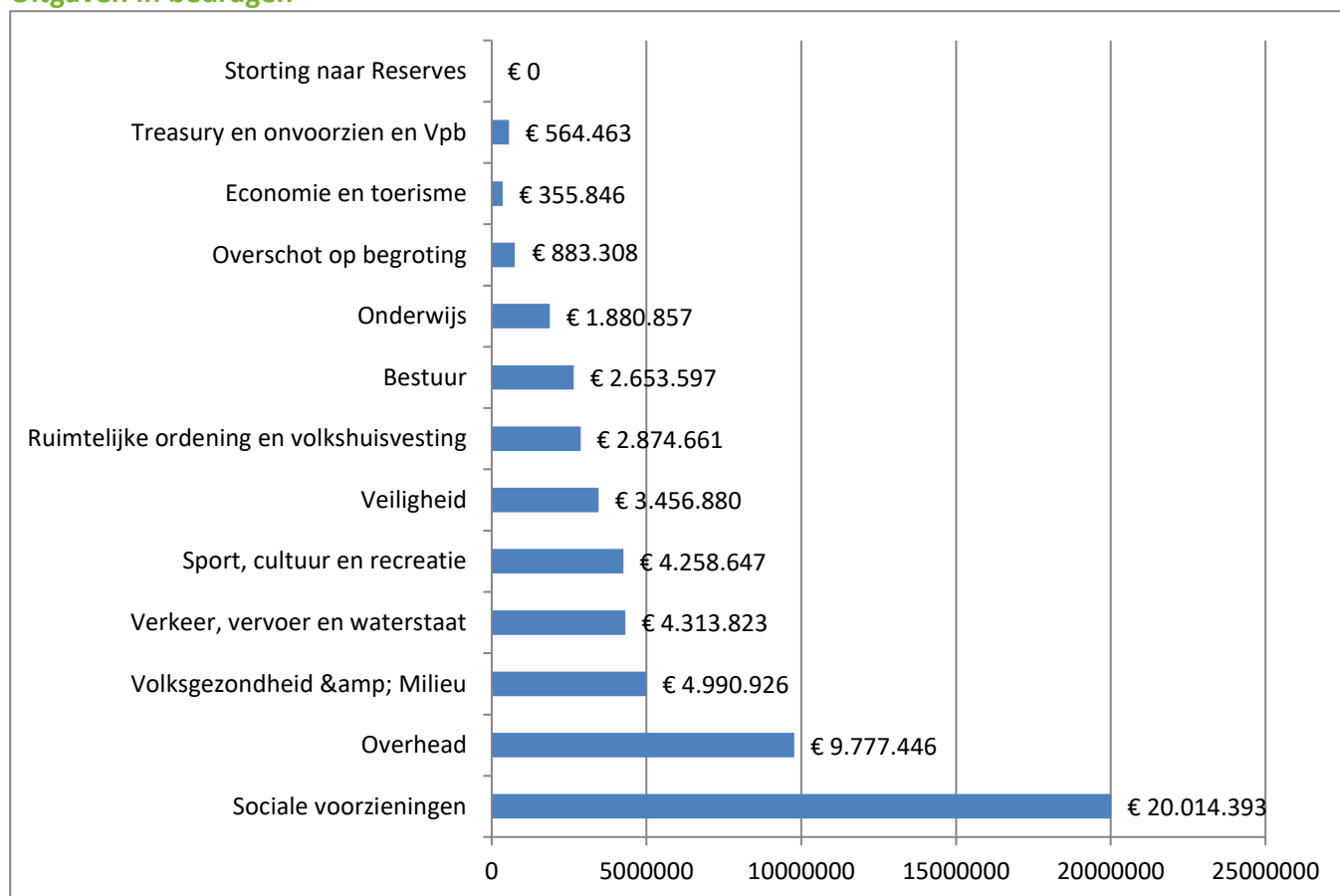
Overhead: Dit programmaonderdeel faciliteert beleid en bedrijfsvoering binnen de organisatie en levert een directe bijdrage aan de kwaliteit van dienstverlening voor inwoners en ondernemers van Waterland. Hieronder vallen kosten voor personeel, interne ondersteuning en ICT. De overhead omvat tevens investeringen in digitalisering, zoals een moderne werkplek, het zaakstelsel en het strategisch informatievoorzieningsplan, waardoor medewerkers efficiënt en toekomstgericht kunnen werken en inwoners beter, sneller en transparanter worden bediend.

Vennootschapsbelasting & Onvoorzien: Deze onderdelen faciliteren fiscale verplichtingen en onvoorziene uitgaven.

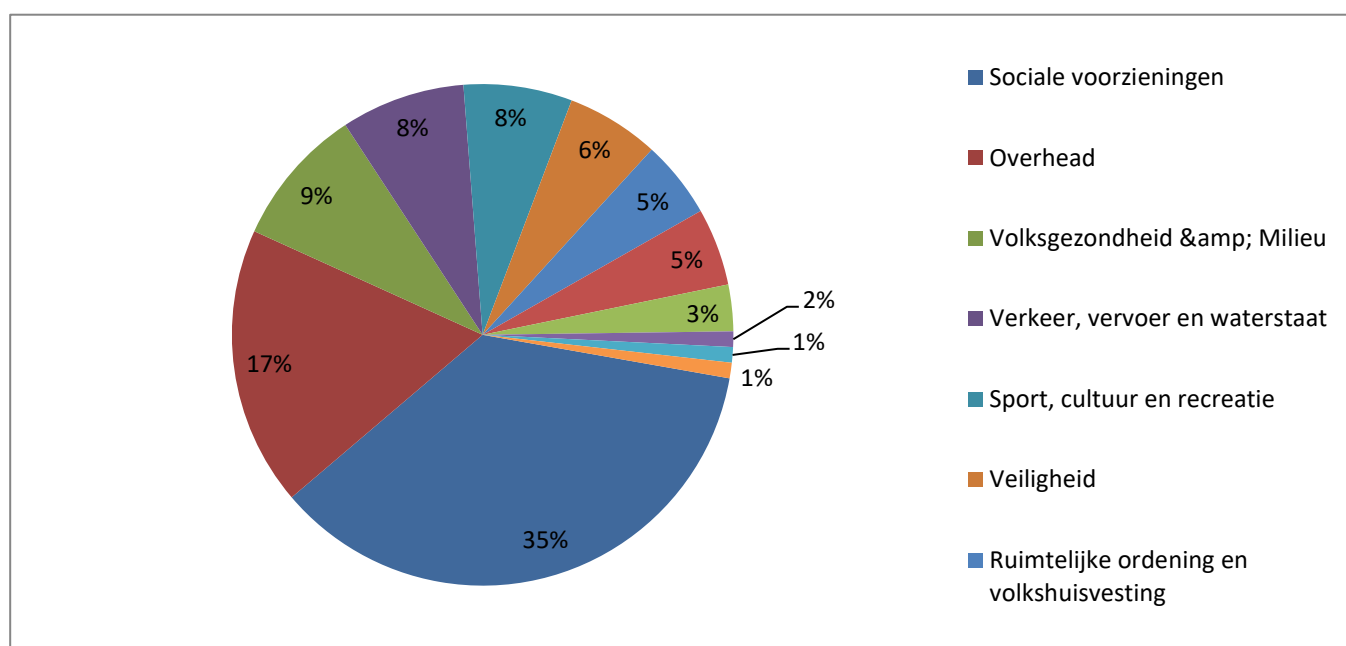
LIAS: De begroting is opgesteld in LIAS, waarmee een stap wordt gezet richting digitalisering en professionalisering van de Planning & Control-cyclus. Deze werkwijze maakt integraal en transparant sturen

mogelijk op inhoud, met aandacht voor bestuurlijke speerpunten. Daarnaast verbetert deze werkwijze de leesbaarheid en toegankelijkheid voor de inwoners.

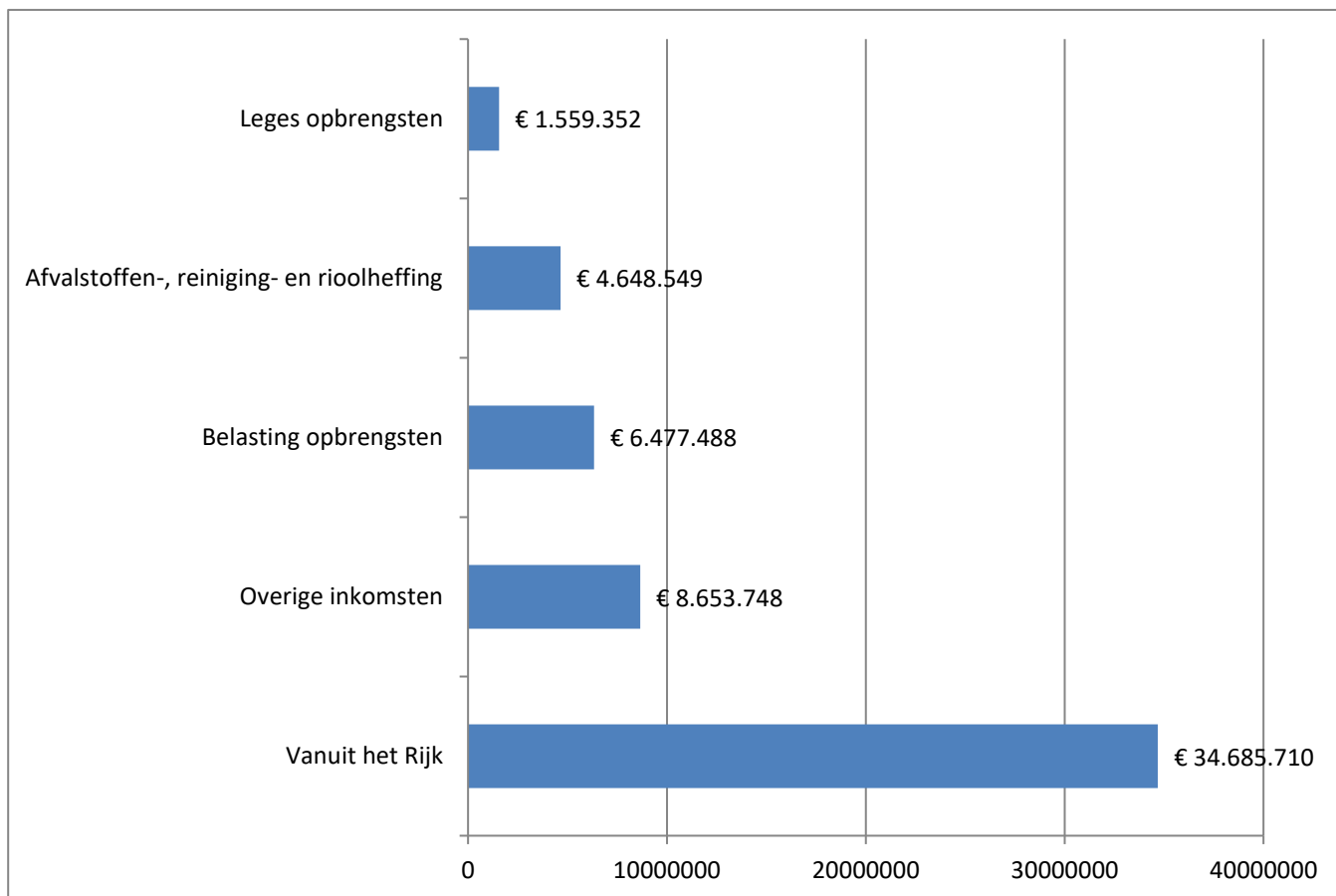
Uitgaven in bedragen

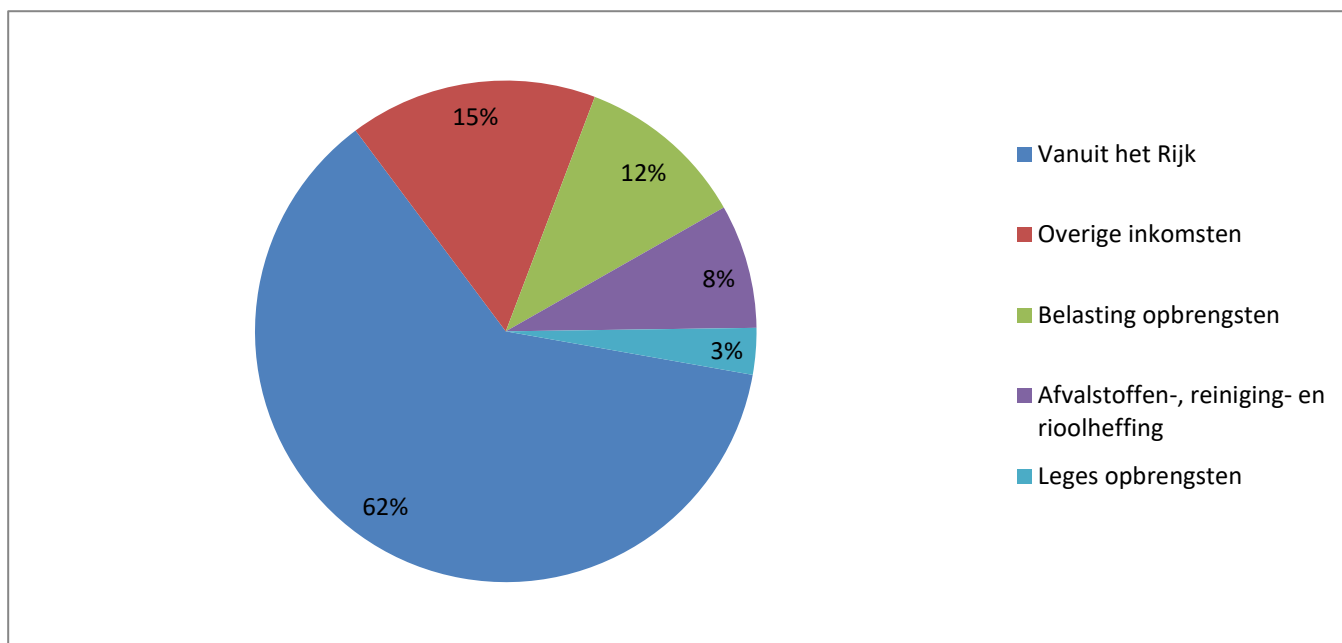
Uitgaven in percentages

Inkomsten in bedragen

Inkomsten in percentages

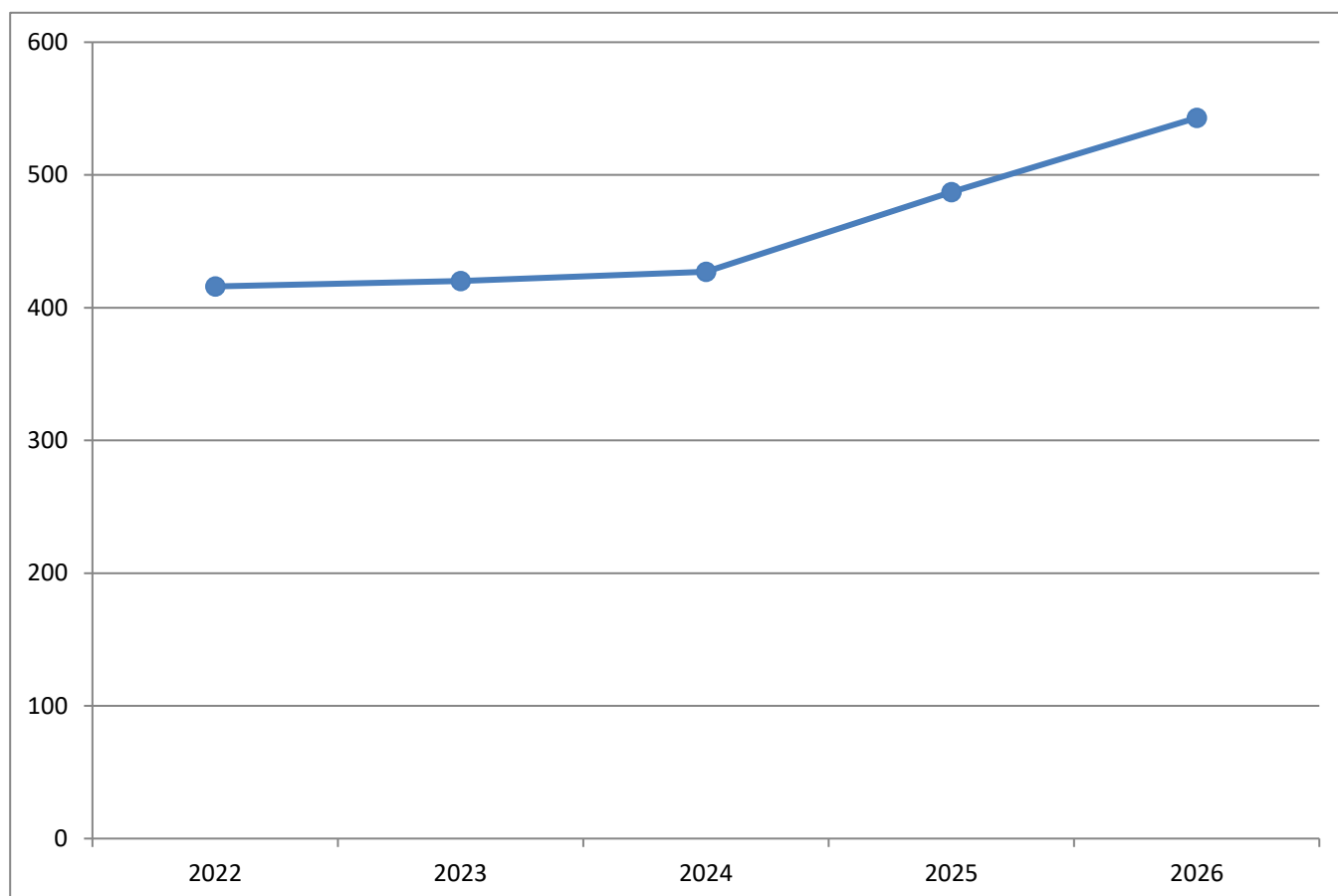
Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is het totaal van de onroerendezaakbelasting, belasting op roerende woon- en bedrijfsruimte, afvalstoffenheffing en rioolheffing per inwoner weergegeven.

Lokale heffing	2022	2023	2024	2025	2026
OZB+RZB	237	236	240	275	282
Rioolheffing	71	73	75	77	104
Afvalstoffenheffing	108	110	112	135	157
Totaal	416	420	427	487	543

Op basis van deze tabel kan het meerjarenperspectief van de lokale lastendruk als volgt worden weergegeven.

Samenvattend overzicht

Bedragen x € 1.000

Programma onderdeel	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
Exploitatie	-767	-325	-477	-426
1. Ruimtelijk domein	-4.991	-4.803	-4.813	-4.712
1.01 Veiligheid	-3.420	-3.418	-3.417	-3.416
1.02 Economie en toerisme	-320	-317	-317	-317
1.03 Ruimtelijke ordening en wonen	-1.251	-1.068	-1.080	-980
2. Openbaar domein	-6.810	-6.981	-6.843	-7.597
2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat	-3.598	-3.710	-3.697	-3.693
2.02 Sport cultuur en recreatie	-3.793	-3.868	-3.840	-4.647
2.03 Milieu	582	597	695	742
3. Sociaal domein	-18.134	-18.155	-17.991	-18.016
3.01 Onderwijs	-1.778	-1.769	-1.928	-1.912
3.02 Sociale voorzieningen	-16.071	-16.099	-15.775	-15.816
3.03 Volksgezondheid	-284	-288	-288	-288
4. Bestuur	-2.209	-2.231	-2.231	-2.231
4.01 Bestuur	-2.209	-2.231	-2.231	-2.231
5. Algemene dekkingsmiddelen	41.150	41.517	40.821	41.189
5.01 Dividend	209	208	207	207
5.02 Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	6.091	6.091	6.091	6.091
5.03 Algemene uitkering	34.686	34.909	34.317	34.793
5.04 Saldo van financieringsfunctie	-786	-678	-844	-1.012
5.05 Overige algemene dekkingsmiddelen	949	987	1.050	1.411
6. Overhead	-9.720	-9.620	-9.367	-9.306
6.01 Overhead	-9.720	-9.620	-9.367	-9.306
7. Vennootschapsbelasting	-3	-3	-3	-3
7.01 Vennootschapsbelasting	-3	-3	-3	-3
8. Onvoorzien	-50	-50	-50	-50
8.01 Onvoorzien	-50	-50	-50	-50
Reserves	1.650	1.324	1.106	977
9. Reserves	1.650	1.324	1.106	977
9.01 Reserves	1.650	1.324	1.106	977
Totaal	883	998	629	551

Programma's

Leeswijzer

In het programmaplan van gemeente Waterland zijn de volgende programma's vastgesteld:

- Ruimtelijk domein
- Openbaar domein
- Sociaal domein
- Bestuur
- Algemene dekkingsmiddelen
- Overhead
- Vennootschapsbelasting
- Onvoorzien

Deze programma's zijn opgebouwd uit de volgende onderwerpen:

Doelstellingen

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Wat mag het kosten?

Per programmaonderdeel worden de lasten, baten en het saldo in beeld gebracht.

Beleidsindicatoren

Vanuit het BBV zijn gemeenten verplicht om in de programma's een basisset van beleidsindicatoren op te nemen. De gegevens van deze wettelijke indicatoren zijn afkomstig van de website <https://www.waarstaatjegemeente.nl/>.

Verbonden partijen

Per programma wordt aangegeven welke verbonden partijen bijdragen aan het programma. De informatie over de verbonden partijen staat opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Ruimtelijk domein

Omschrijving programma

Het programma Ruimtelijk domein richt zich op verschillende thema's, namelijk: bouwen en wonen, duurzaamheid, energietransitie, klimaatadaptatie, economie, toerisme, landschap en recreatie, markten, standplaatsen en evenementen.

Elk van deze thema's is van belang voor de ontwikkeling en kwaliteit van de ruimtelijke omgeving.

Doelstellingen

Wat willen wij bereiken?

Het gewenste maatschappelijke effect is het faciliteren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving waarin iedereen kan wonen, werken, recreëren en verblijven.

1.1 Betaalbare woningen

Voldoende betaalbare woningen voor doelgroepen (jongeren en ouderen) realiseren.

Het college heeft plannen gemaakt voor de bouw van ongeveer 2000 woningen, van welke woningen de betaalbaarheid op voorhand gewaarborgd dient te zijn. In huidige bouwplannen is een keuze gemaakt voor een gemeentelijke rol en de inzet van het grondbeleidsinstrumentarium. Voor de nog te maken bouwplannen kan het wenselijk zijn om te kiezen voor een actieve(re) gemeentelijke rol. In het grondbeleid zijn tevens nieuwe maatregelen opgenomen om de betaalbaarheid van woningen beter te waarborgen en de huidige verdeling van sociale-, betaalbare- en vrijesectorwoningen te reguleren (30-30-40). Deze nieuwe maatregelen hebben financiële consequenties. Als niet wordt voldaan aan de eis om sociale en betaalbare woningen te realiseren, dient ter compensatie een vergoeding aan de gemeente te worden betaald.

Wat gaan wij daarvoor doen?

1.1.1 Nieuwbouw woningen

Wij geven uitvoering aan het Meerjarenprogramma Woningbouw, met plannen voor ca. 2.000 woningen. Hierbij staat centraal het ruimtelijke faciliteren van de projecten met de daarvoor beschikbare en meest doelmatige instrumenten. Daarbij is tevens aandacht voor kansen die zich aandienen voor locaties die niet in het meerjarenprogramma staan. Deze worden per locatie integraal beoordeeld op mogelijkheden en kansen.

1.1.2 30-30-40 verdeling

Conform de Nota Grondbeleid hanteren wij bij nieuwbouwprojecten de volgende verdeling in het programma:

- 30% sociaal (huur)
- 30% betaalbaar (huur of koop)
- 40% vrije sector

1.1.3 Tijdelijke woningen

Op basis van de in 2023 uitgevoerde locatie analyse en opgestelde businesscase blijft het streven om zo mogelijk 100 tijdelijke woningen te realiseren.

1.1.4 Alternatieve woonvormen

Op basis van de in 2023 opgestelde woonzorgvisie worden specifieke locaties aangewezen waar alternatieve woonvormen voor ouderen gestimuleerd en gefaciliteerd worden.

1.2 Energietransitie

In het Uitvoeringsprogramma 2025-2027 zijn drie thema's benoemd: Isoleren en besparen, Duurzame energie opwekken en Duurzaam verwarmen. Hieronder staan de activiteiten waar in 2026 aan zal worden gewerkt. Een volledige beschrijving van alle activiteiten en doelstellingen staat in [het Uitvoeringsprogramma](#).

Wat gaan wij daarvoor doen?

1.2.1 Isoleren en besparen

1. Aanbieden isolatiesubsidies (Isolatie-aanpak, Duurzaamheidsfonds)
2. Organiseren collectieve inkoopacties
3. Communicatieplan opzetten en uitvoeren voor bewustwording van mogelijkheden tot energiebesparing woning en gedrag
4. Compensatiemaatregelen treffen voor vleermuizen zodat o.a. spouwmuurisolatie en dakisolatie aan de buitenzijde bij woningen weer volop mogelijk is
5. Energieadviezen geven aan minder vermogende woningeigenaren (onderdeel Isolatieprogramma) en aan overige groep woningeigenaren
6. Aanbod energiebesparende maatregelen en diensten energiearmoede, waaronder het opzetten van een energieklusteam
7. Aansluiten bij energiecoachdiensten van Energiek Zeedam

1.2.2 Duurzame energie opwekken

1. Voorlichten agrariërs en ondernemers over mogelijkheden kleine windturbines
2. Meewerken aan initiatieven voor zonnepanelen boven parkeerplaatsen
3. Ondersteunen kleinschalige buurtinitiatieven zoals Uitdammer Energie
4. Kennis delen en begeleiding bieden aan sportaccommodaties en ander maatschappelijke vastgoedeigenaren voor plaatsen van zonnepanelen voor elektriciteit en thermiek/warmte
5. Verkennen mogelijkheden initiatieven samen met Waterlandse energiecoöperaties
6. Bijwerken prestatieafspraken woningcorporaties met betrekking tot zonnepanelen
7. Communiceren over voordelen (direct) gebruik van eigen elektriciteitsopwek

1.2.3 Duurzaam verwarmen

1. Opstellen Warmteprogramma (Transitievisie Warmte 2.0), met daarin de definitieve warmteoplossing per wijk in de gemeente
2. Wijkuitvoeringsplannen maken voor alle wijken in Waterland
3. Bedrijven en maatschappelijke organisaties ondersteunen die duurzaam willen verwarmen, onder andere door afstemming met netbeheerder Liander
4. Ondersteunen verschillende bewonersinitiatieven die bijdragen aan het aardgasvrij maken van straten, wijken of gebieden in de gemeente
5. Communiceren over overtollig (woninggebonden) opgewekte duurzame elektriciteit omzetten naar warmte
6. Opzetten ontzorgingstraject voor bewoners die aardgasvrij willen verwarmen
7. Organiseren collectieve inkoopacties voor warmte-installaties

1.3 Toerisme en recreatie

Het toerisme en de recreatie, ook in regionaal verband, verder ontwikkelen, met oog voor de balans tussen inwoners en toerisme en focus op spreiding van bezoekers.

Wat gaan wij daarvoor doen?

1.3.1 Convenant groepsrondleiding Marken

Het convenant bevat afspraken, waarmee een eerste stap naar (meer) onderling begrip tussen bewoners, toeristen en de betrokken ondernemers is gezet. De afspraken in dit convenant zijn te monitoren door feiten te verzamelen en op basis daarvan kunnen wij evalueren en/of afspraken aanpassen. Daarbij geldt ook de vraag op welke wijze - wellicht anders dan of aanvullend op een convenant - alle belangen samengebracht kunnen worden.

De gemeente en de Eilandraad zijn en blijven hierover in gesprek, ook in 2026, waarin we opnieuw de werking van het convenant zullen monitoren.

1.3.2 Registratie particuliere vakantieverhuur

Er is een registratiesysteem voor particuliere vakantieverhuur ingevoerd. Het registratiesysteem ziet erop toe dat particuliere aanbieders hun (gedeeltelijke) woonruimte alleen met een registratienummer mogen adverteren op de bekende boekingsplatformen. Hiermee willen we voorkomen dat particuliere aanbieders illegaal woonruimte (of een gedeelte daarvan) aanbieden.

1.3.3 Regionale samenwerking

Wij continueren voor toerisme de regionale samenwerking tussen Purmerend, Edam-Volendam, OVER-gemeenten en Landsmeer. Daarnaast zetten we de regionale samenwerking met Bureau Toerisme Laag Holland (BTLH) voort en zetten we in op een efficiëntere samenwerking tussen de lokale promotie organisaties, BTLH en de samenwerkende gemeenten.

1.4 Klimaatadaptatie

De gevolgen van klimaatverandering zijn steeds vaker merkbaar. Denk bijvoorbeeld aan wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen, enz.

Om de negatieve gevolgen van de klimaatverandering te minimaliseren werken we samen aan een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van Nederland. Om dit te bereiken neemt de gemeente Waterland deel aan het samenwerkingsverband ruimtelijke adaptatie Noorderkwartier 2024 - 2030.

Wat gaan wij daarvoor doen?

1.4.1 Actievere deelname

Verkennen hoe de passieve deelname in de afgelopen jaren (als gevolg van beperkte middelen/capaciteit) kan worden omgezet in een meer actieve deelname, met als doel om lokaal beleid te ontwikkelen dat aansluit op en bijdraagt aan de doelen in de samenwerking.

1.5 Dijkversterking tussen Monnickendam en de Nes

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de financiering van dijkversterkingen (bestuur van het Hoogwaterbeschermingsprogramma) zijn momenteel in gesprek over de noodzaak om de dijk tussen Monnickendam - De Nes te versterken. De noodzaak voor versterking staat nog niet vast. Blijkt een versterking van dit dijktracé nodig te zijn dan wil het college laten onderzoeken of de aanleg van een breder fietspad in het nieuwe dijkontwerp mogelijk is.

Wat gaan wij daarvoor doen?

1.5.1 Onderzoek verbreding fietspad dijk

Als blijkt dat de dijkversterking nodig is en gerealiseerd gaat worden, dan zal als meekoppelkans het onderzoek naar de verbreding van het fietspad worden geïnitieerd.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
1.01 Veiligheid	-3.457	37	-3.420
Crisisbeheersing en brandweer	-2.291	0	-2.291
Openbare orde en veiligheid	-1.165	37	-1.128
1.02 Economie en toerisme	-356	36	-320
Economische ontwikkeling	-72	0	-72
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-19	33	14
Economische promotie	-264	3	-261
1.03 Ruimtelijke ordening en wonen	-2.875	1.624	-1.251
Beheer overige gebouwen en gronden	-208	259	51
Ruimte en leefomgeving	-1.149	52	-1.097
Wonen en bouwen	-1.517	1.312	-205
Totaal	-6.687	1.697	-4.991

Beleidsindicatoren

Nummer	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	7	9	6	nb
8	Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	CBS	0,5	1,2	0,3	nb
9	Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	CBS	2,3	1,4	1,4	nb
10	Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	CBS	1,3	1,2	1,1	nb
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	CBS	4,6	4,3	4	nb
14	Funciemenging	%	LISA	39,4	39,8	nb	nb
16	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	LISA	201,1	211,8	nb	nb
35	Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	CBS	413	457	467	483
36	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	BAG	11,7	0,8	1,9	nb
37	Demografische druk	%	CBS	89,80%	89,70%	88,80%	88,50%
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	€	COELO	795	811	823	936
39	Gemeentelijke woonlasten	€	COELO	939	959	975	1.116

Num mer	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
	meerpersoonshuishoude n						
W1	Vermogen geregistreerde zonnepanelen	MW	CBS	9,7	13,4	14,8	nb

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt gerealiseerd door samenwerking met andere partijen, volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) Verbonden partijen genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen waarin de bestuurlijke en financiële belangen worden vermeld, worden onderstaand de bijdragen (per verbonden partij) aan de gemeentelijke doelstellingen vermeld.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is een samenwerkingsverband tussen de Brandweer Zaanstreek-Waterland, GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio), politie en de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad. We werken samen bij het voorkomen en bestrijden van rampen en crises.

ROM InWest B.V.

ROMInWest B.V. verbindt ondernemers onderling, kennisinstellingen en overheden zodat ze samen gestructureerd kunnen bouwen aan innovatieve, ondernemende en duurzame ecosystemen. ROMInWest B.V. ondersteunt de groeiambities van ondernemers met producten, diensten en programma's om innovatie en groei te stimuleren.

Omgevingsdienst IJmond

Omgevingsdienst IJmond zorgt voor uitvoering van het basistakenpakket om een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit te bereiken en in stand te houden.

Recreatieschap Twiske/Waterland

Recreatieschap Twiske/Waterland bevordert een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, helpt bij het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu.

Openbaar domein

Omschrijving programma

Het programma Openbaar domein richt zich op een openbare ruimte die er goed uitziet, veilig is en een gezonde balans tussen natuur (zoals planten en bomen) en bestrating heeft. In dit programma besteden we aandacht aan zaken zoals groen, wegen, civiele kunstwerken, afvalbeheer, rioleringsystemen, vastgoed en accommodaties.

Doelstellingen

Wat willen wij bereiken?

De gewenste maatschappelijke effecten zijn:

- het zorgen voor een veilige openbare ruimte, dag en nacht voor iedereen. Daarnaast wordt gezorgd voor een prettige, duurzame leefomgeving en infrastructuur waarbij bij de vormgeving hiervan rekening wordt gehouden met de veranderende weersinvloeden;
- een openbare ruimte die bijdraagt aan een goede dienstverlening voor de inwoners en ondernemers van Waterland.

2.1 Openbare ruimte

Klimaatbewust inrichten en netjes onderhouden van de openbare ruimte met extra aandacht voor verkeer en groen.

Wat gaan wij daarvoor doen?

2.1.1 Voorbeeldfunctie klimaatbewuste inrichting

Een voorbeeldfunctie vervullen waar het gaat om klimaatbewuste inrichting. Hier is aandacht nodig voor de inrichting van de openbare ruimte bij nieuwbouwprojecten en bij herinrichting van de bestaande openbare ruimte.

2.2.2 Bomen planten: 11 voor 10 bosjes

Bomen planten: 11 voor 10 bosjes. Er worden locaties aangewezen waar ruimte is voor extra aanplant van bomen. En bij de uitval van bomen door bijvoorbeeld storm of ziekte worden bomen herplant.

2.2.3 Openbaar groen

Het openbaar groen in stand houden en waar mogelijk uitbreiden. Bij herinrichtingsplannen wordt dit meegenomen in de ontwerpen.

2.2.4 Afname insecten voorkomen

De afname van insecten zoveel mogelijk voorkomen. Bij de keuze voor beplanting bij het herplanten/herinrichten van plantvakken wordt gekozen voor diversiteit in plantsoorten om zo de afname van insecten te voorkomen. Minder maaien op geschikte locaties die niet worden gebruikt voor spelen/recreatie.

2.2.5 Openbare ruimte netjes en toegankelijk

De openbare ruimte netjes en toegankelijk houden. Daartoe worden de onderhoudsplannen geactualiseerd, uitgevoerd en meldingen opgepakt.

2.2.6 Rollator- en rolstoelvriendelijk

Een rollator- en rolstoelvriendelijke openbare ruimte realiseren. Bij herinrichting van openbare ruimte wordt dit meegenomen en bij meldingen wordt dit opgepakt.

2.2.7 Groenonderhoud kernen optimaliseren

Het groenonderhoud in de kernen optimaliseren, waarbij extra aandacht is voor onkruid in groenvlakken en op bestrating. Hier wordt ook aandacht aan besteed bij het uitvoeren van het in 2025 nieuw op te stellen groenplan.

2.2.8 Verkeersproblematiek kernen

Verkeersproblematiek in de verschillende kernen helder krijgen via consultatie van de inwoners en de problemen aanpakken. De betreffende werkgroep van de gemeenteraad heeft het college een handreiking gedaan. Hieruit is het uitvoeringsplan mobiliteit 2025-2030 opgesteld.

2.2.9 Realistische aanpassingen openbare ruimte

Realistische aanpassingen in de openbare ruimte vanuit meldingen en/of gesprekken met inwoners en ondernemers uitwerken en waar mogelijk uitvoering aan geven.

2.2.10 Huurovereenkomst Alliantie

De huurovereenkomst Alliantie jaarlijks beoordelen vanuit de vraag of verlengen opportuun is.

2.2 Afvalinzameling

Mogelijkheden onderzoeken optimalisatie afvalinzameling en nieuw afvalbeleid opstellen en implementeren. Hierbij meenemen de mogelijkheden voor het uitbreiden van afvalstromen

Wat gaan wij daarvoor doen?

2.2.1 Pilot kleine milieupunten

Op basis van ervaringen vanuit de lopende pilot kleine milieupunten wordt voor verschillende afvalstromen de dienstverlening verder voortgezet. Voor groenafval wordt een overeenkomstige actie opgetuigd. Dit wordt ook meegenomen in de actualisatie van het afvalbeleid.

2.3 Toegankelijkheid sport

Toegankelijkheid van sport voor zoveel mogelijk inwoners.

Wat gaan wij daarvoor doen?

2.3.1 Multifunctioneel gebruik sportvoorzieningen

Stimuleren van multifunctioneel gebruik van de sportvoorzieningen.

2.3.2 Bouwen duurzame sporthal

Een duurzame sporthal bouwen die voldoet aan de normen voor spelen van volwaardige competities.

2.3.3 Ontwikkeling duurzame sporthal

Bij de ontwikkeling van de sporthal worden de bewoners verder betrokken. Er zijn al informatiebijeenkomsten geweest. De ontwikkeling wordt voortgezet.

2.3.4 Ontsluiting duurzame sporthal

Ontsluiting sporthal via de Pierebaan realiseren. Dit wordt meegenomen in de uitwerking van de plannen voor de realisatie van een sporthal.

Wat mag het kosten?

	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat	-4.314	715	-3.598
Verkeer en vervoer	-3.456	109	-3.347
Parkeren	-148	144	-4
Recreatieve havens	-186	149	-36
Economische havens en waterwegen	-347	5	-342
Openbaar vervoer	-5	0	-5
Begraafplaatsen en crematoria	-172	308	136
2.02 Sport cultuur en recreatie	-4.259	466	-3.793
Sportbeleid en activering	-369	53	-316
Sportaccommodaties	-1.270	302	-968
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-174	0	-174
Musea	-16	0	-16
Cultureel erfgoed	-141	11	-130
Media	-410	41	-370
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.877	59	-1.819
2.03 Milieu	-4.614	5.196	582
Riolering	-1.743	2.276	533
Afval	-2.220	2.920	700
Milieubeheer	-652	0	-652
Totaal	-13.187	6.377	-6.810

Beleidsindicatoren

Num mer	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
20	Niet-sporters	%	RIVM	43,10%	nb	36,20%	nb
33	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS	126	152	nb	nb
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	34,70%	nb	nb	nb

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt gerealiseerd door samenwerking met andere partijen, volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) Verbonden partijen genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen waarin de bestuurlijke en financiële belangen worden vermeld, worden onderstaand de bijdragen (door de betreffende verbonden partij) aan de gemeentelijke doelstellingen vermeld.

N.V. HVC

N.V. HVC is als samenwerkingsverband werkzaam op gebied van beheer van afval, reststromen en duurzame energie en direct of indirect verband houdende andere activiteiten ten dienste van de aandeelhouders (gemeenten, waterschappen en samenwerkingsverbanden van gemeenten onderling en/of waterschappen).

Sociaal domein

Omschrijving programma

Binnen het programma Sociaal Domein hebben Waterlanders aandacht voor een gezonde levensstijl en ontwikkelen zij zich tot actieve en weerbare inwoners. Kinderen kunnen veilig, gezond en in geborgenheid opgroeien. De Waterlandse samenleving is inclusief en iedereen kan meedoen. Waterlanders staan samen voor de gemeenschap. Zij ondersteunen elkaar en zetten zich actief in voor de samenleving. Waterlanders zelfstandig wonen of zo thuisnabij als mogelijk is.

Het programma Sociaal Domein richt zich op Jeugd(hulp), Wmo (inclusief vrijwilligerswerk en mantelzorg), Participatie (inclusief arbeidsmarkt), Schuldhulpverlening, (Passend) onderwijs en voorschoolse voorzieningen (Kinderopvang en VVE), Volksgezondheid (inclusief preventie en handhaving alcohol), Welzijnswerk en voorliggende voorzieningen (inclusief sport en bibliotheek).

Doelstellingen

Wat willen wij bereiken?

De gewenste maatschappelijke effecten zijn uitgewerkt in vier pijlers. De pijlers zijn meerjarig. De pijlers zijn aansluitend onderverdeeld in opgaven.

3.1 Gezond opgroeien en leven

Inwoners van Waterland hebben aandacht voor een gezonde levensstijl en ontwikkelen zich tot actieve en weerbare inwoners. Waterlandse kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op en ontwikkelen zich, op basis van hun eigen talenten en interesses.

3.2 Meedoen

We streven naar een samenleving waarin iedereen meetelt, meedoet en zelfredzaam is. We willen dat Waterlanders hun kansen, talenten en mogelijkheden benutten. We ondersteunen hen hierbij waar nodig. Zij kunnen die ondersteuning makkelijk vinden en ondervinden geen drempels bij het organiseren van hun dagelijks leven. Wij houden daarbij in beeld dat er grenzen zijn aan de mogelijkheden van informele hulp die mantelzorgers en een sociaal netwerk kunnen geven. Ook weten we dat vragen om hulp moeilijk is en inwoners soms zorg mijden. We proberen daarom ook de vraag achter de vraag te zien en ondersteuning op maat te bieden.

3.3 Samen voor de gemeenschap

We streven naar een gemeente waarin inwoners elkaar kennen en op elkaar terug kunnen vallen. We willen dat Waterlanders elkaar kunnen ondersteunen. We willen ook dat inwoners met elkaar hun omgeving leefbaar houden door verbinding in de kernen. De gemeente Waterland communiceert helder over het sociaal domein. Waterlanders voelen zich gehoord door de gemeente in het sociaal domein.

3.4 Kwetsbare inwoners voldoende beschermd

We willen dat Waterlanders zich veilig voelen in de buurt, op school, op hun werk en in hun thuissituatie. Dit betekent dat we overlast en criminaliteit willen voorkomen en aanpakken. En dat wij willen dat inwoners huiselijk geweld, kindermishandeling en oudermishandeling herkennen en hulp vragen. Voor kwetsbare inwoners moet er een plek zijn waar ze zich thuis voelen. Voor ouderen kan dit bijvoorbeeld ook hun eigen (aangepaste) huis zijn. Voor kinderen en jongeren, die niet thuis kunnen wonen, kan het ook een pleeggezin of een beschermde woonvorm zijn.

Uit deze pijlers volgen de volgende opgaven:

3.1.1 Gezonde inwoners

1. Gezondheid verbeteren om beter met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te kunnen gaan.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Bevorderen van een gezonde leefstijl
- Gezond opgroeien met een kansrijke start
- Mentale gezondheid in alle levensfasen
- Gezonde leefomgeving
- Vitaal en waardig ouder worden

Wat gaan wij daarvoor doen?

Deze uitgangspunten zijn verwerkt in de volgende (uitvoerings)plannen die doorlopen in 2026:

- Actieplan Sport en Bewegen [Actieprogramma Sport en Bewegen vastgesteld | Waterland](#)
- Plan van Aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
- Plan van Aanpak Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)
- IZA Regioplan Zaanstreek-Waterland [Regiobeelden en regioplannen](#)

3.1.2 Optimaal opgroeien

1. Alle kinderen en jeugdigen in Waterland krijgen een goede basis met kansen. Ze kunnen zich veilig, gezond en in een rijke leeromgeving ontwikkelen.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Waterlandse gezinnen kunnen ontlast worden bij het opvoeden en opgroeien.
- Kwetsbare gezinnen worden extra ondersteund voor-, tijdens en na de geboorte.
- Er is een optimale samenwerking tussen alle betrokken partijen rondom het jonge kind (0-6 jaar) in het kader van een doorlopende leerlijn.
- We willen (school)uitval voorkomen. Iedere jongere doet mee naar vermogen. Jongeren worden actief ondersteund naar werk of een participatiebaan.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Deze uitgangspunten zijn verwerkt in de volgende (uitvoerings)plannen die doorlopen in 2026:

- Regionale ontwikkelagenda Passend Onderwijs en Jeugdhulp (onderdeel beleidsplan Sociaal Domein)
- Herijking Onderwijsvisie 2020-2025 (onderdeel beleidsplan Sociaal Domein)
- Plan van Aanpak Gezond en Actief Leven 2023 – 2026 (GALA)
- Uitvoeringsplan Jongerenwerk 2025-2026 [Jeugdbeleid Waterland - iBabs Publieksporaal](#)
- Plan van Aanpak Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)
- IZA Regioplan Zaanstreek-Waterland [Regiobeelden en regioplannen](#)

3.2.1 Meedoen

1. Gelijke kansen op ontwikkeling en meedoen in de samenleving.

2. Inwoners kunnen eenvoudig terecht op een centrale plek voor hulpvragen over zorg, welzijn, werk en inkomen. Op deze plek zorgen wij voor professionals die samen met de inwoner de hulpvraag en verwijzen naar de juiste organisatie of hulpverlener (al dan niet voorliggend) door.

3. We bieden laagdrempelig, snel en tijdelijk ondersteuning aan inwoners. Zo nodig ondersteunen we inwoners meer langdurig en/of intensief om weer zelfredzaam te worden

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Focus op meedoen, bij voorkeur via een opleiding of via betaald werk
- Iedere jongere doet mee naar vermogen. Jongeren worden actief ondersteund naar werk of een participatiebaan.
- Ondersteuning is zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig
- Er is een sterke sociale basis en een passend aanbod van voorliggende voorzieningen
- De centrale plek voor onze inwoners is in lijn met de wettelijke eisen die gesteld worden aan een stevig lokaal team volgend uit de [Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028](#), het landelijke [Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming](#) en de leidraad [Werken aan veiligheid](#).

Wat gaan wij daarvoor doen?

Deze uitgangspunten zijn of worden verwerkt in de volgende (uitvoerings)plannen:

- Regionale ontwikkelagenda Passend Onderwijs en Jeugdhulp (bijlage beleidsplan)
- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning (verwacht 2026)
- Verordening Zorg voor de Jeugd (verwacht Q4 2025)
- Participatiewet in Balans (verwacht in 2026)
- Nota financiële bestaanszekerheid en schuldhulpverlening (verwacht Q4 2025)
- Nog op te stellen Uitvoeringsplan Stevig Lokaal Team (verwacht Q1 2026)

3.3.1 Samen voor de gemeenschap

1. Voldoende sociaal culturele activiteiten mogelijk dicht bij huis en makkelijk vindbaar

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Fysieke ontmoetingsplaatsen in alle kernen
- Laagdrempelige maatschappelijke activiteiten in alle kernen, met lokale verenigingen
- Aanbod is makkelijk vindbaar op één plek

Wat gaan wij daarvoor doen?

Deze uitgangspunten zijn of worden verwerkt in de volgende (uitvoerings)plannen:

- Uitvoeringsregeling ondersteuning dorpshuizen (Q4 2025)
- Wegwijzer Waterland [Hulpwijzer - Waterland](#)

3.4.1 Kwetsbare inwoners voldoende beschermd

1. Inwoners voelen zich veilig in de buurt, op school, op het werk en in de thuissituatie.
2. Inwoners ondersteunen met een tijdelijk verblijf in een instelling om (weer) zelfredzaam te worden
3. Een eenvoudige gezinsgerichte aanpak voor kinderen die bescherming nodig hebben

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Lokaal wat kan en regionaal of bovenregionaal bij meer complexe doelgroepen/vragen.
- Voldoende mogelijkheden wonen en zorg in Waterland
- Voldoende mogelijkheden 24 uren zorg in Noord Holland

Wat gaan wij daarvoor doen?

Deze uitgangspunten zijn of worden verwerkt in de volgende (uitvoerings)plannen:

- Regionale Woonzorganalyse Zaanstreek-Waterland [Woonzorganalyse-Zaanstreek-Waterland-2024.pdf](#)
- Regionale woonzorgvisie [Regiobeelden en regioplannen](#)
- [Woonzorgvisie Waterland 2023 | Waterland](#)
- Uitvoeringsplan
- [Thuis voor Noordje – Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugd Noord-Holland](#)
- Deelname Waterland aan proeftuin Toekomstscenario kind en gezinsbescherming

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
3.01 Onderwijs	-1.881	103	-1.778
Openbaar basisonderwijs	-16	0	-16
Onderwijshuisvesting	-1.156	78	-1.078
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-709	25	-684
3.02 Sociale voorzieningen	-20.014	3.943	-16.071
Samenkracht en burgerparticipatie	-1.378	659	-718
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-557	22	-535
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-2.098	0	-2.098
Inkomensregelingen	-3.969	2.830	-1.138
WSW en beschut werk	-1.506	356	-1.150
Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-573	0	-573
Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.187	75	-2.112
Begeleiding (WMO)	-1.145	0	-1.145
Dagbesteding (WMO)	-632	0	-632

	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-17	0	-17
Jeugdhulp ambulante lokaal	-452	0	-452
Jeugdhulp ambulante regionaal	-3.296	0	-3.296
Jeugdhulp met verblijf lokaal	-311	0	-311
Jeugdhulp met verblijf regionaal	-785	0	-785
Jeugdhulp met verblijf landelijk	-55	0	-55
PGB WMO	-257	0	-257
PGB Jeugd	-184	0	-184
Jeugdbescherming	-295	0	-295
Coördinatie en beleid WMO	-70	0	-70
Coördinatie en beleid Jeugd	-247	0	-247
3.03 Volksgezondheid	-376	92	-284
Volksgezondheid	-376	92	-284
Totaal	-22.272	4.138	-18.134

Beleidsindicatoren

Nummer	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
17	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO	nb	nb	2,4	nb
18	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO	43	37	22	nb
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	Ingrado	1,90%	2,70%	2,00%	nb
21	Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	LISA	471,9	479,6	nb	nb
22	Jongeren met een delict voor de rechter	%	CBS	1%	0%	nb	nb
23	Kinderen in uitkeringsgezin	%	CBS	4%	4%	nb	nb
24	Netto arbeidsparticipatie	%	CBS	71,70%	72,90%	72,60%	nb
26	Werkloze jongeren	%	CBS	1%	nb	nb	nb
27	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	CBS	171,2	161,1	175,5	nb
28	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	127,5	106,4	116,8	nb
29	Jongeren met jeugdhulp (aandeel jongeren tot 18 jaar)	%	CBS	13,00%	11,50%	12,00%	nb
30	Jongeren met jeugdbescherming	%	CBS	0,50%	0,40%	0,30%	nb

Num mer	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
	(aandeel jongeren tot 18 jaar)						
31	Jongeren met jeugdreclassering (aandeel jongeren van 12 tot 23 jaar)	%	CBS	nb	nb	nb	nb
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	per 10.000 inwoners	GMSD	660	680	690	nb

Waterlandse indicatoren

Indicator	Bron	Eenheid	Verleden	Heden	Toekomst
Opgave 3.1.1			2020	2024	2026
Ervaren gezondheid	GGD	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat de gezondheid ervaart als (zeer) goed	81,3%	75,3%	Hoger
Overgewicht - volwassenen	GGD	Percentage inwoners met overgewicht tussen de 18-65 jaar	45,8%	47,8%	Lager
Voldoet aan beweegrichtlijnen - volwassenen	GGD	Percentage volwassenen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen	48,3%	50,3%	Hoger
			-	2023	2027
Roken/vapen - jongeren	GGD	Percentage jongeren dat wekelijks rookt of vapet	nb	13,0%	Lager
Opgave 3.1.2			2019	2023	2026
Weerbaarheid jongeren	GGD	Percentage jongeren dat voldoende weerbaar is	92,4%	85,8%	Hoger
Opgave 3.2.1			2023	2024	2025
Beschut werk	Leerwerkbedrijf Waterland	Aantal inwoners met beschut werk	nb	18	Hoger
Bijstandsuitkeringen (tot AOW-leeftijd)	Gemeente Waterland	Totaal aantal bijstandsuitkeringen tot aan de AOW-leeftijd	161	172	Lager
Opgave 3.4.1			2022	2024	2026
Jeugdhulp met verblijf	Gemeente Waterland	Aantal bezette plekken Jeugdhulp met verblijf	19	19	Lager
			2020	2024	2026
Overlast mensen met verward of onbegrepen gedrag	Politie	Politieregistraties overlast door verward persoon, per 10.000 inwoners	19,51	51,93	Lager

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt gerealiseerd door samenwerking met andere partijen, volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) Verbonden partijen genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen waarin de bestuurlijke en financiële belangen worden vermeld, worden onderstaand de bijdragen (door de betreffende verbonden partij) aan de gemeentelijke doelstellingen vermeld.

GGD Zaanstreek-Waterland

De GGD is de belangenbehartiger van de regio Zaanstreek-Waterland op het gebied van collectieve preventie en andere gemeentelijke activiteiten in het kader van de gezondheidszorg.

Bestuur

Omschrijving programma

Het programma Bestuur richt zich op het democratisch proces. Daarnaast gaat dit programma over de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers, het laten participeren van onze inwoners, de speerpunten voor de organisatie en het financieel beleid.

Doelstellingen

Wat willen wij bereiken?

Het gewenste maatschappelijke effect is ervoor te zorgen dat beslissingen op een eerlijke en duidelijke manier worden genomen. Daarnaast streven wij naar een goede dienstverlening aan onze inwoners, instellingen, ondernemers en bezoekers.

4.1 Werken aan een wendbare en lerende organisatie

We bouwen aan een organisatie die zich snel aanpast en continu leert. Door eigenaarschap, samenwerking en reflectie te stimuleren, versterken we onze flexibiliteit en slagkracht in de veranderende samenleving.

Wat gaan wij daarvoor doen?

4.1.1 Inrichten leerecosysteem

Uiterlijk december 2026 richten we een leerecosysteem in dat een samenhangend netwerk van mensen, middelen, technologie en processen vormt, waarmee we continu leren binnen de organisatie ondersteunen. Hierdoor wordt leren, naast formele trainingen, een vast en vanzelfsprekend onderdeel van de dagelijkse praktijk voor de medewerkers.

4.1.2 Inzetten op verzuimpreventie

Lager ziekteverzuim zorgt ervoor dat de afdelingen stabiel bezet blijven, waardoor werkzaamheden soepel doorgaan en snel kunnen worden aangepast aan veranderingen. Daarnaast blijft waardevolle kennis binnen de organisatie beschikbaar. Door in te zetten op verzuimpreventie willen we het ziekteverzuim verlagen naar <6%.

4.2 De juiste personen op de juiste plek

We werven gericht om medewerkers aan te trekken die beschikken over de juiste kwaliteiten voor de functie en ook goed passen bij onze organisatiecultuur. Zo zorgen we ervoor dat mensen op de juiste plek terechtkomen en duurzaam kunnen bijdragen aan onze doelen. We benadrukken onze unieke kenmerken om ons als aantrekkelijke werkgever te profileren en een toekomstbestendig personeelsbestand op te bouwen.

Wat gaan wij daarvoor doen?

4.2.1 Voeren wervingscampagne

Om moeilijk invulbare vacatures succesvol te vervullen, zet de gemeente in op gerichte werving met een duidelijke en aansprekende werkgeverspropositie. We ontwikkelen doelgroepgerichte vacatureteksten en visuele content (zoals korte video's) om de functie aantrekkelijk en zichtbaar te maken. De campagne wordt verspreid via social media, relevante vacatureplatforms en het netwerk van medewerkers. Daarnaast benaderen we actief potentiële kandidaten en organiseren we in het vierde kwartaal laagdrempelige kennismakingsmomenten, zodat we minimaal 50% meer gekwalificeerde reacties ontvangen ten opzichte van eerdere campagnes.

4.2.2 Arbeidsmarktcommunicatie

Uiterlijk derde kwartaal is de lanceringspagina ingericht met doelgroepgerichte content, zoals medewerkersverhalen en videoportretten, en vergroten we de zichtbaarheid van vacatures via sociale media, jobboards en het interne netwerk.

4.2.3 Herinrichting gesprekscyclus

De huidige gesprekscyclus wordt geëvalueerd en heringericht tot een moderne gesprekscyclus, waarin regelmatige, laagdrempelige en betekenisvolle gesprekken centraal staan. De nieuwe cyclus richt zich op ontwikkeling, feedback en dialoog die aansluiten bij de organisatiedoelen én medewerkers stimuleert in hun groei. Binnen 9 maanden na herinrichting van de nieuwe gesprekscyclus heeft minimaal 90% van de medewerkers deelgenomen aan een ontwikkelgesprek, waarbij ten minste 80% van de deelnemers aangeeft dat het gesprek waardevol was voor hun persoonlijke ontwikkeling (gemeten via een korte evaluatie-enquête).

4.3 Burgerparticipatie

We versterken de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

Wat gaan wij daarvoor doen?

4.3.1 Bewonersinitiatieven

We stimuleren bewonersinitiatieven.

4.3.2 Integrale aanpak burgerparticipatie

We implementeren een platform om burgerparticipatie op een integrale wijze te faciliteren. Daarnaast wordt de verordening burgerparticipatie geactualiseerd en gaan we hiermee werken. Dit doen we volgens een integrale aanpak passend bij onze inwoners en organisatie.

4.4 Financieel beleid

Het doel van ons financiële beleid is ervoor te zorgen dat we verstandig met ons geld omgaan, zodat we ook in de toekomst financieel gezond blijven. We streven ernaar om op de lange termijn een stabiel financieel beleid te voeren.

Wat gaan wij daarvoor doen?

4.4.1 Kostenbeheersing

Binnen zes maanden ontwikkelen en implementeren we dashboards en managementrapportages voor de belangrijkste kostenposten. Deze rapportages worden maandelijks geüpdatet en bevatten signaleringen bij budgetoverschrijdingen, zodat budgethouders tijdig kunnen bijsturen. Dit moet leiden tot een meetbare verbetering van de kostenbeheersing en een betere financiële sturing binnen de gemeente.

4.4.2 Versterken rol als opdrachtgever

Binnen één jaar versterken we de rol van opdrachtgever door het optimaliseren van contractbeheer, management en verplichtingenadministratie. Daarbij introduceren we de rol van contractmanager, die verantwoordelijk wordt voor het monitoren en sturen op contractprestaties en het naleven van afspraken. We implementeren gestructureerde processen en rapportages, zodat contractafspraken beter worden gevolgd en financiële verplichtingen tijdig worden gemonitord.

4.5 Dienstverlening

We verbeteren de dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers.

Wat gaan wij daarvoor doen?

4.5.1 Optimale dienstverlening

Op basis van de resultaten van het inwonerstevredenheidsonderzoek voeren we verbeteringen door. In het eerste kwartaal van 2026 informeren wij inwoners en ondernemers over de uitkomsten van het onderzoek en de bijbehorende acties.

We zorgen ervoor dat onze website actuele en volledige informatie bevat zodat inwoners en ondernemers zaken zelfstandig en vanuit huis kunnen regelen. Voor inwoners en ondernemers die hulp nodig hebben, zijn er fysieke contactmogelijkheden. We maken onze dienstverlening efficiënter en effectiever door interne processen op elkaar af te stemmen.

4.6 Bereikbaarheid gemeente

We verbeteren de bereikbaarheid van de gemeente.

Wat gaan wij daarvoor doen?

4.6.1 Bereikbaarheid gemeente

De fysieke, digitale en telefonische bereikbaarheid van de gemeente verbeteren. Vanuit eerder onderzoek worden verbeteracties geïmplementeerd en gemonitord.

4.6.2 Kortere responstijden

De responstijden op mail en meldingen zijn vastgesteld en deze worden gemonitord.

4.6.3 Openstelling gemeentehuis

De openingstijden van het gemeentehuis komen terug in het inwonerstevredenheidsonderzoek. De resultaten uit dit onderzoek worden meegenomen in een herijking van de openingstijden.

4.7 Verbinding inwoners met bestuur en organisatie

We verbeteren de verbinding tussen inwoners en bestuur en organisatie: we bouwen aan vertrouwen.

Wat gaan wij daarvoor doen?

4.7.1 Delen signalen via de website

We delen meer signalen via de website.

4.7.2 Inloopspreekuur college

Het inloopspreekuur is begin 2023 ingevoerd en vindt maandelijks plaats. Dit wordt gecontinueerd.

4.7.3 Externe oriëntatie versterken

De externe oriëntatie van de ambtelijke organisatie versterken. Hier is doorlopend aandacht voor. Dit krijgt ook aandacht bij de start van nieuwe medewerkers bij de gemeente. Daarnaast wordt de verordening burgerparticipatie en de bijbehorende werkwijze geïmplementeerd.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
4.01 Bestuur	-2.654	445	-2.209
Bestuur	-1.565	0	-1.565
Burgerzaken	-1.089	445	-644
Totaal	-2.654	445	-2.209

Beleidsindicatoren

Nummer	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2023	2024	2025	2026
1	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8,5	8,7	8,8	9,1
2	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8,7	8,8	8,3	8,2
3	Apparaats kosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	982,50	1.066,10	1.133,00	1.267,56
4	Externe inhuur	Kosten als percentage van totale loonsom + totale inhuur externen	Eigen gegevens	4,7%	4,3%	4,1%	4,3%

Verbonden partijen

Bij dit programma zijn geen verbonden partijen.

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving programma

Het programma Algemene dekkingsmiddelen richt zich op alle middelen die vrij inzetbaar zijn. In dit programma besteden we aandacht aan dividend, lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, de algemene uitkering, het saldo van de financieringsfunctie en de overige dekkingsmiddelen.

Doelstellingen

Wat willen wij bereiken?

Het gewenste maatschappelijke effect is dat de gemeente voldoende en stabiele inkomsten heeft om de voorzieningen voor inwoners te kunnen blijven betalen. Dit zorgt ervoor dat de gemeente kan investeren in een fijne, veilige en gezonde leefomgeving voor iedereen.

5.1 Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie kan worden gedefinieerd als het saldo van:

- de verwachte te betalen rente over de aangegane leningen en over de aan te trekken middelen;
- de verwachte te ontvangen rente over de uitzettingen.

Het realiseren van een sluitende en doelmatige financieringsfunctie door het minimaliseren van financieringskosten en -risico's, met behoud van voldoende liquiditeit en in overeenstemming met de wettelijke kaders.

Wat gaan wij daarvoor doen?

5.1.1 Treasury

Wij streven ernaar om de leningportefeuille aan te laten sluiten bij de investeringsbehoefte.

5.1.2 Renteopbrengsten

Voor uitstaande leningen hanteren wij een marktconform rentetarief.

5.1.3 Renteresultaat

Het doel is om op grond van landelijke wetgeving een maximaal renteresultaat van 25% te hanteren.

5.2 Algemene dekkingsmiddelen

De gemeente streeft naar voldoende en stabiele inkomsten om de plannen en uitgaven van de gemeente te kunnen betalen, zowel nu als in de toekomst.

Wat gaan wij daarvoor doen?

5.2.1 Lokale lasten

De lokale lasten worden in 2026 als volgt verhoogd:

- OZB 0%
- Afvalheffing 18%
- Rioolheffing 25%

5.2.2 Dividend

De gemeente ontvangt dividend van de BNG, Alliander en HVC. Zie voor een verdere toelichting hierop de paragraaf Verbonden partijen. Deze opbrengsten worden gebruikt om de begroting rond te krijgen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
5.01 Dividend	-11	220	209
Treasury	-11	220	209
5.02 Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	-387	6.477	6.091
OZB woningen	-288	3.923	3.635
OZB niet-woningen	-74	1.026	952
Parkeerbelasting	-2	452	449
Belastingen overig	-16	161	144
Economische promotie	-7	916	909
5.03 Algemene uitkering	0	34.686	34.686
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	34.686	34.686
5.04 Saldo van financieringsfunctie	-1.064	278	-786
Treasury	-1.064	278	-786
5.05 Overige algemene dekkingsmiddelen	949	0	949
Treasury	949	0	949
Totaal	-512	41.661	41.150

Beleidsindicatoren

Bij dit programma zijn geen beleidsindicatoren.

Verbonden partijen

Bij dit programma zijn geen verbonden partijen.

Overhead

Omschrijving programma

Het programma Overhead is gericht op de kosten die gemaakt worden in het primaire proces van de gemeente. Hieronder vallen bijvoorbeeld de kosten voor ondersteunend personeel en facilitaire voorzieningen.

Doelstellingen

Wat willen wij bereiken?

Het gewenste maatschappelijk effect is een gemeentelijke organisatie die ondersteunt en helpt, dichtbij en toegankelijk, passend bij onze omvang. Opgaven worden waar nodig integraal aangepakt. Onze medewerkers, ondernemers én inwoners nemen steeds meer verantwoordelijkheid.

6.1 Informatievoorziening

Inwoners en ondernemers kunnen vertrouwen op duidelijke en makkelijk te vinden informatie. Zij weten wat Waterland voor hen kan betekenen en krijgen overzicht in de status van lopende (aan)vragen en verzoeken.

Wat gaan wij daarvoor doen?

6.1.1 Dienstverlening en Strategisch Plan

Als onderdeel van Organisatieontwikkeling is eind 2025 de IT omgeving van de gemeente gemoderniseerd. Dit betekent onder ander dat medewerkers de informatie die ze nodig hebben voor het leveren van diensten aan inwoners en ondernemers veel gemakkelijker kunnen vinden. De nieuwe omgeving betekent ook dat we veel gemakkelijker verdere verbeteringen kunnen doorvoeren. Dat gaan we in 2026 doen en dat blijven we doen en in de jaren daarna.

Daarnaast wordt het vanaf het eerste kwartaal van 2026 voor inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden veel gemakkelijker om inzage te krijgen in gemeentelijke informatie in het kader van de Wet open overheid. Dat doen we door het beschikbaar maken van een speciaal daarvoor geschikte internetpagina. In dit portaal wordt alle openbare gemeentelijke informatie doorzoekbaar en vooral vindbaar gemaakt voor inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.

6.2 Verbonden partijen

We voeren effectief en efficiënt regie over de verbonden partijen.

Wat gaan wij daarvoor doen?

6.2.1 Actualiseren nota Verbonden Partijen

De nota verbonden partijen is in augustus 2024 geactualiseerd volgens de nieuwe wetten en (eigen) beoordelingscriteria. Vanaf nu worden de samenwerkingsvormen één keer per vier jaar intern beoordeeld aan deze criteria.

6.3 Basis informatiebeveiliging Overheid 2.0

De organisatie heeft uiterlijk op 31 december 2026 alle benodigde maatregelen geïmplementeerd om volledig te voldoen aan de BIO2-richtlijnen.

Wat gaan wij daarvoor doen?

6.3.1 Risicogestuurd werken

Uiterlijk op 1 augustus 2026 heeft de gemeente risico gestuurd werken geïmplementeerd door risicoanalyses uit te voeren op de primaire processen en een risicomanagementplan (inclusief risicoregister) op te stellen en te implementeren.

6.3.2 Incidentmanagement

De gemeente heeft uiterlijk op 1 december 2026 het incident response proces verbeterd inclusief een beleid voor Coordinated Vulnerability Disclosure (CVD) te implementeren, de registratie en rapportage van incidenten te versterken, en ten minste één incident response oefening uit te voeren.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
6.01 Overhead	-9.777	57	-9.720
Overhead	-9.777	57	-9.720
Totaal	-9.777	57	-9.720

Beleidsindicatoren

Nummer	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2023	2024	2025	2026
5	Overhead	Percentage van totale lasten	Eigen gegevens	19,8%	18,3%	17,7%	17,8%

Verbonden partijen

Een deel van de beleidsdoelstellingen van dit programma wordt bereikt door samen te werken met andere partijen, die volgens de begrotingsvoorschriften (BBV) verbonden partijen worden genoemd. Naast de paragraaf Verbonden partijen, waarin de bestuurlijke en financiële belangen staan beschreven, wordt hieronder de bijdrage van de verbonden partij aan de gemeentelijke doelstellingen toegelicht.

Waterlands Archief

De publieke taak van het archief komt voort uit de Archiefwet, die overheidsorganisaties oplegt om archieven publiek toegankelijk te maken. Het Waterlands Archief (WA) is een hiervoor opgericht samenwerkingsverband met als belangrijkste doelstelling het duurzaam beheren en beschikbaar stellen van proces gebonden overheidsinformatie die als zodanig is gewaardeerd. Deze wettelijke taken van de deelnemende gemeenten zijn gedelegeerd aan het Waterlands Archief en vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling.

Vennootschapsbelasting

Omschrijving programma

Met ingang van 1 januari 2016 zijn wij als gemeente belastingplichtig in het kader van de vennootschapsbelasting.

Voor gemeente Waterland zijn de volgende onderwerpen in de VPB aangifte betrokken:

- Parkeren op Marken. Hiervoor wordt aangifte gedaan, maar de activiteit is vrijgesteld dus hoeft er geen VPB te worden betaald.
- Potentieel winstgevendende activiteiten zijn de grondexploitaties. De grondexploitaties zijn extern getoetst op VPB plicht. Alleen voor het project Galgeriet is de gemeente Waterland ondernemer dus VPB plichtig in het jaar dat de gronden geleverd worden. Dat is voor het eerst in 2024. Inschatting is dat er geen fiscale winst gemaakt wordt.
- Reclame inkomsten zijn een ondernemersactiviteit dus VPB plichtig. Vanaf juli 2020 is een contract gesloten voor reclame op bushaltes.
- Reststromen opbrengst uit afval. We ontvangen vergoedingen voor oud papier, metaal, vet, etc. De kosten voor het inzamelen van deze materialen zijn 99% van de opbrengst.

Doelstellingen

Bij dit programma zijn geen doelstellingen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
7.01	-3	0	-3
Vennootschapsbelasting			
Vennootschapsbelasting (VpB)	-3	0	-3
Totaal	-3	0	-3

Beleidsindicatoren

Bij dit programma zijn geen beleidsindicatoren.

Verbonden partijen

Bij dit programma zijn geen verbonden partijen.

Onvoorzien

Omschrijving programma

Verplicht te ramen bedrag op de begroting voor het opvangen van onvoorzienbare, onuitstelbare en onvermijdbare uitgaven die bij het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien.

Doelstellingen

Bij dit programma zijn geen doelstellingen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
8.01 Onvoorzien	-50	0	-50
Overige baten en lasten	-50	0	-50
Totaal	-50	0	-50

Beleidsindicatoren

Bij dit programma zijn geen beleidsindicatoren.

Verbonden partijen

Bij dit programma zijn geen verbonden partijen.

Paragrafen

Leeswijzer

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Alle baten en lasten die vermeld worden in de paragrafen zijn ook verwerkt in de verschillende programma's.

In deze begroting worden de volgende verplichte paragrafen opgenomen:

- § A Lokale heffingen
- § B Weerstandsvermogen
- § C Onderhoud kapitaalgoederen
- § D Financiering
- § E Bedrijfsvoering
- § F Verbonden partijen
- § G Grondbeleid
- § H Wet Open Overheid

De gemeenteraad kan ervoor kiezen extra paragrafen toe te voegen wanneer een onderwerp om extra aandacht vraagt.

Deze extra paragrafen zijn:

- § I Subsidies
- § J Duurzaamheid

§ A Lokale heffingen

Een groot deel van het geld dat de gemeente binnenkrijgt, komt van gemeentelijke heffingen en belastingen. Een deel van deze inkomsten moet worden gebruikt voor specifieke doeleinden, zoals de riool- en afvalstoffenheffing en de leges. Er zijn ook lokale belastingen waarvan de inkomsten vrij besteedbaar zijn, zoals de onroerendezaakbelasting. Deze inkomsten worden verantwoord in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen.

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding gebonden is als de heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. In deze paragraaf zijn opgenomen:

- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid
- de geraamde inkomsten
- de kostendekkendheid van de verschillende heffingen, zoals voorgeschreven in het BBV
- de lokale lastendruk

Beleid

Algemeen beleid

We houden vast aan een sluitende meerjarenbegroting en het uitgangspunt dat de gemeentelijke belastingen met niet meer dan de inflatiecorrectie zullen worden verhoogd. Jaarlijks vindt de inflatiecorrectie plaats op basis van het gewogen gemiddelde van de CPB index loonvoet sector overheid en de CPB index bruto overheidsinvesteringen. Voor de begroting 2026 wordt uitgegaan van een percentage van 5,8%.

Een aantal tarieven wijkt hier vanaf:

- Onroerendezaakbelasting woningen

In deze begroting stijgt de belasting voor huiseigenaren met 2,8%, vanwege het [voorstel voor scenario E](#) zoals besproken in de voorbereidende raadsvergadering van 16 oktober 2025.

- Afval

De afvalstoffenheffing is met 18% gestegen doordat vorig jaar in de begroting is afgesproken dat deze heffing ook in 2026 extra wordt verhoogd in verband met het kostendekkend maken van het tarief voor afval.

- Riool

In verband met het vaststellen van [het rioleringsplan](#) stijgen ook de tarieven voor rioolheffing met 25%.

Onderscheid wordt gemaakt tussen belastingen als algemene dekkingsmiddelen en retributies. De algemene dekkingsmiddelen zijn de niet aan een programma gebonden belastingen (bijvoorbeeld onroerendezaakbelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting). De gemeente mag de inkomsten hiervan vrij besteden.

Retributies daarentegen zijn heffingen van gebruikers waarvoor de gemeente een tegenprestatie levert. Voor een aantal rechten mogen de tarieven niet zodanig worden vastgesteld dat de geraamde baten uitkomen boven de geraamde lasten. Met andere woorden het is niet toegestaan om winst op de aangehaalde rechten te maken ([zie ook artikel 229b van de Gemeentewet](#)).

Kwijtscheldingsbeleid

Voor huishoudens en zelfstandigen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting. Verwezen wordt naar de [Verordening Kwijtschelding gemeentelijke belastingen Waterland 2023](#).

Inkomsten

Onderstaand zijn de niet gebonden (vrij besteedbare) en gebonden (niet vrij besteedbare) belastinginkomsten weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Belastingsoort	2026
Vrij besteedbaar	6.477
Forensenbelasting	36
Hondenbelasting	75
Onroerendezaakbelastingen	4.949
Parkeerbelastingen	452
Precariobelasting	50
Roerendezaakbelastingen	36
Toeristenbelastingen	880
Niet vrij besteedbaar	6.642
Afvalstoffenheffing	2.783
Haven-, kade- en liggelden	101
Leges	1.559
Lijkbezorgingsrechten	308
Markt- en standplaatsgelden	25
Reinigingsheffing	16
Rioolheffing	1.850
Totaal	12.984

Toelichting

Onderstaand vindt u een toelichting op de verschillende belastingen en heffingen en waar deze voor bedoeld zijn. De tarieven voor 2026 worden vastgesteld in december 2025 in diverse verordeningen.

Onroerendezaakbelasting

Onder de naam onroerendezaakbelasting (OZB) worden de volgende twee belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen, en
- een eigenarenbelasting voor alle onroerende zaken (woningen én niet-woningen).

Maatstaf van heffing is de WOZ-waarde van de desbetreffende onroerende zaak. Bij het bepalen van de WOZ-waarde van woningen wordt de zogeheten vergelijkingsmethode gehanteerd. Dit wil zeggen dat de waarde is afgeleid van vergelijkbare woningen die recent zijn verkocht. Van die woningen is bekend welke verkoopprijzen er rond de waardepeildatum zijn gerealiseerd.

Tussen de woning en de woningen waarmee wordt vergeleken, kunnen verschillen bestaan in grootte, bouwkundige staat, ligging en dergelijke. Met die verschillen moet de gemeente rekening houden voor zover

ze objectief gezien de waarde beïnvloeden. Voor objecten anders dan woningen wordt de waarde afgeleid van de huurwaarde of de vervangingswaarde.

Roerendezaakbelasting

Onder de naam belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten worden de volgende twee belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor roerende zaken die dienen als bedrijfsruimte, en
- een eigenarenbelasting voor alle roerende zaken (woningen én niet-woningen).

Maatstaf van heffing is de waarde die aan de roerende zaak kan worden toegekend.

Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een belasting geheven van natuurlijke personen die, niet in deze gemeente wonen, maar hier minimaal 90 keer overnachten of een gemeubileerde woning beschikbaar hebben. Deze belasting is ingesteld omdat de gemeente geen geld ontvangt voor deze mensen vanuit het gemeentefonds, maar wel kosten maakt voor diensten en voorzieningen die zij gebruiken.

Toeristenbelasting

Voor het overnachten binnen de gemeente door personen die niet als inwoner in de gemeentelijke basisregistratie zijn ingeschreven, moet nachttoeristenbelasting worden betaald.

Ook wordt watertoeristenbelasting geheven voor verblijf binnen de gemeente op vaartuigen door personen die niet als inwoner in de BRP van de gemeente zijn ingeschreven.

Parkeerbelasting

Onder de naam parkeerbelasting wordt geheven:

- een belasting voor het parkeren van een voertuig op een bepaalde plaats, tijdstip en manier (op dit moment is alleen op Marken sprake van betaald parkeren)
- een belasting voor een vergunning van de gemeente om te parkeren op de aangewezen plek en manier.

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een belasting geheven voor het houden van één of meerdere honden binnen de gemeente.

Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt voor voorwerpen die zich onder, op of boven de grond van de gemeente bevinden en bestemd zijn voor openbaar gebruik, belasting geheven. Deze belasting wordt berekend op basis van het aantal m² en de gebruiksduur.

Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing wordt een belasting geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

Afvalstoffenheffing

Onder de naam afvalstoffenheffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan het beheer van huishoudelijke afvalstoffen. De belasting wordt geheven van degene die in de gemeente daadwerkelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor een verplichting geldt tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.

Reinigingsheffing

De hiervoor genoemde afvalstoffenheffing wordt uitsluitend geheven van particuliere huishoudens. In 2009 is voor bedrijven de reinigingsheffing ingevoerd. Dit is voor bedrijven met bedrijfsafval dat qua samenstelling overeenkomt met huishoudelijk afval. Als deze bedrijven voor de verwijdering van bedrijfsafval geen geldig contract met een particuliere inzamelaar hebben afgesloten, worden zij aangeslagen voor het reinigingsrecht. Voor de heffing wordt gebruik gemaakt van een indeling van de bedrijven in categorieën. Deze indeling is gebaseerd op het aantal werkzame personen en de branche. Horeca en industrie komen standaard één categorie hoger omdat zij gemiddeld meer afval produceren dan andere bedrijven.

Haven-, kade- en liggelden

- Onder de naam "havengelden" wordt een heffing opgelegd voor het gebruik van gemeentelijke vaarwaters die bestemd zijn voor openbare dienst (zogenaamde passantentarief).
- Onder de naam "liggelden" wordt een recht geheven voor het geregeld gebruik van een aangewezen ligplaats in de gemeentelijke haven
- Onder de naam "kadegelden" wordt een recht geheven voor het gebruik van langs de kaden of wallen van de haven gelegen gemeentegrond die voor de openbare dienst bestemd is. Bijvoorbeeld voor opslag van goederen of het gebruik door scheepswerven en bedrijven voor toerisme en recreatie.

Lijkbezorgingsrechten

Onder de naam lijkbezorgingsrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de algemene begraafplaats, overige begraafplaatsen of de lijkbezorging.

Markt- en standplaatsgelden

- Onder de naam "marktgeld" worden rechten geheven voor het hebben van een standplaats op de markt en het gebruik van gemeentebezittingen, zoals marktplaatsen en gebouwen. Deze marktgeld gelden alleen op de specifieke marktdagen die voor elke markt zijn vastgesteld.
- Onder de naam "standplaatsgelden" worden rechten geheven voor het gebruiken van gemeentegrond om spullen te verkopen vanuit wagens, tenten, kramen en andere verkooppunten waarvoor toestemming is verleend door de gemeente.

Leges

Onder de naam leges worden rechten geheven voor bepaalde diensten die door het gemeentebestuur worden verstrekt.

Kostendekkendheid

De kostendekkendheid 2026 van de heffingen en rechten ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

Soort heffing/recht	Directe kosten	Overhead	Btw	Totale kosten	Opbrengsten	Kostendekkendheid
Rioolheffing	1.668	300	243	2.211	1.850	83,67%
Afvalstoffenheffing	2.165	329	314	2.808	2.799	99,69%
Haven-, kade- en liggelden	96	81	0	178	101	56,61%
Markt- en standplaatsgelden	21	9	0	29	25	86,35%
Lijkbezorgingsrechten	196	106	18	320	308	96,18%
Leges algemene dienstverlening	411	204	0	615	581	94,50%
Leges omgevingswet	699	536	0	1.235	918	74,30%
Leges Europese dienstenrichtlijn	33	32	0	64	28	43,80%

Lokale lastendruk

In onderstaande overzichten wordt een vergelijking gemaakt tussen de tarieven die gelden binnen de gemeente Waterland en de overige gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website <https://www.waarstaatjegemeente.nl/>. De overige gemeenten bestaan uit: Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Wormerland en Zaanstad.

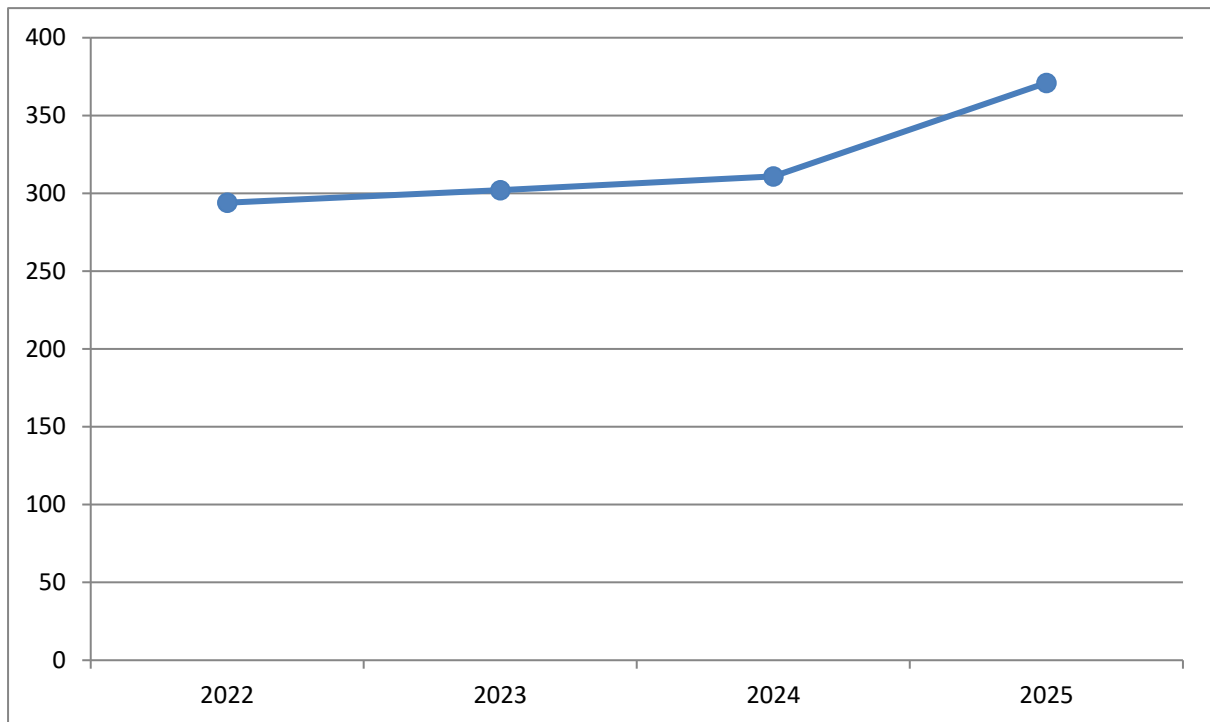
	Afvalstoffen heffing (€) Overige gemeenten	Afvalstoffen heffing (€) Waterland	Onroerendz aakbelasting (%) Overige gemeenten	Onroerendz aakbelasting (%) Waterland	Rioolheffing (€) Overige gemeenten	Rioolheffing (€) Waterland
2022	351	294	0,089	0,1	248	178
2023	360	302	0,079	0,09	255	183
2024	369	311	0,079	0,089	270	188
2025	378	371	0,083	0,097	284	213

Onderstaand is het verloop van de tarieven voor de gemeente Waterland weergegeven.

Begroting 2026

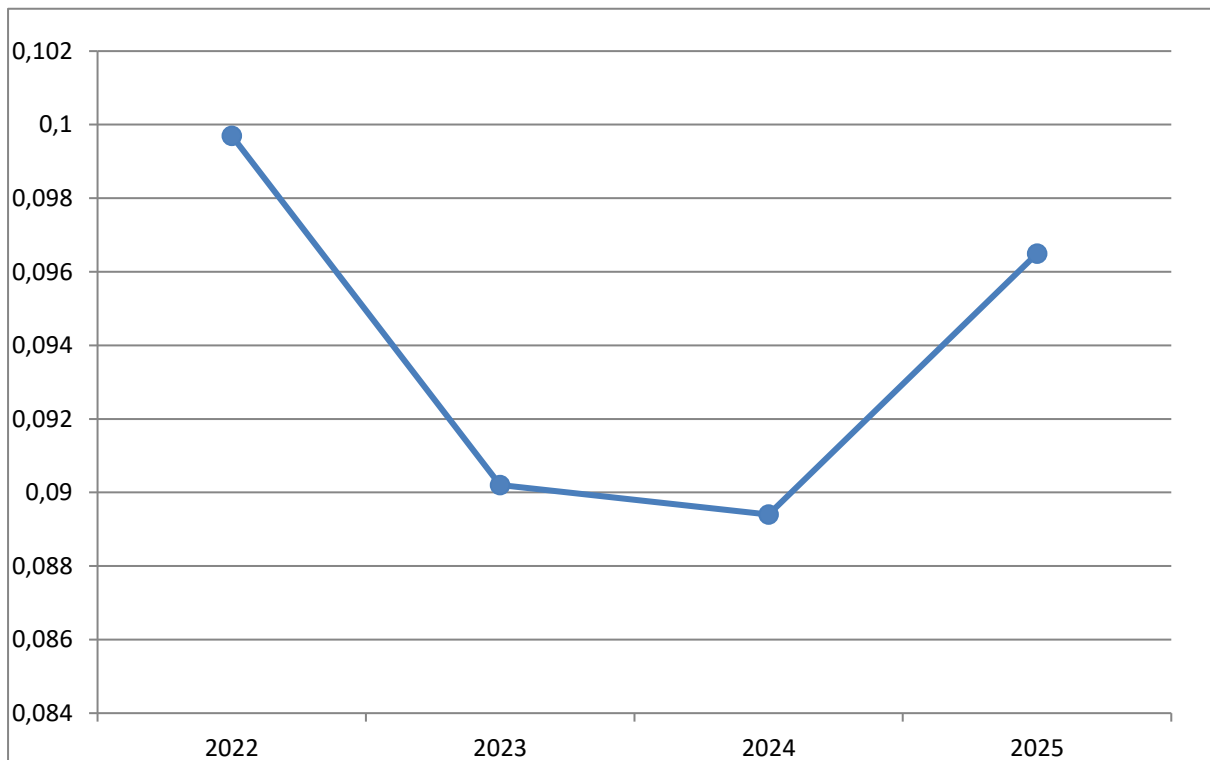
Afvalstoffenheffing

€

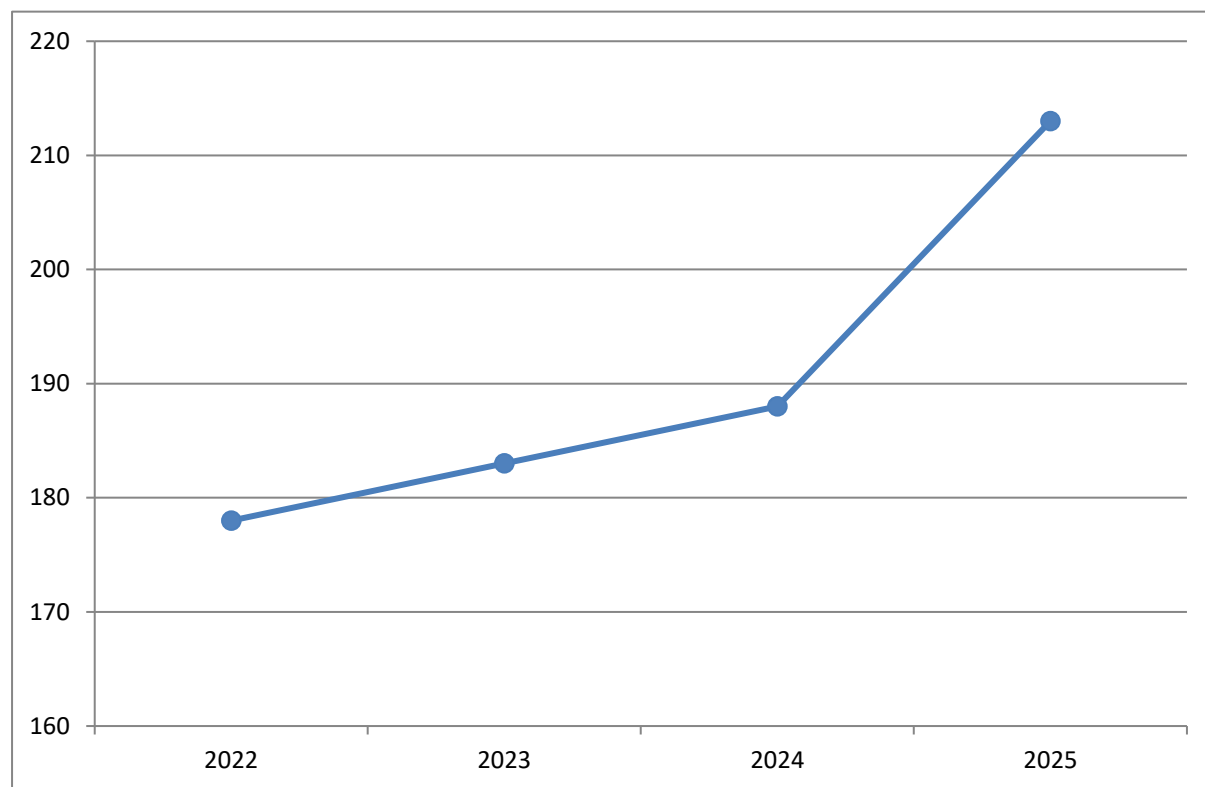
Onroerendezaakbelasting

%

Rioolheffing

€

§ B Weerstandsvermogen

Deze paragraaf geeft antwoord op de vraag hoe goed de begroting tegen financiële tegenvallers bestand is. Dit antwoord is van belang wanneer er zich een financiële tegenvaller voordoet. Het weerstandsvermogen is het vermogen financiële tegenvallers op te vangen. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat bij een financiële tegenvaller meteen bezuinigd moet worden. Het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen, hangt af van de beschikbare middelen en de risico's waarvoor geen speciale regelingen zijn getroffen, zoals een voorziening of verzekering. Het weerstandsvermogen helpt bij het beoordelen van de financiële gezondheid van de gemeente voor het komende jaar en de toekomstige plannen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de gemeente Waterland wordt als volgt berekend:

	Bedrag (x € 1.000)
Algemene reserve	16.701
Post Onvoorzien	50
Totale weerstandscapaciteit	16.751

Toelichting

De budgetten per programmaonderdeel zijn zorgvuldig begroot. Om snel te kunnen handelen is in de begroting een budget van € 50.000 voor onvoorzien opgenomen. Het college kan dit extra budget gebruiken als dat nodig is.

Risico's

De risico's relevant voor deze paragraaf zijn die:

- een negatieve financiële impact kunnen hebben;
- niet (geheel) gedekt worden door beheersmaatregelen; en
- waar geen voorziening voor is opgenomen.

Hierbij is een inschatting gemaakt van het maximale effect en de kans dat een risico zich voordoet. De belangrijkste risico's zijn geïnventariseerd en dit resulteert in het overzicht zoals gepresenteerd in de volgende tabel.

Inventarisatie risico's

Bedragen x € 1.000

Nr	Omschrijving	Maximum effect	Bruto kans
1	Hogere uitgaven sociale voorzieningen - Uitzonderlijk maatwerk	800	30%
	Hogere uitgaven sociale voorzieningen	400	50%
2	Ongeautoriseerde toegang, gebruik, openbaarmaking, verstoring, wijziging of vernietiging van informatie	2.000	15%
3	Project Gouwhaven	13.702	1%
4	ICT ontwikkelingen	250	50%
5	Hogere lasten inhuur of externe adviseurs	300	50%
6	Extreme weersomstandigheden	300	25%
7	Duurder uitvallen van aanbestedingen	150	50%
8	Bestuurlijke boete en aansprakelijkheid bij het niet voldoen aan privacy wetgeving	300	20%
9	Garantstelling leningen HVC	2.833	1%
10	Lagere ontwikkeling gemeentefonds	250	10%
11	Wachtgeld betalingen politieke ambtsdragers	100	25%
12	Juridische kosten	100	20%
13	Garantstelling medewerkers zwembad	180	10%
14	Deelname Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) InWest	183	15%
15	Falen kritische infrastructuur	150	10%
Totaal		21.998	

Toelichting risico's

De benodigde weerstandscapaciteit wordt geschat door gebruik te maken van de Monte-Carlo methodiek. Dit is een statistische techniek die gebruikt wordt om mogelijke uitkomsten te voorspellen door middel van herhaalde simulaties. De uitkomsten worden in beeld gebracht in een grafiek. Het resultaat is een verdeelfunctie dat het hele gebied van mogelijke uitkomsten weergeeft. De naam Monte-Carlo is bedacht als schuilnaam en verwijst naar een bekend casino.

Om de benodigde weerstandscapaciteit te schatten wordt ongeveer 90% van de meest waarschijnlijke onfortuinlijke scenario's gehanteerd. De simulatie wordt 100.000 keer herhaald om zo een representatief en duidelijk beeld te geven van de mogelijke uitkomsten.

Op basis van de geïnventariseerde risico's is een weerstandscapaciteit van ongeveer € 1.426.000 nodig. Dit is lager ten opzichte van het laatste moment dat deze risico inschatting is gemaakt, bij de jaarrekening 2024: € 1.468.000.

Hogere uitgaven sociale voorzieningen

De uitgaven voor Jeugd en Wmo in het sub-programma Sociale voorzieningen zijn afhankelijk van aanvragen die worden ontvangen. Het risico zit in autonome ontwikkeling van aantallen en uitzonderlijke, individuele gevallen waarbij zeer specialistisch maatwerk nodig is. Voor enig jaar is het niet uitgesloten dat er aanzienlijk meer uitgaven moeten plaatsvinden dan begroot. Voor uitzonderlijke gevallen waarbij zeer specialistisch maatwerk noodzakelijk is, is er een apart risicobedrag opgenomen. Deze gevallen zijn qua aard minder frequent en zodoende is de bruto kans lager maar zijn de kosten aanzienlijk hoger.

Voor de maatwerkvoorzieningen Wmo is er bovendien een redelijke kans dat kosten niet alleen stijgen door aantallen, maar ook door een wijziging van resultaatgericht naar pxq-systematiek.

Verder is er een risico dat gemeenten de opdracht krijgen doorstroomvoorzieningen te realiseren voor statushouders per 2027. Voor 2026 vraagt dit dan mensen en middelen waarbij niet zeker is welke compensatie vanuit het Rijk komt.

Een positief risico zit in inkomsten van het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA). Activiteiten die nu gedekt worden vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gaan zeer waarschijnlijk over in het AZWA-akkoord. Het is echter bij het opstellen van de begroting nog niet duidelijk welke activiteiten onder AZWA door blijven gaan, welke aanvullende taken vanuit AZWA komen en welke financiële compensatie ertegenover staat. Deze gelden zijn bedoeld om de zorg toekomstbestendig te maken en de verwachting is niet dat de risico's van een hoger aantal aanvragen voor maatwerkvoorzieningen daarmee direct vermindert.

Beschikbaarheid informatie

Met het steeds verder digitaliseren van processen en gegevens wordt cybercrime of een digitale oorlog als bedreiging steeds relevanter. Organisaties worden steeds meer afhankelijk van de beschikbaarheid van data en continuïteit van systemen. Zo ook voor de gemeentelijke organisatie is dit relevant. Helaas zal een waterdicht systeem een utopie blijven. In het afgelopen paar jaar is duidelijk geworden dat het voor criminelen niet uitmaakt in welke organisatie ze binnenkomen. De impact van een 'aanval' kan enorm zijn op vrijwel de volledige organisatie. De organisatie is druk bezig de processen en systemen zo in te richten om ervoor te zorgen dat de impact bij een dergelijke aanval beperkt blijft.

Project Gouwhaven

Voor dit project zijn grote investeringen gedaan en er is op 8 juli 2022 met de ontwikkelaar een koopovereenkomst gesloten. Als zich een probleem voordoet waardoor het project deels of in zijn geheel niet gerealiseerd gaat worden en dit tot gevolg heeft dat de investeringen niet meer terugverdiend kunnen worden, dan zou de investeringen afgeschreven moeten worden waardoor het in de lasten van het lopende boekjaar terecht zal komen.

Bij dit soort projecten valt er niet met zekerheid te zeggen vanuit welke hoek een risico zich kan vormen dat de totale investering kan schaden. Hoewel woningen altijd noodzakelijk zullen zijn, is het niet uit te sluiten dat bijvoorbeeld macro-economische ontwikkelingen de voortgang van het project ondermijnen. De kans hierop wordt als zeer klein ingeschat, maar de belangen zijn voor de gemeente enorm. Zodoende kan dit risico niet buiten beeld gelaten worden in deze paragraaf.

Het maximale risico wordt geschat op het geïnvesteerde bedrag op de balans van de gemeente. De kans dat de totale investering in de huidige markt niet tot een positief resultaat kan leiden of zelfs in zijn volledigheid afgeschreven moet worden, wordt als zeer gering geschat: 1% of kleiner.

ICT ontwikkelingen

De digitalisering van processen binnen de organisatie gaat in hoog tempo door. Dit brengt veel voordelen met zich mee, zoals efficiëntere werkprocessen en betere dienstverlening aan inwoners. Tegelijkertijd brengt dit ook risico's met zich mee. De organisatie is afhankelijk van softwareleveranciers en externe partijen, die op elk moment kunnen besluiten om bepaalde systemen niet langer te ondersteunen of aanpassingen te eisen. Dit kan betekenen dat de organisatie plotseling grote investeringen moet doen in nieuwe software of dat bestaande applicaties niet langer aan wet- en regelgeving voldoen. Daarnaast kunnen interne ontwikkelingen, zoals veranderende werkprocessen, ervoor zorgen dat systemen niet meer optimaal functioneren en nieuwe oplossingen nodig zijn. Dit alles kan leiden tot onverwachte kosten en in sommige gevallen zelfs verstoring van belangrijke gemeentelijke processen.

Hogere lasten inhuur of externe adviseurs

Ontwikkelingen binnen de organisatie en de omgeving kunnen leiden tot extra verloop en uitval van personeel. Dit zou extra inhuurlasten of inzet van externe adviseurs tot gevolg kunnen hebben. Het risico wordt geschat

op € 300.000. Het huidige klimaat op de arbeidsmarkt rechtvaardigt nog steeds een aanzienlijke inschatting van dit risico, met een kans van 50%.

Extreme weersomstandigheden

In de afgelopen jaren is gebleken dat er vaker overlast en schade is door extreme weersomstandigheden. Door een hogere frequentie van stormen met harde windstoten, hogere waterstanden of extreme droogte, wordt het risico groter dat de begroting niet toereikend is om uitschieters in de lasten te dekken van bijvoorbeeld een overstroming of omgewaaide bomen.

Duurder uitvallen van aanbestedingen

Aanbestedingen zijn voor de organisatie een continue proces. Het risico bestaat dat deze duurder uitvallen dan verwacht. Indien dat het geval is, zal of een opdracht niet gegund worden of zal een aanvullend krediet aangevraagd moeten worden.

Niet voldoen aan privacy wetgeving

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) kan een bestuurlijke boete opleggen wanneer de gemeente als verwerkingsverantwoordelijke de privacyregels onvoldoende naleeft. Ook kunnen er claims vanuit betrokkenen ontstaan. Denk hierbij aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) maar zo is de AP ook verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van Wet politiegegevens (Wpg) bij o.a. gemeentes. Dit risico is moeilijk in te schatten omdat de hoogte van boetes en dwangsommen behoorlijk uiteenlopen.

Garantstellingen leningen HVC

Als deelnemer van het afvalverwerkingsbedrijf HVC wordt een aandeelhouderschap vereist. Dit gaat gepaard met een garantstelling voor de langlopende leningen. In het ergste geval dient aan de betreffende leningverstrekkers € 2.833.000 uitgekeerd te worden. Op basis van het risicoprofiel van HVC zelf, wordt deze kans ingeschat op bijna nihil: 1% of kleiner.

Lagere ontwikkeling gemeentefonds

Gemeenten zijn voor een groot deel afhankelijk van het gemeentefonds als inkomstenbron. Dit fonds wordt landelijk bepaald en aangepast op basis van politieke en economische ontwikkelingen. Wanneer kosten stijgen, maar de bijdragen vanuit het Rijk achterblijven, dan kan dit leiden tot onvoorziene tekorten in de begroting.

Wachtgeld betalingen politieke ambtsdragers

In de gemeentepolitiek kunnen wisselingen in het bestuur zich op elk moment voordoen. Wanneer een wethouder tussentijds vertrekt, kan hij of zij aanspraak maken op een wachtgeldregeling. Dit kan onvoorziene kosten met zich meebrengen, omdat deze regelingen voor langere tijd doorlopen en afhankelijk zijn van de arbeidspositie van de voormalige bestuurder. De hoogte van deze betalingen en de duur ervan zijn moeilijk vooraf te voorspellen. Als er binnen een korte tijd meerdere bestuurders vertrekken, dan kan dit een aanzienlijke last op de begroting leggen. Dit betekent dat er een onvoorzien financieel risico bestaat.

Juridische kosten

De organisatie heeft jaarlijks te maken met juridische procedures, zoals bezwaar- en beroepszaken, contractuele geschillen en handhavingskwesaties. Hoewel hier in de begroting rekening mee wordt gehouden, kunnen zich onverwachte juridische trajecten voordoen die hogere kosten met zich meebrengen. Denk aan complexe dossiers waarvoor externe juridische bijstand nodig is, langlopende gerechtelijke procedures of schadeclaims. Het risico hierbij is dat de begrote kosten onvoldoende zijn en dat extra middelen moeten worden vrijgemaakt.

Garantstelling medewerkers zwembad

De organisatie heeft zich garant gesteld voor een eventuele transitievergoeding van het personeel van het zwembad in het geval deze wordt gesloten.

Deelname (ROM) InWest

Er is voor 50% van het toegezegde bedrag opgevraagd en geïnvesteerd in het ROM InWest. Deze investering en dus ook het risico, zal naar verwachting stijgen tot het totale toegezegde bedrag van € 366.000. Dit geld wordt gebruikt om te investeren in ondernemers welke zich inzetten op onderwerpen zoals de energietransitie en hoog-innovatieve proposities binnen het mkb. Hierbij is het risico dat het geïnvesteerde bedrag onvoldoende rendement oplevert en deels of geheel afgeschreven moet worden. Het risico dat het geheel afgeschreven moet worden is klein, maar theoretisch mogelijk. Vanuit de MRA wordt geadviseerd hiervoor een percentage van 15% te hanteren, omdat de financiële analyse door een onafhankelijke deskundige aantoont dat de revolverendheid van het fonds op minimaal 85% ligt. Wij zien geen reden om hiervan af te wijken.

Falen kritische infrastructuur

Door onvoorziene achterstanden van onderhoud in het onderhouden van de infrastructuur (bijvoorbeeld bruggen e.d.) in de openbare ruimte kan het risico op falen en calamiteiten ontstaan. Dit heeft doorgaans niet direct een effect, maar op termijn kunnen hierdoor periodiek in de lasten zich grotere uitschieters voordoen. Zo kan het voorkomen dat een brug of doorgang met spoed gerepareerd moet worden wanneer dit in het belang is van het verminderen van risico's, zoals bijvoorbeeld de veiligheid. Doordat dit een landelijke trend betreft kan dit ook kostenverhogend werken i.v.m. de capaciteit in de markt.

Weerstandsvermogen

De exploitatie kent een weerstandscapaciteit van € 50.000, daarnaast beschikt de gemeente over een weerstandscapaciteit in het vermogen van € 16.701.275. Totaal is er een weerstandscapaciteit van € 16.751.275 beschikbaar. Deze weerstandscapaciteit is vol-doen-de om het geïnventariseerde risico van € 1.426.000 op te vangen.

De benodigde weerstandscapaciteit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen	
Weerstandscapaciteit (A)	16.751
Risico's (B)	1.426
Weerstandsvermogen ratio (A/B)	11,7

De hieronder opgenomen normentabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8- 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

Een goede en duidelijke begroting is belangrijk zodat de gemeenteraad goed kan controleren hoe het financieel gaat met de gemeente. Welke informatie daarvoor nodig is, is een onderwerp dat landelijk al een aantal jaren de aandacht heeft. In de afgelopen jaren zijn veranderingen doorgevoerd om de verantwoording naar de gemeenteraad en het toezicht te verbeteren. Dit wordt gedaan door de financiële informatie

overzichtelijker en duidelijker te maken. Het opnemen van kengetallen in de begroting past hierbij. Deze cijfers moeten ervoor zorgen dat de gemeenteraad meer inzicht heeft in de financiële situatie van de gemeente. De cijfers verbinden verschillende aspecten die de gemeenteraad kan gebruiken om een goed oordeel te vellen over de financiële situatie.

Beoordeling van de financiële positie

Kengetallen geven inzicht in hoe financieel stabiel en flexibel de gemeente is. Ze laten zien hoeveel geld de gemeente heeft om uitgaven te doen en risico's op te vangen. Er zijn verschillende kengetallen die dit inzichtelijk maken.

Hieronder wordt per kengetal uitgelegd wat het precies betekent:

- *Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.* Deze kengetallen laten zien hoeveel schulden er zijn ten opzichte van het eigen vermogen, en hoe zwaar de rente en aflossingen op de begroting drukken. De netto gecorrigeerde schuldquote houdt rekening met de door de gemeente doorgeleende gelden aan derden.
- *Solvabiliteitsratio.* Dit kengetal laat zien of de gemeente aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.
- *Structurele exploitatieruimte.* Dit kengetal vergelijkt de vaste inkomsten en uitgaven met het totaal aan inkomsten.
- *Grondexploitatie.* Dit kengetal laat zien hoe de waarde van de grond van de gemeente zich verhoudt tot de totale inkomsten.
- *Belastingcapaciteit.* Dit kengetal laat zien of er genoeg geld is om onverwachte kosten op te vangen en nieuwe plannen te financieren.

Kengetallen gemeente Waterland

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote	41,05%	31,28%	54,06%	62,93%	105,74%	106,83%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	39,50%	29,02%	51,99%	60,94%	103,79%	104,91%
Solvabiliteitsratio	32,97%	38,39%	36,49%	34,17%	25,91%	25,28%
Structurele exploitatieruimte	-0,95%	1,90%	2,27%	1,90%	1,06%	1,77%
Grondexploitatie	17,91%	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	97,86%	105,13%	118,07%	111,56%	111,56%	111,56%

Omschrijving	Categorie A Minst risicovol	Categorie B Neutraal	Categorie C Meest risicovol
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	Begr >0%	Begr = 0%	Begr <0%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Hieronder de volgende analyse per kengetal:

- **Netto schuldquote.** De daling van de netto schuldquote in 2025 ten opzichte van 2024 wordt met name veroorzaakt door de te verwachten ontvangen gelden vanuit het project Galgriet en het

positieve exploitatieresultaat in 2024. In 2028 zal de netto schuldquote oplopen door nieuwe leningen in verband met verwachte investeringen in De Rietlanden en de sporthal.

- **Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.** Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Dit is voor gemeente Waterland bijna niet van toepassing.
- **Solvabiliteitsratio.** Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. De solvabiliteitsratio drukt immers het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Dit komt in 2025 voor de gemeente Waterland uit in de categorie 20-50%. Door de te verwachten gelden vanuit het project Galgriet is minder vreemd vermogen nodig, wat gunstig is voor de solvabiliteit. Daarnaast neemt het eigen vermogen toe door het positieve exploitatieresultaat in 2024.
- **Structurele exploitatieruimte.** Een positief percentage betekent dat structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Met de sluitende meerjarenbegroting is de structurele exploitatieruimte positief.

Belastingcapaciteit. Om te beginnen wat uitleg. Om te bepalen hoeveel belasting een gemeente kan innen, wordt gekeken naar een referentiepunt. De stuurgroep BBV heeft voorgesteld om de belastingcapaciteit te vergelijken met het landelijk gemiddelde belastingtarief. Het landelijk gemiddelde tarief wordt gekozen omdat er meestal geen maximum is vastgesteld voor belastingtarieven. Een gemiddelde geeft meer inzicht in wat de belastingcapaciteit betekent voor de financiële situatie, in plaats van het te vergelijken met een maximaal tarief. De hoogte van belastingtarieven wordt dus niet zomaar bepaald; er wordt gekeken naar hoe de belastingdruk van een gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het Coelo publiceert de Atlas van de Lokale Lasten, waarin informatie staat over belastingopbrengsten en tarieven die hiervoor wordt gebruikt. Voor gemeenten wordt de belastingcapaciteit vergeleken met gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Er is nog ruimte in de begroting voor ongeveer € 361.000 voor de rioolheffing, omdat het huidige tarief niet kostendekkend is. De tarieven kunnen hoger zijn dan het landelijk gemiddelde, bijvoorbeeld als de kosten voor riolering hoger zijn in vergelijking met het landelijk gemiddelde. De berekende belastingcapaciteit voor de gemeente Waterland zegt niet hoeveel belasting er maximaal geheven kan worden, maar laat wel zien dat er nog ruimte is voor hogere belastingheffing. Er zou nog ongeveer € 2.282.241 extra ruimte beschikbaar kunnen komen, rekening houdend met de artikel 12 status die van toepassing is.

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Uit de cijfers hierboven kunnen we niet zomaar afleiden hoe het ervoor staat met de financiën. Een hoge schuld is bijvoorbeeld niet per se slecht als er genoeg eigen vermogen en inkomsten zijn om de schuld af te lossen. Eén enkel cijfer zegt niet genoeg over de financiële situatie. Je moet alle cijfers samen bekijken om een goed beeld te krijgen. Deze cijfers zijn samengevoegd in het onderdeel over weerstandsvermogen en risicobeheersing. Al met al kunnen we stellen dat de cijfers voor de gemeente Waterland in 2026 positief zijn als we naar het geheel kijken.

§ C Onderhoud kapitaalgoederen

Ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud kunnen voorkomen in diverse programma's. Met onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie. Onder kapitaalgoederen wordt verstaan het geheel aan zaken die onder het beheer van de gemeente vallen en al dan niet publiekrechtelijk kunnen worden gebruikt. Hierbij kan gedacht worden aan wegen, riolering, kunstwerken, groen, openbare verlichting, waterwegen, gebouwen en beschoeiingen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. Het beleid voor onderhoud van deze kapitaalgoederen is opgenomen in diverse beheerplannen. Hieronder wordt per onderdeel ingegaan op de feitelijke situatie. Aan het einde van deze paragraaf wordt een samenvattend overzicht gepresenteerd.

Wegen

In december 2024 is het huidige [wegenbeheerplan 2024 - 2034](#) vastgesteld. Met het wegenbeheerplan zijn de benodigde middelen voor het dagelijks- en groot onderhoud verankerd en blijft de veiligheid en bruikbaarheid van de wegen gewaarborgd. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer.

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Saldo 1-1	0	169	183	197
Toevoeging	584	584	584	584
Onttrekking	415	570	570	570
Saldo 31-12	169	183	197	212

Riolering

In december 2024 is het (regionale) [Gemeentelijke Riolerings- en Waterprogramma \(GRWP\)](#) vastgesteld door de raad. Het rioleringsplan geeft aan hoe de gemeente omgaat met de zorgtaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorziening weer.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Saldo 1-1	1.735	1.312	1.028	899
Toevoeging	0	0	0	0
Vermindering	424	283	130	33
Saldo 31-12	1.312	1.028	899	865

Groen

In december 2019 heeft het college ingestemd met de Groenvisie 2020 - 2024. In de visie staat op welke manier gemeente Waterland zich inzet om groen in de openbare ruimte te onderhouden en verder te verbeteren. In 2025 wordt deze visie geactualiseerd, deze actualisatie wordt voorgelegd aan de raad en na vaststelling word deze verwerkt. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer van de huidige visie.

Bedragen x € 1.000

	Lasten 2026	Lasten 2027	Lasten 2028	Lasten 2029
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.877	-1.950	-1.928	-1.924

Gebouwen

In december 2017 is het geactualiseerde gebouwenbeheerplan voor de periode 2018 - 2037 vastgesteld door de raad. In dit plan is het onderhoudsniveau vastgesteld op basis van de technische levensduur van materialen en onderdelen van een gebouw. Uitgangspunt hierin is dat het onderhoud wordt aangevuld met duurzaamheidsmaatregelen waarmee de gemeentelijke gebouwen verder verduurzaamd worden. In 2025 wordt het gebouwenbeheerplan geactualiseerd. De nieuwe bedragen worden daarna in de begroting verwerkt. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer van het huidige plan.

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Klein onderhoud (jaarlijks terugkerend)	288	288	288	288
Gebouwen Huisvesting brandweer	47	47	47	47
Gebouw Toilet/douche Marken	29	29	29	29
Gebouw Medisch Centrum Marken	9	9	9	9
Gebouw vm werkplaats Ilpendam	2	2	2	2
Gebouw Toilet/douche Monnickendam	5	5	5	5
Gebouw Sportzaal Marijkestraat	11	11	11	11
Gebouw Gymzaal Marken (Buurterstraat)	25	25	25	25
Gebouw Gymzaal Ilpendam	16	16	16	16
Gebouw Zwembad Monnickendam (instructiebad)	12	12	12	12
Gebouw Muziektent Ilpendam	2	2	2	2
Gebouw Toren NH kerk	9	9	9	9

	2026	2027	2028	2029
Monnickendam (grote kerk)				
Gebouw Toren NH kerk Ipendam	3	3	3	3
Gebouw Toren NH kerk Broek in Waterland	5	5	5	5
Gebouw Toren NH kerk Watergang	3	3	3	3
Gebouw Speeltoren Monnickendam	5	5	5	5
Gebouw Gemeentehuis (binnendienst)	72	72	72	72
Gebouw Gemeentewerf Katwoude (buitendienst)	36	36	36	36

Civiele kunstwerken

In juli 2024 is het nieuwe beheerplan [Civiele kunstwerken 2025 - 2034](#) vastgesteld door de raad. Hiermee zijn de benodigde middelen voor het (dagelijks) onderhoud verankerd en blijft de veiligheid en bruikbaarheid van de civiele kunstwerken gewaarborgd. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorziening weer:

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Saldo 1-1	180	113	0	35
Toevoeging	320	320	320	320
Onttrekking	387	433	285	259
Saldo 31-12	113	0	35	97

Openbare verlichting

In januari 2021 heeft het college het beleidsplan Openbare verlichting Waterland 2021 - 2025 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe wordt omgegaan met de openbare verlichting binnen de gemeente en op welke wijze deze wordt verduurzaamd. In 2025 wordt het beleidsplan Openbare verlichting Waterland geactualiseerd. Na vaststelling van het geactualiseerde plan worden de bedragen in de begroting verwerkt. Onderstaand overzicht geeft de geplande kosten weer van het huidige plan.

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Openbare verlichting	128	128	128	128
Klein onderhoud (jaarlijks terugkerend)	51	51	51	51
Groot onderhoud	76	76	76	76
Totaal	128	128	128	128

Oevers

In 2024 is het nieuwe [Oeverbeheerplan 2025 - 2034](#) vastgesteld. Elke vijf jaar worden de oeververdedigingen geïnspecteerd op basis waarvan de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen voor de komende periode worden vastgesteld. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorziening weer:

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Saldo 1-1	132	165	65	129
Toevoeging	77	77	77	77
Onttrekking	44	177	12	202
Saldo 31-12	165	65	129	4

Sportvelden

In 2022 is het Beheerplan buitensport vastgesteld. Eens per drie jaar wordt door het Instituut voor Sportaccommodaties (Kiwa ISA Sport) een renovatieadvies voor alle natuurgrasvelden gegeven. Voor kunstgrasvelden geldt dat deze eens per acht jaar worden gekeurd. Op basis van de keuringen wordt het beheerplan indien nodig bijgesteld. Ook wordt in 2025 het sportaccommodatiebeleid geactualiseerd. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de geplande kosten weer op basis van het huidige plan.

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Beheer buitensportaccommodaties	68	70	72	72

Gemeentehaven

In 2016 is voor de gemeentehaven een voorziening voor het uitvoeren van baggerwerkzaamheden in de gemeentelijke haven opgericht. Met deze voorziening wordt gespaard om eens in de tien jaar baggerwerkzaamheden te kunnen uitvoeren. Aanvullend op deze voorziening wordt er in 2025 een beheerplan voor de gemeentehaven opgesteld. Onderstaand overzicht geeft het verloop van de huidige voorziening weer.

Bedragen x € 1.000

	2026	2027	2028	2029
Saldo 1-1	105	118	5	18
Toevoeging	13	13	13	13
Onttrekking	0	125	0	0
Saldo 31-12	118	5	18	30

Samenvattend overzicht onderhoud kapitaalgoederen

	Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen / Looptijdplannen	Financiële consequenties conform plannen
1.	Wegen	Ja	max 16% onveilig	2024 - 2034	Ja
2.	Riolering	Ja	Conform GRP	2025 - 2035	Ja
3.	Groen	Ja	Conform beheerplan	2020 - 2024	Ja
4.	Gebouwen	Ja	Conform beheerplan	2018 - 2037	Ja
5.	Civiele kunstwerken (bruggen en tunnels)	Ja	Conform beheerplan	2025 - 2034	Ja

	Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen / Looptijdplannen	Financiële consequenties conform plannen
6.	Openbare verlichting	Ja	Conform beheerplan	2021 - 2025	Ja
7.	Oevers (kades en beschoeiingen)	Ja	Conform beheerplan	2025 - 2034	Ja
8.	Renovatie sportvelden	Ja	NOC*NSF norm	2022 - 2042	Ja
9.	Baggeren gemeentehaven Monnickendam	1x in de tien jaar baggeren	Minimale diepgang conform keuring	2017 - 2027	Ja

	Categorie	Ramingen tlv exploitatie / voorzieningen	Ramingen volledig en reëel in begroting?	Is er sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/reserves voor AOH?
1.	Wegen	Voorziening	Ja	Nee	-
2.	Riolering	Voorziening	Ja	Ja	Ja
3.	Groen	Exploitatie	Ja	Nee	-
4.	Gebouwen	Voorziening	Ja	Nee	-
5.	Civiele kunstwerken (bruggen en tunnels)	Voorziening	Ja	Nee	-
6.	Openbare verlichting	Voorziening	Ja	Nee	-
7.	Oevers (kades en beschoeiingen)	Exploitatie	Ja	Nee	-
8.	Renovatie sportvelden	Voorziening	Nee	Nee	-
9.	Baggeren gemeentehaven Monnickendam	Voorziening	Ja	Nee	-

§ D Financiering

Beleidsvoornemens

Volgens de planning blijft Waterland in 2026 binnen het vastgestelde budget voor kortlopende leningen. Ook de limiet voor renterisico's zal in 2026 niet worden overschreden.

De kasgeldlimiet gaat over leningen die binnen een jaar moeten worden terugbetaald, terwijl de renterisiconorm geldt voor leningen met een langere looptijd. Deze regels zijn er om te voorkomen dat de gemeente grote schommelingen in rentekosten krijgt bij het vernieuwen van leningen. Zo worden financiële risico's beperkt. De kasgeldlimiet mag niet hoger zijn dan 8,5% van de begroting. Hieronder ziet u de berekening van de kasgeldlimiet.

	Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026
	Begrotingstotaal per 1 januari	55.142
1.	Toegestane kasgeldlimiet	
	in procenten van de grondslag	8,5%
	in bedrag	4.687
2.	Omvang vlottende schuld	
	Opgenomen gelden < 1 jaar	-
	Schuld in rekening-courant	-
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-
	Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	-
	Totale omvang van de vlottende schuld	-
3.	Vlottende middelen	
	Contante gelden in kas	2
	Tegoeden in rekening-courant	250
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	9.004
	Totale omvang van de vlottende middelen	9.256
4.	Toets kasgeldlimiet	
	Totaal netto-vlottende schulden (2-3)	- 9.256
	Toegestane kasgeldlimiet	4.687

	Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	13.943

De renterisiconorm betekent dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer dan 20% van de begroting mogen bedragen. Dit zorgt voor een gelijkmatige opbouw van leningen in de tijd. Hier ziet u hoe deze norm berekend wordt.

	Rente-risiconorm (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1.	Renteherzieningen op leningen o/g	-	-	-	-
2.	Betaalde aflossingen	3.300	3.300	3.800	5.400
3.	Renterisico (1+2)	3.300	3.300	3.800	5.400
	Begrotingstotaal 2026	55.142	54.860	54.564	54.883
4.	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
5.	Rente-risiconorm	11.028	10.972	10.913	10.977
	Toets rente-risiconorm (5 - 3)				
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	7.728	7.672	7.113	5.577

Rentelasten

Lening (bedragen x € 1.000)	Rente %	Aflossing	Stand per 01-01-2026	Rente 2026	Aflossing 2026	Stand per 31-12-2026
BNG	3,270%	2033	4.000	131	500	3.500
BNG	3,714%	2028	1.800	67	600	1.200
BNG	3,020%	2029	2.000	60	500	1.500
BNG	2,895%	2029	2.000	58	500	1.500
BNG	3,240%	2045	23.100	734	1.200	21.900
Totaal			32.900	1.050	3.300	29.600

Rentebaten

In 2026 verwachten we € 278.185 aan rente te ontvangen. Hiervan komt € 250.000 van geld dat de Rijksoverheid beheert. Het overige deel is rente over uitgeleend geld.

Ontwikkelingen

Op grond van ontwikkelingen in de investeringsbehoeften en aflossingen van leningen is de financieringsbehoefte berekend.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Boekwaarde vaste activa 1-1	56.657	59.118	63.208	85.844
Boekwaarde vaste passiva 1-1	65.123	60.685	56.550	52.863
Financieringsbehoefte	-8.466	-1.567	6.658	32.981

Afhankelijk van de werkelijke financieringsbehoefte zullen hier leningen voor worden aangetrokken.

Renteresultaat

Renteresultaat op taakveld Treasury

De gemeente leent geld voor investeringen en betaalt hier rente over. Het totaalbedrag aan rente dat de gemeente betaalt, wordt verdeeld over de diverse taakvelden. Dit heet renteomslag. Op die manier dragen de taakvelden die meer investeringen hebben ook een groter deel van de rentekosten. Dit gebeurt volgens de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

De rente die wij omslaan, wordt berekend op basis van de huidige rentelasten ten opzichte van de totale boekwaarde van de vaste activa en de vooruitbetaling van de huur aan Wooncompagnie inzake de Brede School Ipendam. Dit percentage wordt elk jaar opnieuw berekend. In 2026 bedraagt dit percentage 1,6%.

Het BBV schrijft voor dat er inzicht in het renteresultaat wordt gegeven. Onderstaand ziet u de berekening van dit renteresultaat.

Omschrijving	Bedragen (x € 1.000)
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.050
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	278
Saldo rentelasten en rentebaten	772
De rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	-
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= project-financiering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
Aan taakveld toe te rekenen externe rente	772
Rente over eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakveld toe te rekenen rente	772
De aan taakveld toegerekende rente (renteomslag)	935
Renteresultaat op het taakveld treasury	163

§ E Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

De organisatie richt zich op de volgende zes pijlers:

1. Denken en handelen als een compacte, regisserende netwerkorganisatie
2. Het behartigen van de Waterlandse belangen in regionale netwerken
3. Het bieden van dienstverlening die dicht bij mensen, zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving, is verankerd
4. Het versterken van integraal werken
5. Data gedreven werken binnen de digitale transformatie
6. Tonen van goed werkgeverschap

De vastgestelde strategische plannen Informatievoorziening en Personeelsplan samen met het Programma Dienstverlening, hebben als doel het realiseren van deze zes pijlers. Inmiddels zijn er diverse projecten opgestart, waarvan enkele inmiddels ook al zijn afgerond. Als organisatie blijven we in beweging en spelen we in op de maatschappelijke ontwikkelingen.

Onze dienstverlening

Onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers staat centraal. Om dienstverlening te realiseren dicht bij mensen en zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving is een goede samenwerking nodig tussen collega's en systemen.

In 2026 zetten we stappen op het gebied van efficiëntie en effectiviteit. We bekijken onze dienstverlening vanuit het inwonersperspectief en voeren verbeteringen door. Een aanvraag bij de gemeente is zo efficiënt, laagdrempelig en makkelijk als mogelijk en het is duidelijk op welke manier inwoners extra ondersteuning kunnen krijgen. We zorgen er ook voor dat de verschillende afdelingen nog beter samenwerken, zodat een inwoner een volledig antwoord krijgt vanuit verschillende disciplines. We monitoren onze telefonische bereikbaarheid en communiceren hierover naar inwoners en ondernemers. Tot slot staan we open voor feedback en geven actief aan welke verbeteringen we hebben doorgevoerd.

Samen zijn we sterker

Er wordt samengewerkt met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere partners in de Waterlandse samenleving. Dit is noodzakelijk voor een kleine gemeente en dit is wat de Wet versterking participatie op decentraal niveau van ons verlangt. We vragen actief naar de mening van inwoners en organiseren actief de betrokkenheid van de inwoners. In 2026 gaan we aan de slag met de verbeteracties naar aanleiding van de resultaten van het inwonerstevredenheidsonderzoek.

Cultuur

In Ons Strategisch Huis zijn naast deze kernwaarden en de pijlers van de organisatieontwikkeling, onze kernkwaliteiten en de bouwstenen voor samenwerking vastgesteld. Onze kernwaarden zijn lef, verbinding, vertrouwen en nieuwsgierigheid. In 2026 leggen we de focus op het verder versterken en verankeren van eigenaarschap binnen de organisatie. Resultaten tellen, dat verwachten de inwoners en ondernemers ook van ons. Hun opgaven staan centraal in alles wat we doen. Dat geeft energie en voldoening. Het MT blijft in gesprek met de organisatie over wat de kernkwaliteiten betekenen voor onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers betekenen. De resultaten van het meest recente Medewerkerstevredenheidsonderzoek onderstrepen dat we op de goede weg zijn, maar maken ook duidelijk waar ruimte voor groei ligt. Eén van de belangrijkste verbeterpunten is het blijvend met elkaar in gesprek blijven. Daarom zetten we in 2026 extra in op het voeren van het goede gesprek – op alle niveaus in de organisatie. Luisteren, doorvragen, begrip tonen en samen reflecteren: dit zijn onmisbare elementen om eigenaarschap, verbinding en vertrouwen daadwerkelijk te laten groeien.

Onze medewerkers

De organisatie werkt aan concrete maatschappelijke opgaven en aan de uitvoering van het collegeprogramma. Om effectief te kunnen inspelen op een voortdurend veranderende samenleving, is een wendbare en toekomstbestendige organisatie nodig. Dat vraagt om een stabiel personeelsbestand, goed ingevulde vacatures en het behouden van talent.

In 2026 zetten we belangrijke stappen in het verder ontwikkelen van de Strategische Personeelsplanning. Deze planning geeft inzicht in de benodigde personeelscapaciteit en kennis voor de komende jaren. Daarbij wordt ook specifiek gekeken naar de kwetsbaarheden binnen kleinere gemeenten, waar functies regelmatig door één persoon worden vervuld. Dit maakt het mogelijk om gericht te anticiperen op mogelijke knelpunten en tijdig actie te ondernemen bij bijvoorbeeld uitval of pensionering. Een belangrijk instrument hierbij is de zogenoemde ‘dakpanconstructie’, waarbij een vertrekkende medewerker – bijvoorbeeld vanwege pensionering – de tijd krijgt om zijn of haar opvolger enkele maanden in te werken. In deze overdrachtsperiode wordt zoveel mogelijk kennis en ervaring gedeeld. Deze aanpak gaat verder dan een traditionele buddy-structuur en draagt bij aan het borgen van expertise en continuïteit binnen de organisatie. Daarnaast is het streven dat medewerkers meerdere velden van expertise hebben.

Met deze aanpak streven we ernaar om kwetsbaarheid te verminderen en risico's te beheersen. Het doel is een goede balans te realiseren tussen (politieke) ambities, beschikbare middelen en de benodigde expertise.

Op basis van het werkgeversmerk dat in 2025 is vastgesteld, wordt in 2026 de wervingscampagne verder uitgerold. Hiermee positioneren we ons als een aantrekkelijke werkgever voor nieuwe medewerkers.

Daarnaast wordt het ontwikkelproces van medewerkers geoptimaliseerd, met specifieke aandacht voor hun ontwikkelpotentieel en competenties. Het leeraanbod voor medewerkers wordt uitgebreid en beter afgestemd op de behoeften van de organisatie én de medewerkers zelf.

In 2026 brengen we bovendien de extra talenten van medewerkers in kaart. Daarnaast zetten we kennis en deskundigheid van onze inwoners in voor onze gemeentelijke opgaven.

De organisatie zet actief in op het verlagen van het ziekteverzuim en het terugdringen van externe inhuur. Door te investeren in duurzame inzetbaarheid, een gezonde werkomgeving en tijdige ondersteuning bij verminderde belastbaarheid, willen we het welzijn van medewerkers verbeteren en langdurig verzuim voorkomen.

Informatievoorziening

Met het instellen van diverse projecten zorgen we ervoor dat er een stevig fundament gebouwd wordt op het gebied van informatievoorziening. We verbeteren de kwaliteit van de informatie, zorgen ervoor dat informatie

beter beveiligd is en faciliteren het gebruik maken, delen en publiceren van onze informatie. Dit heeft rechtstreeks invloed op (het verbeteren van) onze dienstverlening. Informatie is betrouwbaar, beschikbaar en toegankelijk. Onze inwoners en ondernemers weten wat Waterland voor hen kan betekenen en hebben overzicht in de status van lopende (aan)vragen en verzoeken. Onder andere de projecten Zaakgericht/procesmatig werken en Moderne Digitale Werkplek dragen hieraan bij door te focussen op een gebruiksvriendelijke en veilige informatievoorziening. Hiermee hebben we snel toegang tot informatie en kan informatie efficiënt uit worden gewisseld. Hoewel geen doel op zich, zullen deze verbeterlagen ook tot gevolg hebben dat we blijvend voldoen aan de eisen rondom informatieveiligheid, datakwaliteit en databetrouwbaarheid.

Ook in het kader van de Woo en naar aanleiding van het Interbestuurlijk toezicht is het goed op orde hebben van de informatievoorziening essentieel: we publiceren openbare informatie actief op onze website en zorgen ervoor dat deze door de landelijke Woo-index eenvoudig vindbaar is. Wij zien hiermee het verstrekken van informatie als een van onze kerntaken.

Sturing

Afdelingsmanagers focussen op strategische en personele taken, terwijl teamcoördinatoren het eerste inhoudelijke aanspreekpunt zijn. Dit zorgt voor een betere balans en versterkt de samenwerking tussen managers en coördinatoren.

De onderlinge afstemming wordt actief verbeterd, met heldere rolverdeling en gezamenlijke doelen. Zorg voor en aandacht voor de kwaliteit en ontwikkeling van onze organisatie en haar medewerkers blijven daarbij onverminderd een vast onderdeel van de agenda van het managementteam (MT). Door gericht te investeren in leiderschapsontwikkeling, samenwerking en professionele groei, bouwen we aan een toekomstbestendige en veerkrachtige organisatie.

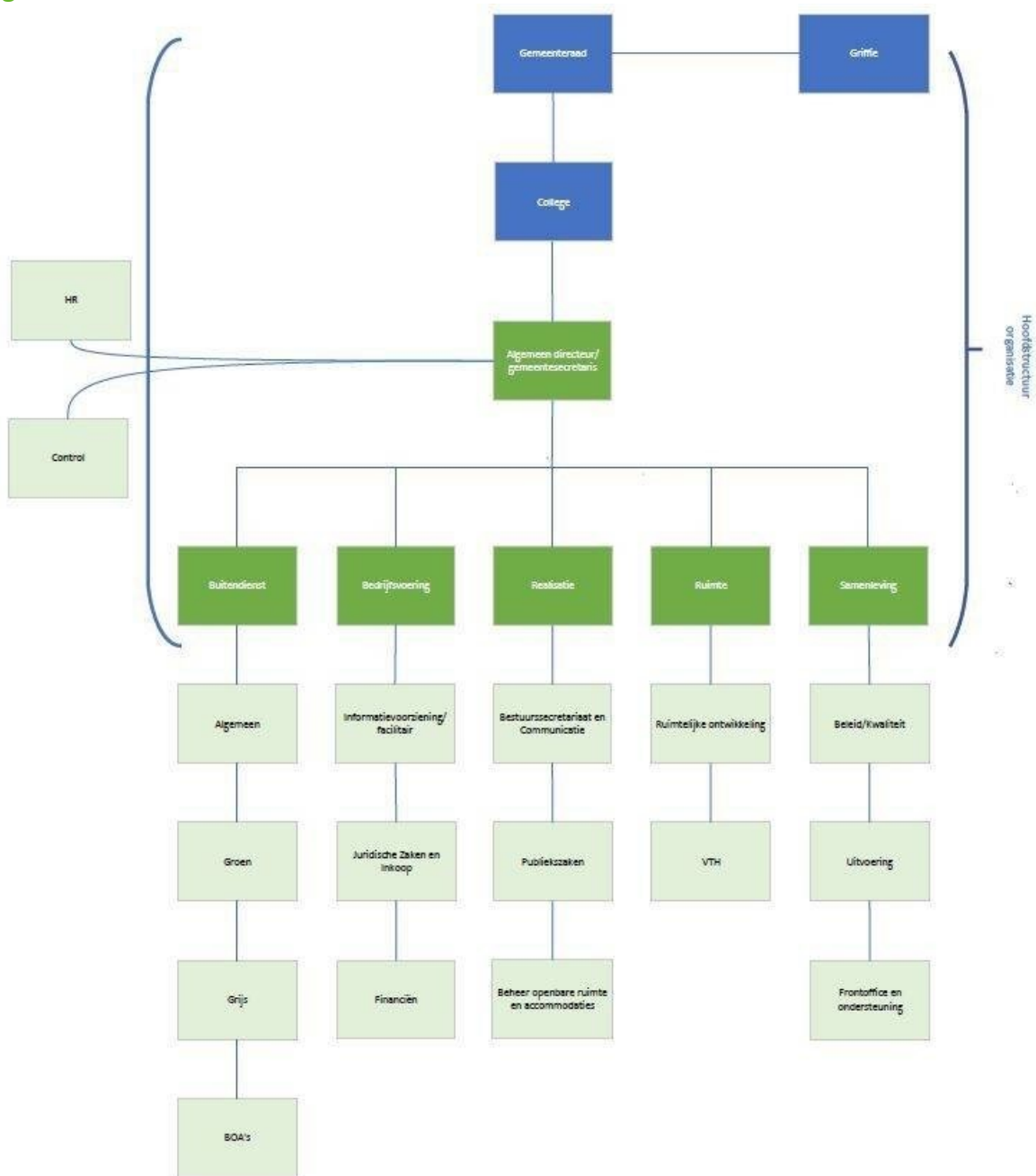
Bestuurskracht

Na het op orde brengen van alle onderdelen van het IBT, zetten we 2026 in op het zeker stellen van het goed houden daarvan.

In het kader van Interbestuurlijk toezicht (IBT) door de provincie scoren we bij de onderdelen financiën en huisvesting statushouders een “goed”. Voor de onderdelen Omgevingrecht en Informatie- en archiefbeheer is geen inhoudelijke beoordeling geweest, mede door de inwerkingtreding van de Omgevingswet. In 2026 zetten we de ingezette weg tot verdere verbetering door met als doel om voor alle onderdelen een ‘goed’ te scoren. Op het gebied van de kwaliteit van de door ons beheerde gegevens in de geo-basisregistraties (BAG, BGT en BRO) is het streven in 2026 ten minste ‘voldoende’ te scoren bij de ENSI-audits, zodat we aan de eisen te voldoen zoals gesteld in de wetgeving die de basis vormt van deze basisregistraties.

Hoewel er nog veel te doen is op het gebied van datakwaliteit, sterken de resultaten van de verbetertrajecten ons tot nu toe in het besef dit op de juiste wijze te hebben aangepakt. We zijn dus goed op weg in ons streven.

Organisatiestructuur

Organogram gemeente Waterland

Toelichting

De raad bestaat uit zeventien raadsleden;

- De functie griffier is één fulltime-equivalent (fte) en een griffiemedewerker/raadsadviseur van 0,89 fte. Deze maken geen onderdeel uit van de formatie binnen de organisatie;
- Het college bestaat uit de burgemeester (één fte), drie parttime wethouders (totaal 2,7 fte) en de gemeentesecretaris/algemeen directeur;
- De organisatie bestaat uit de gemeentesecretaris/ algemeen directeur onder wie vijf afdelingen en twee teams ressorteren. De formatie van de organisatie telt 165,97 fte. Dit is inclusief de formatie die wordt ingezet voor het uitvoeren van taken voor regionale partners (4,5 fte). De bezetting bedraagt 150,09 fte.

- De afdeling Bedrijfsvoering bestaat uit drie teams, elk met het gemeenschappelijke doel: de organisatie zo goed mogelijk te ondersteunen. Die teams zijn: Informatievoorziening/ Facilitair (IV), Financiën (Fin) en Juridische zaken/ Inkoopondersteuning (JZI). Het team Human Resources (HR) valt rechtstreeks onder verantwoordelijkheid van de algemeen directeur/ gemeentesecretaris.

De indeling van de formatie is per afdeling als volgt:

Afdeling	Aantal fte
Buitendienst	33,11
Bedrijfsvoering	32,99
Samenleving	32,50
Realisatie	28,21
Ruimte	21,22
Management	7,00
Control	5,33
HRM	4,94
Projecten	0,67

Inhuur tijdelijke krachten

In de begroting is een structureel budget opgenomen van € 544.173 voor inhuur van tijdelijke arbeidskrachten. Dit budget wordt in de begroting niet over de programma's verdeeld, maar is centraal beschikbaar. Het kan specifiek worden aangewend bij inhuur, bij ziekte of ander onvoorziene omstandigheden, zwangerschap, of bijzondere verlofsoorten of knelpunten.

§ F Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als er sprake is van zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Deze definities houden in dat indien de gemeente participeert in een NV (Naamloze Vennootschap), BV (Besloten Vennootschap), VOF (Vennootschap Onder Firma), CV (Commanditaire Vennootschap) of een GR (Gemeenschappelijke Regeling) altijd sprake is van verbonden partijen. Ook stichtingen en verenigingen kunnen onder verbonden partijen vallen, indien de gemeente een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt. Een stichting of vereniging die jaarlijks subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij. Een eventuele morele verplichting tot betaling in geval van problemen zou in de paragraaf Weerstandsvermogen kunnen worden opgenomen. Bij een verbonden partij kan met name worden gedacht aan samenwerkingsverbanden. Deze samenwerkingsverbanden zijn ontstaan uit de behoefte om gezamenlijk met andere partijen een bepaald doel na te streven. Zonder deze samenwerkingsverbanden zou de gemeente deze taken zelf moeten uitvoeren. Aan een verbonden partij zijn bepaalde bevoegdheden overgedragen, waartoe de deelnemers elk jaar een financiële bijdrage beschikbaar stellen. De gemeente moet er zelf voor waken dat op de juiste wijze van de bevoegdheden gebruik wordt gemaakt en de beschikbaar gestelde gelden goed worden besteed. Daartoe is er ambtelijk en bestuurlijk toezicht en worden gegevens opgenomen in de begroting en de jaarrekening.

Waterlands Archief

Vestigingsplaats:	Purmerend
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling met vijf gemeenten
Activiteiten:	het bevorderen van politiek-bestuurlijke samenwerking en beheer van archiefstukken van de deelnemende gemeenten

Vestigingsplaats:	Purmerend
Programmaonderdelen:	6.01 Overhead
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het bestuur

De begroting 2026 van het Waterlands Archief is in het algemeen bestuur van het WA vastgesteld op 11 juli 2025.

Bedragen x €1.000	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	184	177	181	183
Eigen vermogen per 31 december	193	258	84	120
Vreemd vermogen per 31 december	602	598	315	322
Jaarresultaat voor bestemming	143	4	-	-

Algemene informatie

De publieke taak van het archief komt voort uit de Archiefwet, die overheidsorganisaties oplegt om archieven publiek toegankelijk te maken. Het Waterlands Archief (WA) is een hiervoor opgericht samenwerkingsverband met als belangrijkste doelstelling het duurzaam beheren en beschikbaar stellen van proces gebonden overheidsinformatie die als zodanig is gewaardeerd. Deze wettelijke taken van de deelnemende gemeenten zijn gedelegeerd aan het Waterlands Archief en vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling.

Daaruit vloeien de volgende kerntaken voort:

- Het publiekelijk toegankelijk maken van de archieven met de studiezaal, door (genealogische) bronnen aan te bieden via de website en door educatieve projecten.
- Het beheren en toegankelijk maken van de archieven door inventarisatie en indexering.
- Toezicht en advies op niet-overgebrachte gemeentelijke archieven door middel van inspecties op het informatie- en archiefbeheer van de vijf gemeenten, waarbij de nadruk ligt op advies vooraf in plaats van inspectie achteraf.

Ontwikkelingen en beleidsvoornemen

Eind 2024 is het uitvoeringsplan 2026-2029 Samen werken aan het geheugen van regio Waterland door het bestuur van het Waterlands Archief vastgesteld. Het Waterlands Archief zal zich ook in het komende jaar inzetten voor het geheugen van de regio Waterland. Dat doet het WA niet alleen maar samen met de gemeenten van Waterland en hun inwoners. Het Waterlands Archief is er door én voor de regio Waterland. Door actief archieven te verwerven, door samen te werken aan archiefvorming, door onderzoekers te ondersteunen in hun publicaties en door samen te werken met erfgoedinstellingen.

Besparingen

Door het bestuur wordt het schrappen van het totale budget voor exposities en publicaties niet verantwoord geacht. Voorgesteld wordt om de besparing op het budget voor exposities en publicaties te halveren ten opzichte van de primaire uitwerking. Zo blijft het archief zichtbaar voor het publiek, bijvoorbeeld via exposities en publicaties. Door stijgende kosten en beperkte middelen moeten we keuzes maken. Om de kwaliteit van het werk te behouden en te zorgen dat het archief ook in de toekomst goed functioneert, stellen we dus voor om het budget voor Exposities en Publicaties te halveren. Deze keuze is nodig zodat we kunnen blijven investeren in onze belangrijkste taken, zoals:

- Het goed bewaren en beschermen van documenten;
- Het digitaliseren van archiefstukken zodat ze online beschikbaar zijn;
- Het helpen van gemeenten, instellingen en inwoners die informatie zoeken.

Exposities en publicaties blijven belangrijk, maar we willen deze in de toekomst meer in samenwerking met partners organiseren of op kleinere schaal uitvoeren. Zo houden we het archief toegankelijk en zichtbaar, zonder dat dit ten koste gaat van de kerntaken. Met deze aanpassing zorgen we ervoor dat het Waterlands Archief ook op de lange termijn van waarde blijft voor onze regio.

Daarmee wordt de besparing op de oorspronkelijke geraamde gemeentelijke bijdragen 2026 € 69.498,- (4%).

Samenwerking

Gemeente Purmerend verzorgt een deel van de bedrijfsvoering van het Waterlands Archief, op het gebied van Personeel en organisatie (Advies en opstellen overeenkomsten) en Planning en control (Advies boekhouding en Planning en control). Het bestuur zal erop toezien dat de kosten binnen het door Purmerend aangegeven budget blijft.

Wetgeving

De Wet open overheid (Woo) en de modernisering van de Archiefwet vragen van gemeenten dat de digitale informatiehuishouding op orde is. Dit is een randvoorwaarde om informatie voor de Woo actief openbaar te kunnen maken. Dit maakt het noodzakelijk dat de aandacht wordt verschoven naar de wijze waarop de informatie wordt gestructureerd, de kwaliteit van informatie en hoe dit actief kan worden gepubliceerd. Tegelijkertijd neemt de hoeveelheid van informatie en data toe mede door sociale media en berichten-apps. In samenwerking met de WA-gemeenten wordt een adequate invulling gegeven bij het inrichten van archivering aan het begin van het proces en ontwerpen van digitaal informatiebeheer aan de voorkant ('Archivering by design').

Risico's

Een deel van de bedrijfsvoering wordt uitgevoerd door gemeente Purmerend. Over het toezicht op de uitvoering zullen door het bestuur van het Waterlands Archief nog afspraken gemaakt moeten worden.

Het WA beschikt over een algemene reserve en een bestemmingsreserve. Met deze reserves is het WA zelfstandig in staat om een enkele financiële tegenvaller op te kunnen vangen. Om het liquiditeitstekort te dichten is in 2026 een externe lening noodzakelijk om gedurende het jaar over voldoende middelen te beschikken om de lopende exploitatiekosten te kunnen voldoen. Naar verwachting wordt deze niet afgesloten bij de BNG maar bij de Gemeente Purmerend.

GGD

Vestigingsplaats:	Zaanstad
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling (GR) met zeven gemeenten
Activiteiten:	uitvoeringsorganisatie van de regio Zaanstreek-Waterland op het gebied van collectieve (ziekte)preventie en andere (gemeentelijke) activiteiten in het kader van de publieke gezondheidszorg
Programmaonderdelen:	3.03 Volksgezondheid

Vestigingsplaats:	Zaanstad
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur (AB): wethouder A. van de Weijenberg

De begroting 2026 van de GGD Zaanstreek-Waterland wordt in het algemeen bestuur vastgesteld op 30 oktober 2025.

Bedragen x €1.000	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	882	1.087	978	1.120
Eigen vermogen per 31 december	3.233	1.781	1.695	1.936
Vreemd vermogen per 31 december	6.386	5.358	4.289	4.328
Jaarresultaat voor bestemming	-201	74	-	-

Visie

GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de veiligheid van alle inwoners in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop. Uiteraard met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van inwoners. De GGD is breed sociaal-medisch deskundig en daardoor een betrouwbare vraagbaak. Tevens levert de GGD onafhankelijk advies op maat. De GGD anticipeert op de toekomst en beweegt mee met externe ontwikkelingen, nieuwe inzichten en veranderende behoeften en wensen vanuit de samenleving en onze gemeenten. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeenschappelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein.

Beleidsvoornemens

Het lokale volksgezondheidsbeleid wordt vormgegeven binnen de kaders van de Wet publieke gezondheid, het Nationaal Preventieakkoord en Lokaal Preventieakkoord. Lokaal wordt de gezondheid van mensen bevorderd en chronische ziekten voorkomen door een integrale aanpak in de omgeving waarin mensen wonen, werken, leren en leven. Dit vanuit de jeugdgezondheidszorg (waaronder het consultatiebureau) of vanuit het Meldpunt en Advies Bijzondere Zorg voor mensen in zorgwekkende situaties, veelal zorgmijders. Verder wordt de gezondheidsbescherming op peil gehouden en worden nieuwe bedreigingen het hoofd geboden. Bijvoorbeeld door middel van het rijksvaccinatieprogramma. Ook gezondheidsbevordering is een belangrijk onderdeel, in een 4-jaarlijkse cyclus worden diverse gestandaardiseerde monitors afgenomen die de gezondheid van inwoners in kaart brengen. In 2026 zullen de resultaten gepresenteerd worden van de Gezondheidsmonitor Kind. Daarnaast worden de gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden gestabiliseerd of teruggebracht. Hiervoor wordt onder andere het volgende gedaan:

- Preventie heeft een prominente plaats in de gezondheidszorg en het gezondheidsbeleid ten aanzien van alcohol, drugs en roken (genotmiddelen), gezond gewicht en psychische gezondheid wordt gecontinueerd.
- In 2025 stelt de GGD een strategische agenda op voor de 2026-2029, die gebaseerd is op de regiovisie. In de strategische agenda worden de ontwikkelingen en thema's van GGD Zaanstreek-Waterland voor de komende jaren beschreven en de keuzes bepaald voor beleid.
- Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ) is toegevoegd aan de basistaken. Tot 2026 maakte MBZ deel uit van de plustaken. Deze wijziging betekent alleen een verschuiving tussen basis- en plustaken. De bekostiging liep via facturen en wordt nu opgenomen in de deelnemersbijdrage.

Risico's

Tweemaal per jaar vindt er een risico-inventarisatie plaats, bij de begroting en bij de jaarrekening. De GGD kent risico's voor de gemeente als het gaat om doorberekening van personele kosten en bij calamiteiten die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid.

Personele kosten zijn een risico omdat:

- Eigen risicodrager WW-verplichting

De GGD is eigen risicodrager voor uitkeringen uit de werkloosheidswet (WW). Dat betekent dat bij ontslag of einde dienstverband van rechtswege, de eventueel uit te betalen WW-uitkering betaald moet worden door de GGD.

- Doorbetalingsverplichting bij arbeidsongeschiktheid in verband met ziekte

De GGD is eigen risicodrager voor de Werkhervatting Gedeeltelijke Arbeidsgeschikten (WGA), in het kader van de wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Het eigen risico is verzekerd bij Loyalis.

- Omvang van de contractenportefeuille

De contractenportefeuille voorziet voor een deel in de dekking van de overhead van de GGD. Mocht de omvang van de contractenportefeuille worden verkleind, dan heeft dit impact op de dekking van de overhead.

Calamiteiten binnen het taakveld van de GGD

Als zich in de regio calamiteiten voordoen, die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld uitbraak infectieziekte), of in het kader van de rampenbestrijding inzet vragen van de GGD, zullen hieruit kosten voortvloeien. Met deze kosten is in de begroting geen rekening gehouden. De GGD anticipeert op deze ontwikkelingen door in overleg te treden met deze partners, zodat de eventuele gevolgen beperkt zijn.

Daarnaast kunnen de kosten voor de GGD beïnvloed worden door aansprakelijkheidsrisico's (bijvoorbeeld een datalek) of beleidsveranderingen van de gemeenten.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland

Vestigingsplaats:	Zaansad
Rechtsvorm:	Verplichte gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is een samenwerkingsverband tussen de Brandweer Zaanstreek-Waterland, GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio), politie en de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad. We werken samen bij het voorkomen en bestrijden van rampen en crises.
Programmaonderdelen:	1.01 Veiligheid
Bestuurlijk belang gemeente:	Eén lid in het algemeen bestuur, de burgemeester

De kerntaak van de VrZW is het voorbereiden op en het bestrijden van rampen en crises. Dit wordt in een samenwerkingsverband gedaan, bestaande uit de brandweer, GHOR, politie en de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad. De veiligheidsregio voert twee soorten taken uit: taken uit de Wet veiligheidsregio's en taken vanuit de Gemeenschappelijke Regeling.

De conceptbegroting 2026 van de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (Hierna: VrZW) is op 19 juni 2025 besproken in de gemeenteraad. De begroting 2026 zal op 5 september 2025 door het Algemeen Bestuur definitief worden vastgesteld.

Bedragen x €1.000	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	1.591	1.783	1.917	2.048
Eigen vermogen per 31 december	1.360	1.456	691	832
Vreemd vermogen per 31 december	20.922	21.140	16.446	18.524
Jaarresultaat voor bestemming	-171	141	-	-

Beleidsvoornemens

De ontwikkelingen in het meerjarig beleidsplan 2025-2028 VrZW zijn maatgevend voor de begroting. Dit beleidsplan is in het najaar van 2024 aangeboden aan het bestuur. In de Kaderbrief 2026 zijn de strategische opgaven verwoord. Dit zijn: versterking crisisbeheersing, toekomstbestendige brandweezorg, samenwonen en samenwerken met de GGD, toekomstbestendige organisatie en werkgeverschap. Dit betreffen geen nieuwe beleidsvoornemens, omdat de grote strategische opgaven in meerjarig perspectief zijn gezet en momenteel worden uitgevoerd. Daarnaast is het financieel perspectief voor de deelnemende gemeenten in 2026 onzeker. Vanuit die onzekerheid acht men het niet opportuun om nieuw beleid te vertalen in financiële claims.

Naast de kerntaken heeft de VrZW ook prioriteiten voor 2026:

- Brandweezorg

Eind 2023 is de VrZW gestart met de implementatie van het volledig toekomstbestendige scenario dat zich richt op versterking van de basisbrandweezorg in Zaanstad-Zuid en redvoertuigen en duikteams in de hele regio. De implementatie van dit scenario loopt door in 2026 en zal uiterlijk 31 december 2026 gereed zijn. Daarnaast is eind 2023 ook gestart met een brede toekomstverkenning brandweer, gericht op de hele brandweerketen van risicobeheersing tot en met incidentbestrijding. Dit is fase 2, toekomstverkenning. In juli 2024 is de toekomstverkenning gepresenteerd en begin 2025 heeft er een bestuurlijke themabijeenkomst plaatsgevonden om te komen tot gezamenlijke beeld- en oordeelsvorming. Hiervan vind verdere uitwerking plaats. De verwachting is dat dit proces verder doorloopt in 2026. Verder blijft de VrZW in 2026 streven naar het versterken van het personeelsbestand.

- Crisisbeheersing

Sinds 2023 is er structureel geld beschikbaar om invulling te geven aan de opgave crisisbeheersing toekomstgericht te versterken en robuust te maken. De extra middelen worden ingezet om de regionale en landelijke slagkracht en de informatiepositie te versterken.

- Organisatie

Eind 2023 is het bestuurlijke besluit genomen om het samenwonen van de VrZW met de GGD Zaanstreek-Waterland op de locatie Prins Bernhardplein in Zaandam mogelijk te maken. De verbouwing van het pand heeft gedeeltelijk in 2025 plaatsgevonden en zal doorlopen in 2026. Medio zomer 2026 zullen de GGD en VrZW (gefaseerd) terugverhuizen naar het verbouwde pand.

Risico's

De gemeenschappelijke regeling komt voort uit de Wet veiligheidsregio's en de gemeente Waterland is verplicht deel te nemen aan deze gemeenschappelijke regeling. De VrZW benoemt zelf enkele risico's voor de begroting 2026. Deze risico's worden hieronder beschreven:

Samenwonen met de GGD.

- Voor de gezamenlijke huisvesting van VrZW en GGD-ZW wordt het kantoorpand van VrZW in Zaandam verbouwd. De verbouwingskosten kunnen hoger uitvallen dan oorspronkelijk begroot en er kan vertraging ontstaan in de oplevering.

Toekomstbestendige Brandweezorg.

- De verbouwing t.b.v. huisvesting 24 uursdienst kan hoger uitvallen dan oorspronkelijk begroot en er kan vertraging ontstaan in de oplevering waardoor alternatieve huisvesting langer in gebruik moet zijn.
- Het komen te vervallen van een ingecalculerde rijksbijdrage van € 1 mln. (verplichte bouwsteen) in het kader van verplichte wijziging van het brandweerstelsel.

Versterking Crisisbeheersing.

- Aantrekken van gekwalificeerd personeel voor crisisbeheersing is niet eenvoudig.

Andere risico's

- Kosten van investeringen/inkoop blijken na aanbesteding hoger dan voorzien. Met name de technologische ontwikkeling in het brandweermaterieel en ict-toepassingen drijft de prijzen op.
- Uit correspondentie tussen het Rijk en het Veiligheidsberaad blijkt dat overhevelen van de BDuR naar het gemeentefonds niet doorgaat. Echter is over de bezuiniging van 10% nog niet beslist.
- Toegekende indexatie van bijdrage van gemeenten is onvoldoende om hogere kosten (dan voorzien) in de begroting en meerjarige investeringsraming op te vangen. De indexerings-systematiek gaat uit van CBS-cijfers. De feitelijke loon- en prijsontwikkeling wijkt daar de afgelopen jaren steeds meer van af.
- Onvoorziene acute uitgaven die nodig zijn om de paraatheid op peil te houden door uitval van materieel als gevolg van schade en/of leveringsproblemen in de aanvoerketen en om de (indirecte) gevolgen voor de organisatie te beperken.
- Onvoorziene uitgaven door uitval kritische systemen na cyberincident (uitrukalarmering, mobiele systemen auto's, eigen administratiesystemen).
- Onvoorziene claims door nieuwe beroepsziekten (denk aan PTSS en blootstelling aan PFAS) en niet gedekte aanspraken uit dienstongevallen.
- Meer langdurige grootschalige inzet dan waarmee bij het opstellen van de begroting rekening is gehouden. Denk aan duur en complexiteit van de crisis en aan de omstandigheden waaronder de crisis bestreden moet worden.
- Wet Normalisatie rechtspositie Ambtenaren (WNa) wordt onverkort van toepassing op veiligheidsregio's. En taakdifferentiatie tussen beroepsmedewerkers en vrijwilligers leidt tot verplichte wijziging van het brandweerstelsel.
- Het niet kunnen vinden van de juiste gekwalificeerde medewerkers kan de operationele taakuitvoering in gevaar brengen.

Recreatieschap Twiske

Vestigingsplaats:	Haarlem
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling van de provincie, stadsdeel Amsterdam-Noord, Edam-Volendam, Graft-de Rijp, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad
Activiteiten:	het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie en tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap
Programmaonderdelen:	2.02 Sport, cultuur en recreatie
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

Bedragen x €1.000	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	17	19	20	21
Eigen vermogen per 31 december	5.204	5.417	5.012	5.201
Vreemd vermogen per 31 december	694	756	474	210
Jaarresultaat voor bestemming	-29	213	9	-117

Het recreatieschap Twiske-Waterland beheert en onderhoudt recreatieterreinen, natuurterreinen en recreatieve routes en objecten in haar werkgebied. Zij bekostigt haar activiteiten uit inkomsten van huren, pachten, evenementen en bijdragen van de participanten.

Doel van recreatieschap Twiske-Waterland is:

- Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie;
- In samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
- Het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt;
- Het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.

Ambitie van recreatieschap Twiske-Waterland:

Het bestuur heeft in 2020 haar ambities voor de komende jaren opgetekend en vastgesteld in het Ambitiedocument. Deze ambities zijn samen te vatten onder drie strategische doelen: meer biodiversiteit, het beter spreiden van toenemende recreatiedruk en een breder recreatief aanbod.

Uitvoering van de ambities:

Om uitvoering te geven aan de ambities wordt met het jaarlijks terugkerende onderhoud en beheer, aangevuld met een meerjarenuitvoeringsprogramma, zorg gedragen voor instandhouding en (waar gewenst en mogelijk) uitbreiding van het voorzieningenniveau.

Risico's

Er zijn enkele risico's te noemen:

1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte, plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen;
2. (Grootschalige) evenementen;
3. Vandalisme en nalatig recreantengedrag;
4. Erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer;
5. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving;
6. Onzekerheid ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie;
7. Juridische procedures en reputatieschade overheidsorganisaties;
8. Kosten voor afhandeling WOB/Woo-verzoeken;
9. Betalingsachterstanden en/of faillissement van gebiedsondernemers;
10. Problemen bij invulling/bemensing handhaving;
11. Onrechtmatig accorderen en betalen van facturen;
12. Continuïteit dienstverlening RNH.

Omgevingsdienst IJmond

Vestigingsplaats:	Beverwijk
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	Uitvoering van het basistakenpakket om een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit te bereiken en in stand te houden.
Programmaonderdelen:	7.4 Milieubeheer
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De Omgevingsdienst IJmond heeft de Begroting 2026 vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 9 juli 2025.

Bedragen x €1.000	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	99	180	192	199
Eigen vermogen per 31 december	730	742	498	612
Vreemd vermogen per 31 december	4.717	4.824	8.978	8.426
Jaarresultaat voor bestemming	105	124	-	-

Visie

De Omgevingsdienst IJmond heeft als doel het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame, fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen het werkgebied. Naast het verplichte basistakenpakket, kunnen deelnemers extra taken in brengen in de vorm van dienstverleningsovereenkomsten, bijvoorbeeld in geval van personeelskrapte. Vanuit expertise werkt ODII samen met de deelnemers bovendien aan het versnellen van de regionale transitie-opgaven en vanuit gerichte programma's aan het verbeteren van de leefomgeving.

Beleidsvoornemens

Volgens het meest recente uitvoeringsprogramma, zijn de belangrijkste beleidsvoornemens:

- **Verbetering VTH-stelsel:** Op 1 april 2026 moet elke omgevingsdienst voldoen aan de landelijke kwaliteit- en robuustheidscriteria. Binnen het Interbestuurlijke Programma Versterking-VTH (IBP-VTH) zijn alle omgevingsdiensten in Nederland gevraagd om een plan van aanpak op te stellen om te beschrijven of en hoe de betreffende omgevingsdienst aan deze criteria gaan voldoen. In 2025 zet OD IJmond, samen met het bestuur en deelnemers, een belangrijke stap in het bepalen van de toekomstrichting. Daarnaast zal OD IJmond diverse producten, die zijn ontwikkeld binnen het IBP, gaan implementeren om de kwaliteit van de uitvoering te verbeteren en zo een bijdrage te leveren aan uniformiteit in het VTH-stelsel.
- **Ruimtelijke advisering:** Vanuit nieuwe wetgeving en het maatschappelijke belang om de transitieopgaven op het gebied van onder andere energie en circulariteit te realiseren, komen er complexe ruimtelijke puzzels op onze regio af. Denk hierbij aan bijvoorbeeld netcongestie of waterstof als alternatieve energiebron. Zowel vanuit ruimtelijke advisering als VTH gaan deze onderwerpen veel vragen van de omgevingsdienst en alle deelnemers.
- **Herijking gemeenschappelijke regeling en actualisatie van de financieringsstructuur:** Eén van de vijf ontwikkelingslijnen van OD IJmond is de herijking van de gemeenschappelijke regeling en de actualisatie van de financieringsstructuur. Hiermee is gestart in 2024 en dit loopt door in 2026. Gelijktijdig is OD IJmond gestart met het uitwerken van toekomstscenario's. Hiermee biedt de dienst de deelnemers inzicht in de knoppen waaraan zij kunnen draaien om de kostenstijging op te vangen die zal ontstaan door het herstellen van de balans tussen de opdracht en middelen. Vanuit dit inzicht kunnen ook keuzes gemaakt worden om noodzakelijke ombuigingen te realiseren, echter dan wel met gezamenlijk beeld van de impact van deze keuzes. Het programma GR, DVO en financieringsstructuur wordt doorlopen in nauwe samenwerking met de deelnemers, zowel bestuurlijk, ambtelijk, financieel als juridisch. Voor het uitwerken van de toekomstscenario's is een commissie samengesteld met bestuurders uit zowel het Dagelijks en Algemeen Bestuur. Zij zullen dit traject begeleiden.

Voor Waterland specifiek zal de OD IJmond zich op vier doelen richten:

- Er is een integrale actualisatie van het bedrijvenbestand uitgevoerd, om een volledig beeld te krijgen en houden van de activiteiten die plaatsvinden op bedrijventerreinen. Hierdoor kunnen achterstanden, bijvoorbeeld bij controles, worden ingelopen.
- ODII gaat verder met de juridische procedures omtrent verschillende (agrarische) bedrijven.

- Jaarlijks vinden er diverse evenementen plaats. ODIJ adviseert op de milieuparagraaf van de evenementenvergunning. In samenspraak wordt bepaald waar inzet gepleegd zal worden.

Risico's

- Energiebesparingsplicht: Toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht is, in het kader van de energietransitie, door het Rijk ondergebracht bij omgevingsdiensten als verplichte basistaak. Uitvoering wordt tot en met 2025 incidenteel gefinancierd vanuit de SPUK-THE14. Over de periode daarna zijn nog geen afspraken gemaakt. In 2025 is het Energiebesparingsakkoord tussentijds bijgesteld, omdat de oorspronkelijk doelen niet gehaald werden.
- Interbestuurlijk programma VTH en Bestuursopdracht: Vanuit het IBP-VTH is een robuustheidstoets naar aanleiding van zes criteria opgesteld. Op basis van deze criteria is ODIJ niet robuust. Inmiddels zijn toekomstscenario's ontwikkeld en wordt voorgesorteerd op het bepalen van de toekomstrichting van OD IJmond. Hiervoor is de dienst afhankelijk van de in te brengen taken door de deelnemers en het ambitieniveau dat hierbij hoort. Afhankelijk van deze keuzes bestaat de mogelijkheid dat OD IJmond niet robuust en toekomstbestendig zal worden en als gevolg daarvan niet zelfstandig kan blijven.
- Ravijnjaar 2026: veel gemeenten ontvangen in 2026 (fors) minder inkomsten van het Rijk voor haar wettelijke taakstelling. Daarom hebben Waterland en andere gemeenten de besturen van alle gemeenschappelijke regelingen gevraagd vanaf 2026 rekening te houden met een 5% lagere gemeentelijke bijdrage. Dit heeft invloed op de hierboven genoemde robuustheidscriteria.

Alliander

Vestigingsplaats:	Arnhem
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Activiteiten:	Netwerkbeheerder
Programmaonderdelen:	5.01 Dividend
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedragen x €1.000	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Jaarlijkse dividend uitkering	110	172	160	160
Eigen vermogen per 31 december	4.749.000	6.038.000		
Vreemd vermogen per 31 december	6.877.000	6.918.000		
Netto winst	267.000	976.000		

De gemeente is aandeelhouder van Alliander NV. De gemeente heeft 135.851 aandelen. Als netwerkbedrijf is Alliander verantwoordelijk voor de regionale distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio) gas en warmte. Alliander heeft in 2025 een bedrag van € 95,8 miljoen aan dividend uitgekeerd over 2024. De gemeente Waterland heeft (in 2025) over 2024 een bruto dividend van € 95.138 uitgekeerd gekregen.

N.V. BNG

Vestigingsplaats:	Den Haag
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Activiteiten:	bank
Programmaonderdelen:	5.01 Dividend
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedragen x €1.000	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Jaarlijkse dividend uitkering	30	35	30	30
Eigen vermogen per 31 december	4.700.000	4.800.000		
Vreemd vermogen per 31 december	110.819.000	123.100.000		
Netto winst	254.000	294.000		

De gemeente is aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De gemeente heeft 14.040 aandelen. De gemeente heeft een minderheidsbelang van 0,025%. De BNG fungeert als bank voor de maatschappelijke sectoren die een binding hebben met de overheid. Het dividend over 2024 bedraagt € 2,51 per aandeel. De gemeente Waterland heeft (in 2025) een bruto dividend van € 35.240 uitgekeerd gekregen.

N.V. HVC

Vestigingsplaats:	Alkmaar
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Activiteiten:	Afvalverwerking ,dienstverlening en energieleverantie
Programmaonderdelen:	2.03 Milieu
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedragen x €1.000	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Jaarlijkse dividend uitkering	-	31	30	30
Eigen vermogen per 31 december	233.501	257.583		
Vreemd vermogen per 31 december	928.387	966.359		
Netto winst	34.897	24.418		

HVC is als samenwerkingsverband werkzaam op gebied van beheer van afval, reststromen en duurzame energie en direct of indirect verband houdende andere activiteiten ten dienste van de aandeelhouders (gemeenten, waterschappen en samenwerkingsverbanden van gemeenten onderling en/of waterschappen.)

Het doel van N.V. HVC is:

- HVC is een duurzaam energie- en afvalbedrijf van 52 gemeenten en 8 waterschappen. De kerntaken: aandeelhoudende gemeenten en waterschappen als partner ondersteunen bij de transitie 'aardgasvrij' en de verduurzaming van het afvalbeheer. Zo worden samen stappen gezet naar minder CO₂-uitstoot.
- HVC houdt zich bezig met 11 activiteiten: warmteontwikkeling en -levering, windenergie, zonne-energie, levering van duurzame energie, energieproductie uit biomassa, gescheiden inzameling, recycling, beheren openbare ruimte, vergisting/compostering, energieproductie uit restafval en slibverwerking.
- Bij het uitvoeren van onze activiteiten staan voor ons de volgende kernwaarden centraal: duurzaam. HVC wil zoveel mogelijk uit het afval halen want dat levert een enorme klimaatwinst op. HVC investeert in hergebruik van (schaarse) grondstoffen en het opwekken van duurzame warmte en elektriciteit voor huizen en gebouwen.
- HVC is een publiek bedrijf van gemeenten en waterschappen dat samenwerkt met andere (publieke) organisaties en onze inwoners. HVC werkt aan onderlinge versterking en wil graag met onze inwoners het gesprek aangaan hoe we verduurzaming het beste kunnen aanpakken.
- -HVC gaat door waar anderen stoppen. Geeft initiatieven een kans. HVC laat zien wat er allemaal kan en hoe je dat slim doet. Plannen maken is belangrijk maar ze uitvoeren is nog veel belangrijker.

Risico's

Als aandeelhouder is er een financieel risico. Dit is zorgvuldig afgewogen. Hoewel er altijd risico's zijn lijken deze bij HVC niet noemenswaardig meer of minder dan bij soortgelijke trajecten. Het risico van aandeelhouderschap en de garantstelling die hieruit volgt is eerder doorgenomen en door de controller acceptabel bevonden. Het risico van garantstelling wordt door HVC gecompenseerd middels een jaarlijkse garantstellingsprovisie.

ROM InWest B.V.

Vestigingsplaats:	Haarlem
Rechtsvorm:	Besloten Vennootschap
Activiteiten:	ROM inWest B.V. verbindt ondernemers onderling, kennisinstellingen en overheden zodat ze samen gestructureerd kunnen bouwen aan innovatieve, ondernemende en duurzame ecosystemen. ROM inWest B.V. ondersteunt de groeiambities van ondernemers met producten, diensten en programma's om innovatie en groei te stimuleren.
Programmaonderdelen:	1.02 Economie en toerisme
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

Bedragen x €1.000	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen per 31 december	39.273	41.579		
Vreemd vermogen per 31 december	1.173	111		
Netto winst	-1.641	-1.854		

InWest Regio B.V. is de regionale ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Holland. InWest Regio B.V. ondersteunt startups, scale-ups en mkb-bedrijven die met hun innovaties bijdragen aan de voedseltransitie, energietransitie, digitalisering en circulaire economie. InWest Regio B.V. helpt ondernemers bij het vinden van externe financiers en investeren ook zelf in deze bedrijven. Naast financiering ondersteunt InWest Regio B.V. ondernemers met diverse programma's bij het opschalen en financieerbaar maken van hun oplossingen. In november 2022 hebben de aandeelhouders ingestemd met de toetreding van onder andere gemeente Waterland. Begin 2023 is de toetreding geformaliseerd en zijn nieuwe aandelen aan de toetredende aandeelhouders uitgegeven.

Doelstelling/beoogd resultaat

Door oprichting van en deelname aan de InWest Regio B.V.:

- wordt de economie (in de regio) gestimuleerd, waarmee banen kunnen worden behouden;
- wordt nieuwe duurzame werkgelegenheid gestimuleerd en gecreëerd;
- wordt bijgedragen aan het realiseren van de transitieopgaven op gebied van energie en circulariteit; en
- kunnen landelijke en Europese subsidieregelingen worden ondergebracht.

Wat betekent dit voor de ondernemers in Waterland?

- Ondernemers in het MKB-segment – dominant aanwezig in Waterland – kunnen profiteren van de expertise en financieringsmogelijkheden van InWest Regio B.V.;
- Door deelname draagt Waterland bij aan versterking van het innovatieve ondernemersklimaat in de regio;
- Lokale bedrijven kunnen ondersteuning krijgen bij het financieerbaar maken en opschalen van innovatieve oplossingen;
- Deelname aan InWest Regio B.V. biedt Waterland toegang tot een breed ecosysteem van kennis, partners en investeerders.

Aandelen/deelname gemeente Waterland

De gemeente Waterland heeft in 2023 formeel deelgenomen aan InWest Regio B.V., met een financiële inleg van € 366.000,- (1% van de gemeentebegroting 2019). Dit bedrag is ingebracht als deelneming in het revolverend fonds van de ROM. De verwachting is dat deze inleg over een periode van 25 jaar wordt terugbetaald. Er zijn geen extra middelen aangetrokken; de rentelasten worden opgenomen in de meerjarenbegroting.

Ontwikkelingen:

InWest Regio B.V. zet verder in op haar integrale aanpak van innovatie- en investeringsondersteuning, met focus op:

- Ecosysteemontwikkeling, o.a. rondo circulaire economie, Life Sciences & HHealth en Smart Energy Hubs;
- Business development, met onder andere programma's gericht op groeiversnelling van startups en MKB, inclusief participatie en sectorale accelerators;
- Investerings via het MKB-fonds, het Transitiefonds en het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH);
- Afwikkeling van Corona Overbruggingsregeling (COL);
- Versterking van de ketenbenadering, waarbij ondernemers in alle groeifasen ondersteund worden.

Fusie en governance

In navolging van het principebesluit in 2023 wordt gewerkt aan de juridische fusie van ROM InWest met InWest Regio, waarmee belastingtechnische voordelen wordt gerealiseerd. Dit heeft geen materiële gevolgen voor de verplichtingen van aandeelhouders. Daarnaast gaat een eerste evaluatie van de ROM plaats, ter voorbereiding op een nieuw strategisch bedrijfsplan richting 2030.

Risico's

Deze besloten vennootschap kent onder meer de volgende risico's:

- Veranderingen in financieringsbronnen en investeringscapaciteit;
- Niet tijdige beschikbaarheid van kapitaal;
- Moeilijkheden bij personeelswerving;
- Veranderende marktomstandigheden die impact kunnen hebben op het investeringsportfolio.

§ G Grondbeleid

De gemeente Waterland voert grondbeleid. Het grondbeleid is een belangrijk middel om doelstellingen en ambities op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en huisvesting te realiseren. De gemeente formuleert de doelstelling van het grondbeleid als volgt: *“Het bevorderen van het gewenste ruimtegebruik en de ruimtelijke kwaliteit en het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten”*. Sinds 23 mei 2025 is het grondbeleid van de gemeente Waterland weergegeven in de hernieuwde ‘Nota grondbeleid gemeente Waterland 2022’, hierna verder te noemen: nota grondbeleid.

De nota grondbeleid geeft de strategie weer die de gemeente voert bij haar grondbeleid, zowel in het algemeen als per project. Aspecten die hierbij een rol spelen zijn onder meer: de gewenste mate van betrokkenheid bij projecten, het risicomanagement voor de gemeente, de rolverdeling en verantwoording binnen de gemeente, financiële en organisatorische capaciteit en de gemeentelijke grondpositie binnen een project.

Om te zorgen dat er aan de ruimtelijke ambities en doelstellingen van de gemeente wordt gewerkt, heeft de gemeente gekozen voor het toepassen van het concept Sturend Grondbeleid. Dit concept gaat uit van een manier van werken die door de tijdige inzet van grondbeleids-instrumenten, toegespitst op de locatie en situatie, leidt tot de tijdige bestuurlijk gewenste verandering in het ruimtelijk grondgebruik. Sturend Grondbeleid waarborgt de gewenste flexibiliteit in de uitvoering en per locatie kan maatwerk worden geleverd. Het kunnen blijven voeren van de regie, een optimaal kostenverhaal en een minimum aan risico zijn belangrijke uitgangspunten. De gemeente bepaalt op welke wijze de grondbeleidsinstrumenten worden ingezet om daarmee het voeren van de regie en het optimaliseren van het kostenverhaal te waarborgen en de risico's voor de gemeente te minimaliseren.

Het gemeentelijk grondbeleidsinstrumentarium bestaat uit:

- Grondverwerving.
- Aankoop door middel van gebruik recht van eerste koop en kostenneutrale verkoop woningen Kohnstammlocatie.
- Vestiging voorkeursrecht.
- Het vaststellen van een bestemmingsplan casu quo omgevingsplan.
- Het sluiten van samenwerkings- of exploitatieovereenkomsten inclusief kostenverhaal.
- Onteigenen.

Het inzetten van het grondbeleidsinstrumentarium kan met name een bijdrage leveren aan de ambities zoals beschreven in het woningbouwprogramma. Het college heeft plannen gemaakt voor de bouw van ongeveer 2000 woningen, van welke woningen de betaalbaarheid op voorhand gewaarborgd dient te zijn. In huidige bouwplannen is een keuze gemaakt voor een gemeentelijke rol en de inzet van het grondbeleidsinstrumentarium. Voor de nog te maken bouwplannen kan het wenselijk zijn om te kiezen voor een actieve(re) gemeentelijke rol. In het grondbeleid zijn tevens nieuwe maatregelen opgenomen om de betaalbaarheid van woningen beter te waarborgen en de huidige verdeling van sociale-, betaalbare- en vrijesectorwoningen te reguleren. Deze nieuwe maatregelen hebben financiële consequenties. Als niet wordt

voldaan aan de eis om sociale en betaalbare woningen te realiseren, dient ter compensatie een vergoeding aan de gemeente te worden betaald.

Het grondprijsbeleid, opgenomen in de nota grondbeleid onder “5” en in een separate grondprijzenbrief (bijlage 2), geeft inzicht in onder meer de uitgangspunten voor prijsstelling van de verhuur en verkoop van gemeentelijke onroerende zaken. Het college stelt jaarlijks de grondprijzenbrief vast, met grondprijzen voor bouwgrond, snippergroen, enzovoorts.

Voor wat betreft de uitgangspunten voor prijsstelling van uitgifte van gronden en erfpachtcanons wordt eveneens verwezen naar de separate grondprijzenbrief (bijlage 2 van de nota grondbeleid) en naar “7.6.1.” van de nota grondbeleid. Hier staat gemeld dat uitgegeven grond getaxeerd dient te worden door een daartoe gecertificeerde taxateur die plaatselijk bekend is en dat op basis van deze waarde een marktconforme erfpachtcanon wordt vastgesteld op basis van de volgende formule: “erfpachtcanon = residuele grondwaarde x rentepercentage”. Het gehanteerde rentepercentage wordt vastgesteld door het college onder voorwaarden zoals in “7.6.1.” van de nota grondbeleid genoemd.

Kohnstammlocatie

De gemeente Waterland heeft ten aanzien van diverse eigenaren van de gerealiseerde sociale koopwoningen aan de Kohnstammlocatie een recht van eerste koop. De aankoopprijs wordt berekend op basis van de WOZ-waarde die is gekoppeld aan een indexatie. Een rekenvoorbeeld is opgenomen in bijlage 5 van de nota grondbeleid.

Omdat de gemeente invulling wil geven aan haar beleidsdoelstellingen om betaalbare koopwoningen aan de daarvoor beoogde doelgroep op de woningmarkt aan te kunnen bieden, zal zij gebruikmaken van haar recht tot eerste koop en de woningen aankopen, om vervolgens door te verkopen. Uitgangspunt is dat de doorverkoop een kostenneutrale situatie voor de gemeente oplevert waarbij de gemeentelijke kosten worden gedekt, zonder winstdoelstelling. De gemeente zal gebruik blijven maken van haar recht van eerste koop totdat de aankoopprijs van de woningen zo hoog wordt dat de woningen niet meer kostenneutraal kunnen worden doorverkocht als betaalbare koopwoning.

Bij doorverkoop van de woningen zal een zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding worden opgelegd.

§ H Openbaarheid

De openbaarheidsparagraaf is een verplicht onderdeel van de Wet open overheid (Woo) (artikel 3.5). Hierin staat hoe de gemeente voldoet aan de regels voor het delen van informatie, zowel actief als op verzoek, en hoe ze hun manier van informatiebeheer verbeteren.

De focus van deze paragraaf ligt op een eenvoudige uitleg en kwalitatieve verantwoording van de activiteiten die de gemeente in 2026 zal uitvoeren op drie gebieden: het op orde brengen van basisinformatie, actief informatie delen en passief informatie delen. Hieronder wordt kort uitgelegd hoe de activiteiten verdeeld zijn over deze drie gebieden, met de opmerking dat ze in de praktijk met elkaar verbonden zijn.

Informatiebeheer en digitalisering

In 2025 zijn er stappen gezet om informatie beter te beheren door de invoering van een nieuw systeem en de start van een nieuwe digitale werkplek. Dit zorgt voor een stabielere ICT-omgeving, wat belangrijk is voor goed informatiebeheer. In 2026 gaan we hiermee verder door te focussen op het verbeteren van processen. We letten vooral op:

- Het goed opslaan van alle belangrijke informatie en documenten, inclusief contactmomenten.
- Het volgen van standaard digitale werkprocessen voor meer duidelijkheid.
- Het testen van de klantreis bij de invoering van nieuwe producten en diensten.

Daarnaast blijven we medewerkers bewust maken van het belang van toegankelijke en begrijpelijke informatie voor inwoners en organisaties.

Actief informatie delen

Dit betekent dat de overheid uit eigen initiatief informatie deelt, zonder dat er om gevraagd wordt. Dit draagt bij aan transparantie. In 2025 zijn de eerste soorten informatie al gedeeld en in 2026 gaan we verder met het delen van meer informatie. Deze documenten worden gepubliceerd op het Gemeentelijk Publicatieplatform.

Passief informatie delen

Dit gaat over het delen van informatie als er een verzoek om is ingediend, bijvoorbeeld volgens de Wet open overheid. In 2025 zijn er stappen gezet om dit proces te verbeteren, en in 2026 blijven we hieraan werken. We letten op:

- Duidelijke communicatie naar de verzoeker.
- Ondersteuning van medewerkers bij het vinden van relevante informatie.

Dit alles draagt bij aan een zorgvuldige en toegankelijke afhandeling van informatieverzoeken en aan een transparante overheid.

§ I Subsidies

Op grond van de Algemene subsidieverordening Waterland in samenhang met de Algemene wet bestuursrecht stelt de gemeenteraad jaarlijks de subsidieplafonds en subsidiebegrotingsposten vast voor een aantal welzijnsterreinen. Voor de welzijnssubsidies wordt een onderscheid gemaakt tussen periodieke subsidies en eenmalige stimuleringsubsidies. In onderstaand overzicht worden de subsidieplafonds en begrotingsposten voor welzijnssubsidies gepresenteerd.

	Subsidie verleend 2025	Subsidie gevraagd 2026	Maximaal subsidiebedrag 2026
Culturele activiteiten	7.850	13.350	7.955
Overige sociaal culturele activiteiten	7.850	13.350	7.955
Damesclub Katwoude	350	350	350
Stichting Uit de kunst Monnickendam	2.000	3.000	2.042
Stichting Big Band Monnickendam Notorious Monks	1.000	1.500	1.021
Stichting Monnickendammer Visdagen	2.000	2.000	2.000
Stichting Tuintonen	500	500	500
Catharinastichting	1.000	2.000	1.021
Stichting Broeker Kerk	1.000	4.000	1.021
Cultuur	269.600	248.550	248.414
Cultuurhistorische waarden	1.800	1.800	1.800
Stichting Museum de Speeltoren	1.000	1.000	1.000
Vereniging Historisch Eiland Marken	300	300	300
Vereniging Oud Monnickendam/archeol ogische werkgroep	500	500	500
Sociaal cultureel werk	265.000	243.450	243.450
De Bolder sociaal cultureel werk en vrijwilligersondersteuning	90.000	0	0

	Subsidie verleend 2025	Subsidie gevraagd 2026	Maximaal subsidiebedrag 2026
Stichting WonenPlus Noord-Holland (soc. cult. werk en vrijwilligersondersteuning)	175.000	243.450	243.450
Volkscultuur	2.800	3.300	3.164
Christelijke Oranjevereniging Nederland en Oranje Marken	0	350	350
Stichting voor Volksvermaak IJpendam	300	350	306
Herdenkingscomité Monnickendam	400	500	408
Sint Nicolaas Comité Monnickendam	1.000	1.000	1.000
Sinterklaasintocht Uitdam	750	750	750
Stichting Oranjecomité/Oranjevereniging Katwoude	350	350	350
Jeugd	13.002	13.215	11.213
Club- en buurthuiswerk	500	750	511
Stichting club- en buurthuiswerk IJpendam	500	750	511
Halt	8.952	10.465	9.140
Stichting Halt	8.952	10.465	9.140
Jeugd- en jongerenwerk	3.550	2.000	1.562
Hervormd Gereformeerd Jeugdwerk	500	500	500
Stichting Marker Jongeren	500	500	500
Vereniging Scoutinggroep Waterland	550	1.000	562
Epic Youth	2.000	0	0
Kunst	150.832	172.385	163.402
Amateuristische kunstbeoefening	12.900	14.550	14.362
IJpendams fanfare	2.500	2.500	2.500
Christelijke Muziekvereniging Juliana	2.500	2.500	2.500
Muziekvereniging Olympia/Con Brio	2.500	2.500	2.500
Fanfarecorps Zuiderwoude	2.500	2.500	2.500
Toneelvereniging de Brug	750	750	750
Toneelvereniging IOS	550	550	550
Gemengd Koor Broek in Waterland	550	500	500
Cantorij Grote Kerk	0	1.500	1.500

	Subsidie verleend 2025	Subsidie gevraagd 2026	Maximaal subsidiebedrag 2026
Gemengd koor Instemming	550	750	562
Marker mannenkoor	500	500	500
Kunstzinnige vorming	137.932	157.835	149.040
SOAM	8.052	5.500	5.500
Stichting Muziekschool Waterland	129.880	151.335	142.540
De Waterlandse Kunstkring	0	1.000	1.000
Maatschappelijk werk	269.933	344.516	342.764
Algemeen Maatschappelijk Werk	112.042	161.693	161.693
SMD Algemeen maatschappelijk werk	112.042	161.693	161.693
Maatschappelijke dienstverlening	43.668	45.567	43.815
E.H.B.O.-afdeling IJpendam	300	300	300
Stichting Slachtofferhulp Nederland	5.110	7.010	5.258
Stichting Waterlandse Uitdaging	2.500	2.500	2.500
Stichting AED Marken- Uitdam	2.000	2.000	2.000
Stichting 6 minuten Waterland	6.930	6.930	6.930
Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek-Waterland	26.828	26.827	26.827
Vluchtelingenwerk	114.223	137.256	137.256
Stichting Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	114.223	137.256	137.256
Ouderenzorg	139.396	212.950	165.757
Coördinerend ouderenwerk	14.900	16.900	16.495
Stichting Gecoördineerd Ouderenwerk 55+ IJpendam	4.500	5.000	4.595
Stichting Gecoördineerd Ouderenwerk Monnickendam	5.000	5.000	5.000
Stichting Dienstverlening Ouderen Broek in Waterland	3.500	3.500	3.500
Stichting Welzijn Ouderen Marken	0	1.500	1.500
Stichting Samenwerkingsverband Welzijn Ouderen Waterland	1.500	1.500	1.500
Vereniging Vervoer van Ouderen	400	400	400

	Subsidie verleend 2025	Subsidie gevraagd 2026	Maximaal subsidiebedrag 2026
Recreatief ouderenwerk	1.100	1.050	1.062
Gymnastiekvereniging Ilpenstein	550	500	500
Ouderensoos Broek in Waterland	550	550	562
Stichting WonenPlus Noord-Holland	123.396	195.000	148.200
Stichting WonenPlus Noord-Holland (incl. mantelzorgondersteuning)	123.396	195.000	148.200
Overig	52.253	23.000	52.710
Overig	52.253	23.000	52.710
Stichting Promotie Waterland	21.773	23.000	22.230
Re-integratiesubsidies	30.480	0	30.480
Peuteropvang	66.500	0	60.000
Peuteropvang	66.500	0	60.000
Tinteltuinen	8.000	0	2.000
Sportify Kids (Peuterspeelzaal Marken en Stichting Co Nijntje)	25.000	0	38.000
Stichting Kinderopvang Waterland (Monnickendam en Broek in Waterland)	31.000	0	10.000
Berend Botje	0	0	10.000
Kindcentrum Wijs	2.500	0	0
Sport	98.235	104.142	104.142
Sport	98.235	104.142	104.142
Zwemvereniging Waterland	11.523	14.764	14.764
Sportservice Noord- Holland (aangepast sporten)	10.998	8.274	8.274
Sportservice Noord- Holland (Combinatiefunctionaris)	75.714	81.104	81.104
Welzijnsbeleid	24.400	24.400	24.400
Stimuleringsubsidies	20.000	20.000	20.000
Stimuleringsubsidies	20.000	20.000	20.000
Subsidies dorpsraden	4.400	4.400	4.400
Stichting Stadsraad Monnickendam	550	550	550
Stichting Polderraad Katwoude	550	550	550
Stichting Dorpsraad Zuiderwoude	550	550	550
Stichting Eilandraad Marken	550	550	550
Stichting Dorpsraad Ilpendam	550	550	550

	Subsidie verleend 2025	Subsidie gevraagd 2026	Maximaal subsidiebedrag 2026
Dorpsraad Broek in Waterland	550	550	550
Dorpsraad Uitdam	550	550	550
Vereniging Dorpsgemeenschap Watergang	550	550	550
Totaal	1.092.001	1.156.508	1.180.757

Toelichting welzijnssubsidies

Periodieke subsidies Samenleving

De subsidievereisten zijn opgenomen in de Algemene subsidieverordening gemeente Waterland 2021 (hierna: Asv), de bijbehorende uitvoeringsregeling subsidies gemeente Waterland 2021 (hierna: uitvoeringsregeling subsidies) en de Beleidsregels subsidies gemeente Waterland 2021. Bij de beoordeling van de aanvragen zijn onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

1. Voor de subsidieaanvragen onder € 5.000 worden de standaardbedragen op het aanvraagformulier en de historische bepaling, conform de beleidsregels subsidies gemeente Waterland 2021, voor de periodieke waarderingssubsidie gehanteerd. De bedragen zijn waar nodig geïndexeerd met de CPBnorm van 2,1%;
2. Bij gelijkblijvende activiteiten is het uitgangspunt van het subsidiebedrag voor aanvragen > € 5.000 (waarbij meer is aangevraagd dan het subsidieniveau 2025) in beginsel uit het aangevraagde bedrag tot een maximum van het bedrag van 2025 + 2,1% (CPB- norm). Hierop zijn een aantal uitzonderingen die hieronder worden toegelicht;
3. Een aantal subsidierelaties hebben geen aanvraag voor een periodieke subsidie ingediend waardoor deze geen bedrag voor 2026 ontvangen. In 2026 kan door iedereen voor 2027 weer een aanvraag voor een periodieke subsidie worden ingediend;
4. De post stimuleringsubsidies (of incidentele subsidies) is gefixeerd op het niveau van 2024. Er is een bedrag van € 20.000 beschikbaar. Vanaf 1 januari 2026 kunnen nieuwe aanvragen worden ingediend;
5. Voor de dorpsraden is als bijdrage het bedrag opgenomen dat ook in 2025 is verleend.

Subsidieplafond

In 2025 bedroeg het subsidieplafond bij het vaststellen van de begroting € 1.082.832. Na het vaststellen van de begroting zijn er nog aanvullende subsidies verstrekt aan de Muziekschool voor de cultuureducatie en aan Vluchtelingenwerk (toelichting onder kopje Vluchtelingenwerk). Het totaalbedrag dat is verstrekt in 2025 komt daarmee op € 1.092.001.

Bij gelijkblijvende omstandigheden en een indexatienorm van 2,1% zou het nieuwe subsidieplafond € 1.122.836 zijn. Het voorgestelde subsidieplafond 2026 is ongeveer € 60.000 hoger: € 1.180.757.

Een groot deel van de verhoging kan verklaard worden door een reële beoordeling van de aanvragen. In de afgelopen jaren is aan alle aanvragers de maximale CPB indexering opgelegd, die schommelt tussen de 2,1 en 2,2% per jaar. De welzijnsaanbieders en partners die sport, recreatie en cultuur aanbieden, zagen hun personeelskosten door CAO onderhandelingen veel harder stijgen. In de welzijnssector schommelde de loonindexatie in de periode 2023-2025 tussen de 5,3 en 7,5%. Voor de aanbieders (met personeel) van sport, recreatie en cultuur schommelde de loonindexatie in dezelfde periode tussen de 2,75 en 5,4%. Ook de huurbedragen voor sport- en cultuuraccommodaties gingen omhoog door o.a. een stijging van de energielasten.

Alle aanvragers met personeel gaven aan dat de mogelijkheid om deze kosten binnen de begroting te dekken niet meer haalbaar is zonder daadwerkelijke vermindering van de dienstverlening. Aangezien het gaat om partners die essentiële diensten verlenen, dan wel activiteiten verzorgen die bijdragen aan de gezondheid en leefbaarheid, is gekozen om reëel te begroten. Hieronder worden deze aanvragen toegelicht. Waar mogelijk worden de extra kosten gedekt door extra inkomsten, bijvoorbeeld vanuit een specifieke uitkering.

Toelichting afwijkende bedragen

Stichting Muziekschool Waterland

Het aangevraagde subsidiebedrag bedraagt € 151.335. Voorgesteld wordt om € 142.540 te verlenen. Dit betreft de voortzetting van het huidig aanbod. De verhoging van het bedrag is noodzakelijk in verband met de gestegen (personeels-)kosten. De Muziekschool heeft de afgelopen jaren ingeteerd op de financiële reserves.

Stichting Muziekschool Waterland heeft in 2025 na de bijeenkomst van de Cultuurtafel van de gemeente actief samenwerking met de lokale orkesten gezocht. Door als verbinder te fungeren wil Muziekschool Waterland bijdragen aan het voortbestaan van deze amateursector, die met een tekort aan instroom kampt. De wens is om met de orkesten een infrastructuur te creëren waarbij kinderen vanuit de muzieklessen binnen schooltijd doorstromen naar de orkesten.

De organisatie van deze verbindingsfunctie is een intensief proces waarvoor 80 uur is begroot in de aanvraag. Kosten € 8.792,00. Dit is niet gehonoreerd in deze toekenning, omdat er geen ruimte is voor extra aanvragen.

Zwemvereniging Waterland

De zwemvereniging Waterland heeft subsidie aangevraagd ad € 14.764. De zwemvereniging heeft in 2025 al een hogere subsidie aangevraagd in verband met de verhoging van de huurkosten van het zwembad in Monnickendam. Het zwembad heeft te maken met flink hogere energielasten en heeft daarom de huur verhoogd. De zwemvereniging heeft in coronatijd veel leden verloren. Na corona is het ledenaantal gestabiliseerd. Om de stijgende kosten te dekken, heeft de zwemvereniging in 2024 de contributie met 10% verhoogd. Zij zijn voornemens de contributie in 2025 weer met 10% te verhogen. Zij verwachten dat een nieuwe contributieverhoging in 2026 zal leiden tot een stevige teruggang in leden. Gezien het feit dat de zwemvereniging voldoende mogelijkheden heeft onderzocht om de inkomsten te verhogen en er geen daling van de kosten wordt verwacht, is het aangevraagde bedrag reëel. De voorgestelde toekenning bedraagt € 14.764.

Stichting Sportservice Noord Holland, Team Sportservice

Team Sportservice is de overkoepelende naam waarmee in Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht mensen worden aangemoedigd om te sporten, te bewegen en gezonder te leven. Team Sportservice werkt voor gemeenten en provincies. In Noord-Holland worden de taken uitgevoerd door de onder Team Sportservice functionerende Stichting Sportservice Noord-Holland. De naam Team Sportservice en Stichting Sportservice Noord-Holland wordt vaak door elkaar heen gebruikt.

In Waterland heeft Stichting Sportservice Noord-Holland (verder te noemen: sportservice) twee subsidies aangevraagd: een algemene subsidie ad € 81.104 en een subsidie voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van het Sportakkoord ad € 8.274. Totaal aangevraagd bedrag € 89.378. Sportservice biedt een breed scala aan activiteiten voor inwoners van 0 tot 100 jaar. Er is specifiek aandacht voor kwetsbare inwoners (bijvoorbeeld door op te treden als intermediair voor het Jeugdsportfonds) en voor deskundigheidsbevordering. Sportservice denkt mee bij het verder uitwerken van de Sportraad Waterland. Ook is sportservice een van de partners in de uitvoering.

De Sportraad Waterland heeft een budget van € 50.000 voor de verdere uitvoering van het Actieplan Sport en Bewegen. Eventuele uitvoering van onderdelen door Sportservice zijn in deze aanvraag nog niet meegenomen.

Stichting Sportservice Noord-Holland heeft voor 2026 een vergelijkbaar bedrag aangevraagd als in 2025. Voorgesteld wordt om de twee aanvragen van respectievelijk € 8.274 en € 81.104 (totaal € 89.378) toe te kennen.

Stichting Vluchtelingenwerk Nederland

Het aangevraagde subsidiebedrag voor 2026 bedraagt € 137.256. In 2025 is evenals in 2024 en 2023 een basisbedrag toegekend. Het basisbedrag bestond al in 2020 en is onvoldoende aangepast aan de werkzaamheden die in het kader van de nieuwe Wet inburgering 2021 bij Vluchtelingenwerk zijn belegd.

In 2023 en 2024 is later in het jaar steeds een aanvullende subsidie toegekend in verband met de verhoogde taakstelling die huisvesting vluchtelingen die wij al meerdere jaren opgelegd hebben gekregen. In 2024 is totaal € 109.445 toegekend. In 2025 gaat het om een bedrag van € 114.223.

Voorgesteld wordt om in 2026 uit te gaan van 1 subsidieaanvraag waarin de hogere taakstelling al verwerkt is. In het voorgestelde bedrag is rekening is gehouden met de hogere indexering van de personeelslasten waar ook Vluchtelingenwerk als maatschappelijke instelling mee te maken heeft. Dit leidt tot een voorgestelde toekenning van het aangevraagde bedrag ad € 137.256 voor de uitvoering van de wettelijke taken rondom de maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen. De hogere kosten kunnen deels gedekt worden uit de Specifieke Uitkering (spuk) Inburgering.

Stichting Maatschappelijke Dienstverlening (de SMD) voor het Algemeen maatschappelijk werk

De SMD geeft persoonlijke, toegankelijke en onafhankelijke ondersteuning aan inwoners die hulp nodig hebben bij het vinden, aanvragen of organiseren van zorg- en welzijnsdiensten. Inwoners worden gestimuleerd de eigen kracht (weer) te benutten. Naast Algemeen maatschappelijk werkers zijn ook sociaal raadslieden actief in Waterland.

De SMD heeft ook de kosten in de afgelopen jaren zien stijgen. De subsidie is al jaren beperkt geïndexeerd, terwijl de personeelskosten door CAO wijzigingen flink zijn gestegen. Er is in de afgelopen jaren gebruik gemaakt van een opgebouwde reserve en in het afgelopen jaar is het aantal uur dienstverlening verminderd.

De SMD ziet de vraag naar ondersteuning toenemen. Ook heeft de gemeente in 2025 verzocht om de dienstverlening uit te breiden met een extra taak: de vroegsignalering. Op basis van signalen van derden (bijvoorbeeld woningcorporaties, energiebedrijven) worden achterstanden in betalingen gesignaleerd. Inwoners worden geholpen bij het vinden van regelingen zoals bijzondere bijstand of met schuldhulpverlening.

Door de stijgende (personele) kosten, de grotere vraag naar ondersteuning en de nieuwe taak (vroegsignalering) is het aangevraagde bedrag voor 2026 (€ 161.693) veel hoger dan het toegekende bedrag in 2025 (€ 112.042,-). Een bedrag van ruim € 30.000 is bedoeld voor de uitvoering van de vroegsignalering.

De rest kan verklaard worden door de hogere personeelslasten voor de 20 uur maatschappelijk werk per week en de 12 uur sociaal raadsliedenwerk.

Stichting Welzijn Wonen Plus Noord-Holland

WW+ heeft twee subsidieaanvragen ingediend. Een subsidieaanvraag voor het welzijnswerk en een subsidieaanvraag voor het sociaal cultureel werk.

Welzijnswerk

Stichting Welzijn Wonen Plus (verder te noemen: WW+) ondersteunt zelfstandig wonende ouderen, hun mantelzorgers en andere kwetsbare inwoners bij praktische vragen ('ik heb hulp nodig bij het onderhouden van mijn tuin') en vragen op sociaal gebied ('ik voel mij eenzaam, hoe ontmoet ik mensen van mijn leeftijd').

WW+ vraagt voor 2026 een subsidie aan van € 195.000. Dit bedrag ligt beduidend hoger dan het toegekende bedrag voor 2025 (123.396). Bij de beoordeling is onderscheid gemaakt tussen de reguliere dienstverlening (inclusief mantelzorgondersteuning) en de werkzaamheden in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De GALA werkzaamheden blijven buiten beschouwing bij deze subsidieverlening. Deze laatste kennen een eigen financieringssysteem en er is nog niet bekend hoe de financiering voor 2026 en verder uit ziet.

Voor het voortzetten van de reguliere werkzaamheden is een bedrag nodig van € 148.200. De verhoging van dit bedrag ten opzichte van het toegekende bedrag over 2025 is te verklaren door de hogere personeelskosten en het feit dat in 2025 nog deels gebruik gemaakt kon worden van een egaliseringsreserve.

Sociaal Cultureel Werk

Met ingang van 1 april 2025 voert WW+ het Sociaal Cultureel Werk uit in de gemeente vanuit SCC De Bolder. Voor het jaar 2026 heeft WW+ hiervoor een subsidie aangevraagd van € 243.450.

Omdat de subsidie die in 2025 aan WW+ is verstrekt een periode besloeg van 9 maanden is het bedrag niet te vergelijken met de aangevraagde subsidie voor 2026. Als we subsidie WW+ 2025 optellen bij de subsidie die in het eerste kwartaal van 2025 aan Stichting De Bolder is verstrekt (€ 90.000), is er in 2025 totaal € 265.000 verstrekt. Het aangevraagde budget voor 2026 is lager, omdat het beheer van het gebouw geen deel meer uitmaakt van de subsidie.

Stichting De Bolder voerde de werkzaamheden rondom beheer van het gebouw, de verhuur van ruimten aan ketenpartners en particulieren en de werkzaamheden rondom het sociaal cultureel werk vanuit één organisatie uit. WW+ heeft in 2025 nog een stukje beheer uitgevoerd, maar gaat alleen het Sociaal Cultureel Werk uitvoeren. De ontvlechting van de werkzaamheden is gaande. De gemeente gaat het beheer en de verhuur in principe volledig zelf uitvoeren.

Overige bijdragen

Organisatie	Begroot 2025	Begroot 2026
Waterlands Museum 'De Speeltoren'	11.718,00	11.964,00
N.V. Sportfondsenbad Monnickendam	87.648,00	89.489,00
Totaal	99.366,00	101.453,00

Toelichting

- Waterlands museum 'de Speeltoren' ontvangt jaarlijks een vergoeding in verband met de nota van de erfpacht.
- N.V. Sportfondsenbad Monnickendam ontvangt jaarlijks het bedrag van het exploitatie tekort.

§ J Duurzaamheid

De gemeente Waterland heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. In een duurzame wereld gaan de behoeften van vandaag niet ten koste van toekomstige generaties of van onze planeet. Om dit te bereiken moeten we onder andere de uitstoot van broeikasgassen terugbrengen, alle energie die we gebruiken opwekken uit hernieuwbare bronnen en inzetten op het recycleren van grondstoffen. In Waterland zijn de afgelopen jaren flinke stappen gezet in het duurzamer maken van de gemeente. Dit is vooral gedaan door maatregelen te nemen die het energieverbruik verlagen en het opwekken van hernieuwbare energie stimuleren. In 2026 willen we onverminderd doorgaan met het werken aan een duurzamer Waterland. Het overkoepelende doel: een energieneutraal Waterland in het jaar 2050.

In het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2025-2027 staan de doelen, maatregelen en acties waar de gemeente tot 2027 op inzet. De focus voor 2026 ligt op de energietransitie. Met 'de energietransitie' bedoelen we energiebesparing, het duurzaam opwekken van energie en de overgang naar aardgasvrij verwarmen. Met deze focus halen we een zo groot mogelijk resultaat met de beschikbare ambtelijke capaciteit en budgetten.

Het Uitvoeringsprogramma is opgedeeld in drie thema's:

1. Isoleren en Besparen
2. Duurzame Energie opwekken
3. Duurzaam Verwarmen

De concrete doelen per thema en de vastgelegde activiteiten staan in het [Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2025-2027](#). De gemeenteraad ontvangt twee keer per jaar een voortgangsrapportage over de bereikte resultaten per thema.

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Onderstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van alle baten en lasten van de programma's en van de algemene dekkingsmiddelen. Ook wordt aangegeven welke bedragen aan de reserves worden onttrokken of toegevoegd.

Bedragen x € 1.000

Programma onderdeel	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
Exploitatie	-55.142	54.375	-767
1. Ruimtelijk domein	-6.687	1.697	-4.991
1.01 Veiligheid	-3.457	37	-3.420
1.02 Economie en toerisme	-356	36	-320
1.03 Ruimtelijke ordening en wonen	-2.875	1.624	-1.251
2. Openbaar domein	-13.187	6.377	-6.810
2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat	-4.314	715	-3.598
2.02 Sport cultuur en recreatie	-4.259	466	-3.793
2.03 Milieu	-4.614	5.196	582
3. Sociaal domein	-22.272	4.138	-18.134
3.01 Onderwijs	-1.881	103	-1.778
3.02 Sociale voorzieningen	-20.014	3.943	-16.071
3.03 Volksgezondheid	-376	92	-284
4. Bestuur	-2.654	445	-2.209
4.01 Bestuur	-2.654	445	-2.209
5. Algemene dekkingsmiddelen	-512	41.661	41.150
5.01 Dividend	-11	220	209
5.02 Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	-387	6.477	6.091
5.03 Algemene uitkering	0	34.686	34.686
5.04 Saldo van financieringsfunctie	-1.064	278	-786
5.05 Overige algemene dekkingsmiddelen	949	0	949
6. Overhead	-9.777	57	-9.720
6.01 Overhead	-9.777	57	-9.720
7. Vennootschapsbelasting	-3	0	-3
7.01 Vennootschapsbelasting	-3	0	-3

8. Onvoorzien	-50	0	-50
8.01 Onvoorzien	-50	0	-50
Reserves	0	1.650	1.650
9. Reserves	0	1.650	1.650
9.01 Reserves	0	1.650	1.650
Totaal	-55.142	56.025	883

Meerjarenraming

Bedragen x € 1.000

Programma onderdeel	Realisatie 2024	Saldo 2025	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
Exploitatie	6.845	1.344	-767	-325	-477	-426
1. Ruimtelijk domein	-712	-2.466	-4.991	-4.803	-4.813	-4.712
1.01 Veiligheid	-2.664	-2.917	-3.420	-3.418	-3.417	-3.416
1.02 Economie en toerisme	-249	-306	-320	-317	-317	-317
1.03 Ruimtelijke ordening en wonen	2.201	757	-1.251	-1.068	-1.080	-980
2. Openbaar domein	-6.267	-8.162	-6.810	-6.981	-6.843	-7.597
2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat	-2.865	-4.452	-3.598	-3.710	-3.697	-3.693
2.02 Sport cultuur en recreatie	-2.957	-3.703	-3.793	-3.868	-3.840	-4.647
2.03 Milieu	-446	-7	582	597	695	742
3. Sociaal domein	-11.590	-15.619	-18.134	-18.155	-17.991	-18.016
3.01 Onderwijs	-1.765	-1.612	-1.778	-1.769	-1.928	-1.912
3.02 Sociale voorzieningen	-8.827	-13.710	-16.071	-16.099	-15.775	-15.816
3.03 Volksgezondheid	-998	-296	-284	-288	-288	-288
4. Bestuur	-2.274	-2.282	-2.209	-2.231	-2.231	-2.231
4.01 Bestuur	-2.274	-2.282	-2.209	-2.231	-2.231	-2.231
5. Algemene dekkingsmiddelen	36.733	39.419	41.150	41.571	40.821	41.489
5.01 Dividend	227	216	209	208	207	207
5.02 Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	5.066	5.860	6.091	6.091	6.091	6.091
5.03 Algemene uitkering	31.448	33.077	34.686	34.909	34.317	34.793
5.04 Saldo van financieringsfunctie	-951	-88	-786	-678	-569	-462

5.05 Overige algemene dekkingsmiddelen	942	355	949	987	1.050	1.411
6. Overhead	-9.045	-9.533	-9.720	-9.620	-9.367	-9.306
6.01 Overhead	-9.045	-9.533	-9.720	-9.620	-9.367	-9.306
7. Vennootschapsbelasting	0	-3	-3	-3	-3	-3
7.01 Vennootschapsbelasting	0	-3	-3	-3	-3	-3
8. Onvoorzien	0	-11	-50	-50	-50	-50
8.01 Onvoorzien	0	-11	-50	-50	-50	-50
Reserves	-613	-1.202	1.650	1.324	1.106	977
9. Reserves	-613	-1.202	1.650	1.324	1.106	977
9.01 Reserves	-613	-1.202	1.650	1.324	1.106	977
Totaal	6.231	142	883	998	629	551

Incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Programmaond erdeel	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Baten		210	100	100	0
9.01	Reserves	0	100	100	0
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	210	0	0	0
Lasten		-1.151	-401	-20	0
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	-691	-100	0	0
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	-15	-15	0	0
3.02	Sociale voorzieningen	-175	-175	0	0
6.01	Overhead	-270	-111	-20	0
Totaal		-941	-301	80	0

Toelichting

9.01 Reserves

De incidentele baten betreft de onttrekking van programmaonderdeel 1.03 voor de kosten voor 2027 en 2028 voor het project Omgevingsplan Waterland.

1.03 Grondzaken

De incidentele baten betreffen eenmalige opbrengsten. In 2026 worden extra leges ontvangen vanuit het project Galgeriet. Tegenover deze extra leges staan extra plankosten onder de incidentele lasten. Tevens zijn hier de lasten van het project Omgevingsplan Waterland opgenomen.

2.01 Verkeer vervoer en waterstaat

Er worden metingen in het kader van de parkeerdruk uitgevoerd in 2026 en 2027.

3.02 Sociale voorzieningen

Begroting 2026

- Per 1 januari 2026 gaan de eerste maatregelen van de Participatiewet in Balans in. Incidenteel is investering nodig om de uitvoering ervan te faciliteren in kaders, systemen en diensten.
- Voor het ombuigen van individuele jeugdzorg naar laagdrempelige ondersteuning is incidenteel budget nodig in 2026 en 2027.
- Voor de implementatie van maatwerkvoorzieningen voor de Wmo is incidenteel budget nodig in 2026.

6.01 Overhead

- Er is incidenteel opleidingsbudget voor de afdeling Samenleving opgenomen.
- Voor de implementatie van een nieuwe wet op het gebied van Publiekszaken is tijdelijk extra formatie nodig in 2026 en 2027.
- Tijdelijke inzet voor het verzorgen van trainingen inzake projectmatig werken in 2026.
- Tijdelijke versterking in 2026 en 2027 ten behoeve van de wet versterking participatie op decentraal niveau.
- De inzet van de Participatiewet in Balans is meer maatwerk. Dit vraagt een tijdelijke investering op extra inzet die we parallel willen laten lopen aan inzet op vordering en verhaal die zichzelf terug kan verdienen.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Structurele toevoegingen

Bedragen x € 1.000

Reserve	2026	2027	2028	2029
9.01 Reserves	883	998	629	550
Reserve saldo dienstjaar	883	998	629	550
Totaal	883	998	629	550

Structurele onttrekkingen

Bedragen x € 1.000

Reserve	2026	2027	2028	2029
1.01 Veiligheid	24	24	24	24
Afschrijvingen brandweerkazernes	24	24	24	24
2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat	35	35	35	35
Afschrijvingen nieuwbouw gemeentewerf	35	35	35	35
2.02 Sport, cultuur en recreatie	268	268	268	268
Afschrijving sporthal Marijkeveld	148	148	148	148
Reserve kapitaallasten kunstgrasveld SDOB ondergrond	10	10	10	10
Reserve kapitaallasten kunstgrasveld SDOB toplaag	40	40	40	40
Reserve kapitaallasten toplagen kunstgrasvelden	13	13	13	13

Reserve	2026	2027	2028	2029
Afschrijvingen nieuwbouw gemeentewerf	57	57	57	57
2.03 Milieu	30	30	30	30
Afschrijvingen nieuwbouw gemeentewerf	30	30	30	30
3.01 Onderwijs	62	62	25	25
Afschrijvingen Gouwzeeschool	25	25	25	25
Afschrijving voorbereiding nieuwbouw de Verwondering	36	36	0	0
6.01 Overhead	220	220	189	180
Afschrijving IV Plan	220	220	189	180
9.01 Reserves	562	1.303	1.418	1.049
Reserve saldo dienstjaar	142	883	998	629
Algemene reserve surplus	420	420	420	420
Totaal	1.201	1.942	1.990	1.612

Structureel evenwicht

Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Incidentele lasten kunnen door zowel structurele als incidentele baten worden gedekt. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief. Door het geraamde resultaat (na mutatie reserves) met het saldo van de incidentele baten en lasten te corrigeren wordt het structureel begrotingssaldo berekend. Het saldo van de incidentele baten en lasten betreffen de incidentele baten en lasten uit bovenstaand overzicht.

Onderstaand overzicht laat zien dat de begroting structureel in evenwicht is.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten	-767	-326	-477	-426
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.650	1.324	1.106	977
Begrotingssaldo na bestemming	883	998	629	551
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	941	301	-80	0
Structureel begrotingssaldo	1.689	1.164	554	830

Toelichting algemene reserve surplus

Om inzichtelijk te maken dat wordt voldaan aan de voorwaarden om een algemene reserve surplus te vormen, is onderstaand overzicht opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Stand algemene reserve 1-1	18.801	17.779	17.837	18.160
Toevoeging	142	748	863	634
Onttrekking	744	270	120	0
Stand algemene reserve 31-12 voor onttrekking surplus	18.199	18.257	18.580	18.794
Onttrekking surplus	420	420	420	420
Stand algemene reserve 31-12 na onttrekking surplus	17.779	17.837	18.160	18.374
Benodigde weerstandscapaciteit surplus	1.426	0	0	0
Surplus	16.773	0	0	0
Max. in te zetten voor het dekken van structurele lasten (10% van het surplus)	1.677	0	0	0
Ingezet voor het dekken van structurele lasten	420	420	420	420
Solvabiliteitsratio (%)	36	34	26	25

* Het surplus is het verschil tussen de stand 31-12 algemene reserve voor onttrekking surplus en de benodigde weerstandscapaciteit.

Geprognosticeerde balans 2026-2029

Bedragen x € 1.000

	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Activa	72.575	76.547	99.067	99.828
Vaste activa	59.118	63.208	85.844	86.721
Financiële vaste activa	1.858	1.894	1.871	1.863
Kapitaalverstrekkingen	744	818	818	818
Overige langlopende leningen	1.113	1.076	1.054	1.045
Immateriële vaste activa	1.210	1.004	833	663
Kosten onderzoek en ontwikkelingen	784	598	448	298
Bijdragen aan activa derden	426	406	385	365
Materiële vaste activa	56.050	60.310	83.139	84.195
Investerings economisch nut	32.246	34.969	53.168	50.373
Investerings economisch nut met heffing	12.258	13.607	17.344	20.519
Investerings maatschappelijk nut	10.140	10.329	11.222	11.897
Uitgegeven in erfpacht	1.406	1.406	1.406	1.406
Vlottende activa	13.457	13.340	13.223	13.106
Liquide middelen	252	252	252	252
Kas	2	2	2	2
Bank	250	250	250	250
Overlopende activa	2.876	2.758	2.640	2.523
Vooruitbetaalde bedragen	2.876	2.758	2.640	2.523
Uitzettingen < 1 jaar	9.004	9.005	9.005	9.006

	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Vorderingen op openbare lichamen	3.000	3.000	3.000	3.000
Uitzettingen in 's Rijks schatkist rentetypische looptijd < 1 jaar	2.500	2.500	2.500	2.500
Rekening-courantverhouding en niet-financiële instellingen	504	505	505	506
Overige vorderingen	3.000	3.000	3.000	3.000
Voorraden	1.325	1.325	1.325	1.325
Onderhanden werk	1.325	1.325	1.325	1.325
Passiva	72.575	76.547	99.067	99.828
Vaste passiva	60.685	63.550	85.363	86.065
Eigen vermogen	26.484	26.152	25.669	25.237
Algemene reserve	17.779	17.971	18.429	18.638
Bestemmingsreserves	7.823	7.183	6.611	6.048
Resultaat na bestemming	883	998	629	550
Vaste schulden > 1 jaar	29.637	33.337	55.537	56.637
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	29.600	33.300	55.500	56.600
Waarborgsommen	37	37	37	37
Voorzieningen	4.565	4.061	4.158	4.192
Voorzieningen	4.565	4.061	4.158	4.192
Vlottende passiva	11.890	12.997	13.704	13.763
Netto vlottende schulden	3.390	4.497	5.204	5.263
Overige kasgeldleningen	0	0	0	0
Bank	0	0	0	0
Overige schulden	3.390	4.497	5.204	5.263
Overlopende passiva	8.500	8.500	8.500	8.500
Nog te betalen bedragen	4.500	4.500	4.500	4.500
Ontvangen bedragen van het Rijk	4.000	4.000	4.000	4.000

Geprognosticeerd EMU-saldo

Binnen de Europese Monetaire Unie (EMU) is afgesproken dat een land niet meer dan 3% van zijn verdiensten, ook wel bruto binnenlands product (bbp) genoemd, mag uitgeven. Dit geldt voor alle overheidsinstanties, zoals het Rijk en de lokale overheden. Daarom moeten ook gemeenten bijdragen aan het behouden van dit evenwicht.

Het EMU-saldo, dat is hoeveel geld er overblijft na alle inkomsten en uitgaven van de overheid, is anders dan het begrotingssaldo dat gemeenten gebruiken. Het verschil zit vooral in het feit dat bij het EMU-saldo ook gekeken wordt naar grote investeringen en transacties met bijvoorbeeld grond. Daarnaast zijn er verschillen in hoe bijvoorbeeld geld uit reserves, voorzieningen en de verkoop van bijvoorbeeld aandelen wordt meegerekend. Gemeenten moeten in hun begroting laten zien wat hun EMU-saldo is.

In onderstaand overzicht wordt het geprognosticeerde EMU-saldo gepresenteerd:

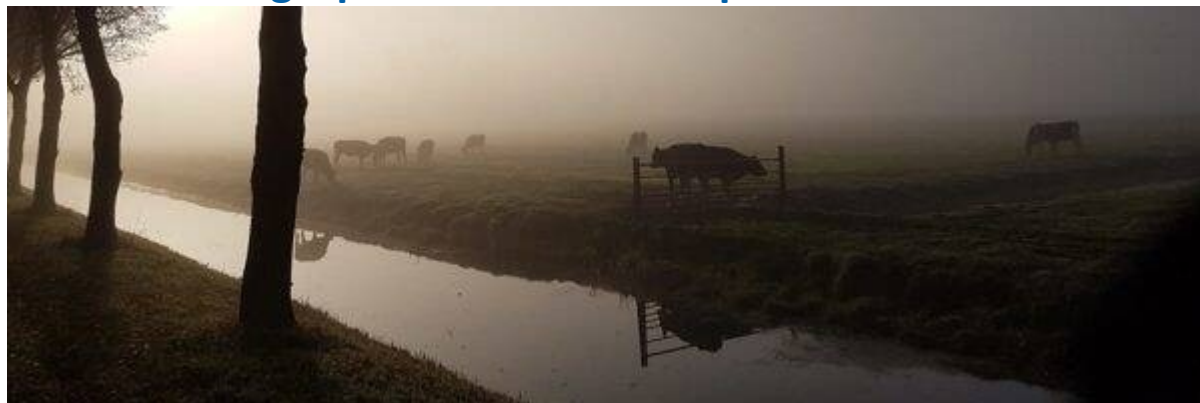
(Bedragen x € 1.000)		2025	2026	2027	2028	2029
Berekend EMU-SALDO		-2.452	4.535	-4.887	-23.047	-1.285
Referentiewaarde gemeente Waterland		2.596	2.596	2.596	2.596	2.596
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde		-5.048	1.939	-7.483	-25.643	-3.881
Mutaties (1 januari tot 31 december)						
<i>Activa</i>						
Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	38	38	36	-23	-8
	Uitzettingen	-	-	-	-	-
Vlottende activa	Uitzettingen	-853	293	1	-	1
	Liquide middelen	62	-50	-	-	-
	Overlopende activa	-2.782	273	-117	-118	-117
<i>Passiva</i>						
Vaste passiva	Vaste schuld	4.963	-3.263	3.700	22.200	1.100
Vlottende passiva	Vlottende schuld	-6.421	-870	1.107	706	60
	Overlopende passiva	375	152	-	-	-
Eventuele boekwinst bij		-	-	-	-	-

(Bedragen x € 1.000)		2025	2026	2027	2028	2029
verkoop effecten en (im)materiële vaste activa						

Toelichting

De gemeente Waterland krijgt in 2026 via reële transacties meer geld binnen dan dat ze uitgeeft. Dit schept ruimte om schulden af te lossen, te sparen en de reservepositie te verhogen. Daarmee draagt de gemeente positief bij aan het EMU-saldo van Nederland.

Stand en het gespecificeerde verloop reserves

Hieronder wordt een overzicht van de stand en het gespecificeerde verloop van de reserves voor de jaren 2026 - 2029 weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Reserve	Saldo 1-1- 2026	Toevoe- ging 2026	Onttrek- king 2026	Saldo 31-12- 2026	Saldo 31-12- 2027	Saldo 31-12- 2028	Saldo 31-12- 2029
Algemene reserve surplus	2.100	0	420	1.680	1.260	840	420
Algemene reserve	16.701	142	744	16.099	16.711	17.589	18.218
Afschrijvingen brandweerkazernes	560	0	24	535	511	487	462
Afschrijvingen nieuwbouw gemeentewerf	2.689	0	122	2.566	2.444	2.322	2.199
Afschrijving voorbereiding nieuwbouw de Verwondering	72	0	36	36	0	0	0
Afschrijving sporthal Marijkeveld	602	0	148	454	306	157	9
Afschrijving IV Plan	707	0	220	487	267	78	-102
Reserve onderhoud gebouwen	1.084	0	0	1.084	1.084	1.084	1.084
Reserve onderhoud openbare verlichting	74	0	0	74	74	74	74
Reserve kapitaallasten kunstgrasveld SDOB ondergrond	237	0	10	227	217	207	197
Reserve kapitaallasten kunstgrasveld SDOB toplaag	454	0	40	414	374	334	294
Reserve kapitaallasten toplagen kunstgrasvelden	115	0	13	102	90	77	64
Reserve Sportpark Markgouw	1.000	0	0	1.000	1.000	1.000	1.000
Reserve kabels en leidingen	185	0	0	185	185	185	185
Afschrijvingen Gouwzeeschool	683	0	25	658	633	607	582
Reserve saldo dienstjaar	142	883	142	883	998	629	550
Totaal	27.405	1.024	1.945	26.484	26.152	25.669	25.237

Toelichting

Een aantal reserves zijn gevormd voor de dekking van afschrijvingslasten. Dit zijn:

- Afschrijvingen brandweerkazernes
- Afschrijvingen nieuwbouw gemeentewerf
- Afschrijvingen voorbereiding nieuwbouw de Verwondering

- Afschrijving voorbereiding sporthal Marijkeveld
- Afschrijving IV Plan
- Kapitaallasten kunstgrasveld SDOB ondergrond
- Kapitaallasten kunstgrasveld SDOB toplaag
- Kapitaallasten toplagen (vier) kunstgrasvelden
- Sportpark Markgouw
- Afschrijvingen Gouwzeeschool

De overige reserves zijn om diverse redenen gevormd:

- *Algemene reserve surplus* Deze reserve is in de Begroting 2025 gevormd om incidentele inkomsten om te zetten in structurele inkomsten voor een periode van 6 jaar. Deze mogelijkheid is door de VNG aangedragen om actuele knelpunten op te lossen.
- *Algemene reserve* Een deel van de incidentele baten en lasten wordt aan de reserve toegevoegd respectievelijk onttrokken, zie hiervoor het overzicht Incidentele baten en lasten. Het begrotingssaldo na bestemming wordt ook aan de algemene reserve toegevoegd.
- *Reserve onderhoud gebouwen* Deze reserve is bedoeld voor het groot onderhoud van diverse gebouwen die in eigendom van de gemeente zijn.
- *Reserve onderhoud openbare verlichting* Deze reserve is bedoeld voor het groot onderhoud van de openbare verlichting.
- *Reserve kabels en leidingen* Deze reserve wordt gebruikt voor het herstellen van tracés door nazetting naar aanleiding van gevolgschade na de aanleg van glasvezel.
- *Saldo exploitatie* Betreft het verwachte exploitatiesaldo in het betreffende jaar.

Stand en het gespecificeerde verloop voorzieningen

Gemeente Waterland heeft diverse voorzieningen gevormd. Een aantal voorzieningen zijn gevormd voor het onderhoud van kapitaalgoederen. Dit zijn:

- Baggeren haven Monnickendam
- Buitensport
- Onderhoud civiele kunstwerken
- Onderhoud oevers
- Onderhoud wegen

De overige voorzieningen hebben diverse doelen:

- *Pensioenverplichting wethouders* Voorziening ter dekking van de pensioenverplichtingen voor wethouders.
- *Riolering* Doel van de voorziening is het beschikken over voldoende vermogen ter dekking van de jaarlijkse fluctuerende exploitatielasten van de riolering.
- *RVU* Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de Regeling voor Vervroegde Uittreding die met ingang van 2023, onder bepaalde voorwaarden, beschikbaar is voor medewerkers binnen de gemeente.
- *Verlofsparen* Deze voorziening is ingesteld ten behoeve van de opname van bovenwettelijke vakantie-uren die met ingang van 1 januari 2022 gespaard kunnen worden door medewerkers.
- *Wachtgeldverplichtingen* Voorziening ter dekking van de wachtgeldverplichtingen voor burgemeester en wethouders.
- *Waterbank* Deze voorziening is getroffen voor toekomstige natuurcompensatie.

Hieronder wordt de stand van zaken met betrekking tot de voorzieningen gepresenteerd.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Baggeren haven Monnickendam				
Saldo 1-1	105	118	5	18
Toevoeging	13	13	13	13
Onttrekking	0	125	0	0
Saldo 31-12	118	5	18	30
Buitensport				
Saldo 1-1	169	169	169	169
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo 31-12	169	169	169	169

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Onderhoud civiele kunstwerken				
Saldo 1-1	180	113	0	35
Toevoeging	320	320	320	320
Onttrekking	387	433	285	259
Saldo 31-12	113	0	35	97
Onderhoud oevers				
Saldo 1-1	132	165	65	129
Toevoeging	77	77	77	77
Onttrekking	44	177	12	202
Saldo 31-12	165	65	129	4
Onderhoud wegen				
Saldo 1-1	0	169	183	197
Toevoeging	584	584	584	584
Onttrekking	415	570	570	570
Saldo 31-12	169	183	197	212
Pensioenverplichting wethouders				
Saldo 1-1	1.891	1.891	1.891	1.891
Toevoeging	88	88	88	88
Onttrekking	88	88	88	88
Saldo 31-12	1.891	1.891	1.891	1.891
Riolering				
Saldo 1-1	1.735	1.312	1.028	899
Toevoeging	0	0	0	0
Vermindering	424	283	130	33
Saldo 31-12	1.312	1.028	899	865
RVU				
Saldo 1-1	97	72	59	55
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	25	13	4	0
Saldo 31-12	72	59	55	55
Verlofsparen				
Saldo 1-1	55	80	105	130
Toevoeging	25	25	25	25
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo 31-12	80	105	130	155
Wachtgeldverplichtingen				
Saldo 1-1	377	436	516	595
Toevoeging	79	98	98	98
Onttrekking	19	19	19	19
Saldo 31-12	436	516	595	674
Waterbank				
Saldo 1-1	39	39	39	39
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo 31-12	39	39	39	39

Financiering

Zie hiervoor § D Financiering.

Investeringskredieten

Lopende kredieten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving activum	Jaar eerste investering	Omschrijving nut	Afschrijvings termijn	Krediet bedrag	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028	Kapitaallasten 2029
1. Ruimtelijk domein				67	8	8	8	7
Duurzaamheid brandweerkazerne Ipendam	2023	Economisch nut	10	67	8	8	8	7
2. Openbaar domein				19.568	843	1.311	1.294	1.278
Aanschaf mini containers 2022	2022	Economisch nut, dekking door heffing	10	71	8	8	8	8
Aanschaf mini containers 2024	2024	Economisch nut, dekking door heffing	10	76	9	9	9	8
Ondergrondse restafval containers 2022	2022	Economisch nut, dekking door heffing	10	36	4	4	4	4

Begroting 2026

Omschrijving activum	Jaar eerste investering	Omschrijving nut	Afschrijvings termijn	Krediet bedrag	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028	Kapitaallasten 2029
Ondergrondse restafval containers 2023	2023	Economisch nut, dekking door heffing	10	36	4	4	4	4
Ondergrondse restafval containers 2024	2024	Economisch nut, dekking door heffing	10	37	4	4	4	4
Ondergrondse restafval containers 2025	2025	Economisch nut, dekking door heffing	10	38	4	4	4	4
Ondergrondse wijkcontainers	2024	Economisch nut, dekking door heffing	10	30	3	3	3	3
Voorbereiding bouw sporthal Marijkeveld	2026	Economisch nut	5	741	12	160	158	155
Kademuur Zereiderpad (Marken)	2022	Maatschappelijk nut	40	275	12	12	12	12
Aanleg atletiekveld 2023	2023	Economisch nut	20	320	21	21	21	20
Vervanging toplaag kunstgrasveld Monnickendam	2024	Economisch nut	10	377	44	43	43	42
Vervanging toplaag kunstgrasveld BiW	2024	Economisch nut	10	353	41	40	40	39
Aanpassing afvalinzameling binnenstad Monnickendam	2022	Economisch nut, dekking door heffing	10	225	27	26	26	26
Vervanging toplaag kunstgrasveld Marken	2024	Economisch nut	10	382	44	44	43	42
Vervanging toplaag kunstgrasveld Ilpendam	2024	Economisch nut	10	358	41	41	40	40
Koppel civiel 1	2024	Economisch nut	7	100	16	16	15	15
Koppel civiel 2	2024	Economisch nut	7	100	16	16	15	15

Omschrijving activum	Jaar eerste investering	Omschrijving nut	Afschrijvings termijn	Krediet bedrag	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028	Kapitaallasten 2029
Service team	2024	Economisch nut	7	52	8	8	8	8
Maaier (werktuigdrager)	2024	Economisch nut	7	150	24	23	23	23
Bus	2024	Economisch nut	7	66	10	10	10	10
Personenauto 1	2025	Economisch nut	5	33	7	7	7	7
Personenauto 2	2025	Economisch nut	5	33	7	7	7	7
Personenauto 3	2025	Economisch nut	5	33	7	7	7	7
Koppel groen 1	2026	Economisch nut	7	65	0	10	10	10
Koppel groen 2	2026	Economisch nut	7	65	0	10	10	10
Koppel groen 3	2026	Economisch nut	7	65	0	10	10	10
Koppel groen 4	2026	Economisch nut	7	65	0	10	10	10
Maaier Torro	2026	Economisch nut	7	122	0	19	19	19
Veegwagen	2026	Economisch nut	7	189	0	30	30	29
Tractor	2025	Economisch nut	7	65	11	10	10	10
Koppelbomen	2026	Economisch nut	7	179	0	28	28	28
Vervanging Wilhelminabrug	2023	Maatschappelijk nut	50	160	6	6	6	6
2e Kunstgrasveld SDOB ondergrond	2024	Economisch nut	20	200	13	13	13	13
2e Kunstgrasveld SDOB toplaag	2024	Economisch nut	10	400	46	46	45	44

Begroting 2026

Omschrijving activum	Jaar eerste investering	Omschrijving nut	Afschrijvings termijn	Krediet bedrag	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028	Kapitaallasten 2029
Fietspad Oudelandsdijkje	2024	Maatschappelijk nut	30	79	4	4	4	4
Kademuur Beestenmarkt	2024	Maatschappelijk nut	60	650	21	21	21	21
Hevelleiding	2024	Economisch nut	60	89	3	3	3	3
Fuutstraat GM en HWA	2024	Economisch nut	60	380	12	12	12	12
Grondwatermeet netwerk	2025	Economisch nut	20	200	13	13	13	13
Aanbrengen telemetrie hoofdgemalen 2025	2025	Economisch nut	10	30	3	7	7	7
Herstel achterst onderhoud vrijverval riool 2025	2025	Economisch nut	60	626	20	20	20	20
Herstel achterst onderhoud vrijverval riool 2026	2026	Economisch nut	60	866	0	28	28	28
Riolering Leohordijkstraat	2025	Economisch nut	60	168	5	5	5	5
Herstel achterst onderhoud persleidingen 2025	2025	Economisch nut	75	97	3	3	3	3
Herstel achterst onderhoud persleidingen 2026	2026	Economisch nut	75	97	0	3	3	3
Herstel achterst onderhoud elektr mechanisch 2025	2025	Economisch nut	20	288	19	19	19	18
Herstel achterst onderhoud elektr mechanisch 2026	2026	Economisch nut	20	288	0	19	19	19
Herstel achterst onderhoud gemalen bouwkundig 2025	2025	Economisch nut	60	86	3	3	3	3
Herstel achterst onderhoud gemalen bouwkundig 2026	2026	Economisch nut	60	86	0	3	3	3
Riolering Akkerstraat en Hoogkampaan	2026	Economisch nut	60	142	0	5	5	5
Oevers Monnickendam, Noordervesting	2024	Maatschappelijk nut	50	550	20	20	19	19

Omschrijving activum	Jaar eerste investering	Omschrijving nut	Afschrijvings termijn	Krediet bedrag	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028	Kapitaallasten 2029
Oevers Monnickendam, fietspad gemeentehuis	2025	Maatschappelijk nut	30	358	18	17	17	17
Oevers BiW, Wagengouw	2025	Maatschappelijk nut	30	53	3	3	3	3
Oevers Monnickendam, Hemmeland	2025	Maatschappelijk nut	30	300	15	15	14	14
Oevers Monnickendam, Bloemendaal	2025	Maatschappelijk nut	30	74	4	4	4	4
Oevers Monnickendam, voetpad Bernhardbrug	2025	Maatschappelijk nut	30	89	4	4	4	4
Oevers Watergang	2025	Maatschappelijk nut	30	381	19	19	18	18
Oevers Marken, Kets	2025	Maatschappelijk nut	30	357	18	17	17	17
Oevers Monnickendam, Nieuwe-/Oude Zijds Burgwal	2025	Maatschappelijk nut	30	500	25	24	24	24
Oevers Marken, Hoogkamplaan	2026	Maatschappelijk nut	30	328	0	16	16	16
Oevers Marken, Het Trefpunt	2026	Maatschappelijk nut	30	273	0	13	13	13
Civ. kunstwerken Monnickendam, Spaandersbank	2024	Maatschappelijk nut	50	117	4	4	4	4
Civ. kunstwerken BiW, lange brug Wagengouw	2024	Maatschappelijk nut	30	204	10	10	10	10
Civ. kunstwerken Marken, Juliana brug	2024	Maatschappelijk nut	30	110	5	5	5	5
Civ. kunstwerken Monnickendam, brug Opheve	2024	Maatschappelijk nut	30	100	5	5	5	5
Civ. kunstwerken Watergang, brug speelveldje	2024	Maatschappelijk nut	30	100	5	5	5	5
Civ. kunstwerken Monnickendam, brug tennisver.	2025	Maatschappelijk nut	30	96	5	5	5	5
Civ. kunstwerken Monnickendam, brug Padweg	2026	Maatschappelijk nut	30	76	0	4	4	4

Begroting 2026

Omschrijving activum	Jaar eerste investering	Omschrijving nut	Afschrijvings termijn	Krediet bedrag	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028	Kapitaallasten 2029
Civ. kunstwerken Monnickendam brug Houtrib	2026	Maatschappel ijk nut	30	142	0	7	7	7
Wegen Ilpendam, Fuutstraat	2024	Maatschappel ijk nut	30	406	20	20	20	19
Wegen BiW, Keerngouw	2024	Maatschappel ijk nut	30	65	3	3	3	3
Wegen Watergang, OR omgeving Stiereveld	2025	Maatschappel ijk nut	30	500	25	24	24	24
Wegen Monnickendam, fietspad Pierebaan	2025	Maatschappel ijk nut	30	413	20	20	20	20
Wegen Monnickendam, Rozendaalstraat	2025	Maatschappel ijk nut	30	144	7	7	7	7
Wegen Zuiderwoude, Dorpsplein-Dorpsstraat	2025	Maatschappel ijk nut	30	800	39	39	39	38
Wegen Ilpendam, Dorpsstraat	2025	Maatschappel ijk nut	30	148	7	7	7	7
Wegen BiW, Hage Weer	2026	Maatschappel ijk nut	30	375	0	19	18	18
Wegen Monnickendam, Groene Hart	2026	Maatschappel ijk nut	30	400	0	20	20	19
Wegen Ilpendam, Roerdomp vervanging	2026	Maatschappel ijk nut	30	86	0	4	4	4
Wegen Ilpendam, Spreeuwenstraat-Meerkoetstraat	2026	Maatschappel ijk nut	30	316	0	16	15	15
Wegen Ilpendam, Lepelaarstraat	2026	Maatschappel ijk nut	30	344	0	17	17	17
Wegen Monnickendam, Zwaluwtong	2026	Maatschappel ijk nut	30	356	0	18	17	17
Wegen Monnickendam, Poelkoldijk bestrating	2026	Maatschappel ijk nut	30	70	0	3	3	3
Wegen Monnickendam, Opheve	2026	Maatschappel ijk nut	30	138	0	7	7	7
Wegen Monnickendam, parkeerterrein Markgouw	2026	Maatschappel ijk nut	30	130	0	6	6	6

Omschrijving activum	Jaar eerste investering	Omschrijving nut	Afschrijvings termijn	Krediet bedrag	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028	Kapitaallasten 2029
Vorbereiding Sportpark Markgouw	2024	Economisch nut	5	1.000	2	2	2	2
3. Sociaal domein				4.252	146	144	143	142
Nieuwbouw De Verwondering	2021	Economisch nut	40	2.952	87	86	86	85
Verenigingsgebouw Galgriet	2023	Economisch nut	40	1.300	59	58	57	57
5. Algemene dekkingsmiddelen				183	4	5	6	6
Aandelen InWest Regio B.V.	2023			183	4	5	6	6
6. Overhead				3.449	652	666	656	633
ICT ontwikkeling 2024	2024	Economisch nut	5	60	13	13	13	12
ICT ontwikkeling 2025	2025	Economisch nut	5	60	13	13	13	13
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc. team Samenlev.	2022	Economisch nut	5	95	21	20	20	20
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc team Realisatie	2022	Economisch nut	5	85	18	18	18	18
ICT Bedrijfsvoering	2022	Economisch nut	5	213	45	44	44	29
Investeringen Wet open overheid 2024	2024	Economisch nut	5	111	24	24	23	23
Investeringen Wet open overheid 2025	2025	Economisch nut	5	111	24	24	24	23
Investeringen Wet open overheid 2026	2026	Economisch nut	5	113	0	24	24	24
Investeringen IV 2024	2024	Economisch nut	5	725	157	154	152	150
Investeringen IV 2025	2025	Economisch nut	5	350	7	7	7	7
Moderne werkplek	2024	Economisch nut	5	1.200	259	255	252	248
Dienstverlening 2025	2025	Economisch nut	5	275	59	59	58	57

Begroting 2026

Omschrijving activum	Jaar eerste investering	Omschrijving nut	Afschrijvings termijn	Krediet bedrag	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028	Kapitaallasten 2029
HR (SPP) 2025	2025	Economisch nut	5	50	11	11	10	10
Totaal				27.519	1.651	2.134	2.107	2.066

Toekomstige kredieten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving activum	Jaar eerste investering	Omschrijving nut	Afschrijvings termijn	Krediet bedrag	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028	Kapitaallasten 2029
2. Openbaar domein				33.286	0	0	101	1.155
Bouw sporthal Marijkeveld	2028	Economisch nut	40	19.046	0	0	0	781
Duurzaamheid sporthal Marijkeveld	2028	Economisch nut	40	1.498	0	0	0	61
Herstel achterst onderhoud vrijverval riool 2027	2027	Economisch nut	60	1.346	0	0	44	44
Herstel achterst onderhoud vrijverval riool 2028	2028	Economisch nut	60	526	0	0	0	17
Herstel achterst onderhoud vrijverval riool 2029	2029	Economisch nut	60	526	0	0	0	0
Herstel achterst onderhoud persleidingen 2027	2027	Economisch nut	75	97	0	0	3	3
Herstel achterst onderhoud persleidingen 2028	2028	Economisch nut	75	97	0	0	0	3
Herstel achterst onderhoud elektr mechanisch 2027	2027	Economisch nut	20	288	0	0	19	19
Herstel achterst onderhoud elektr mechanisch 2028	2028	Economisch nut	20	288	0	0	0	19
Herstel achterst onderhoud gemalen bouwkundig 2027	2027	Economisch nut	60	86	0	0	3	3
Herstel achterst onderhoud gemalen bouwkundig 2028	2028	Economisch nut	60	86	0	0	0	3

Omschrijving activum	Jaar eerste investering	Omschrijving nut	Afschrijvings termijn	Krediet bedrag	Kapitaallasten 2026	Kapitaallasten 2027	Kapitaallasten 2028	Kapitaallasten 2029
Aanbrengen telemetrie hoofdgemalen 2027	2027	Economisch nut	10	30	0	0	3	7
Riolering Oranjewijk	2028	Economisch nut	60	3.233	0	0	0	106
Riolering Broek in Waterland noord	2029	Economisch nut	60	3.233	0	0	0	0
Oevers Marken, Wittewerf	2027	Maatschappelijk nut	30	164	0	0	8	8
Oevers Monnickendam, Rozendaal	2027	Maatschappelijk nut	30	106	0	0	5	5
Oevers Monnickendam, speeltuin	2027	Maatschappelijk nut	30	114	0	0	6	6
Civ. kunstwerken Marken, brug Wittewerf	2027	Maatschappelijk nut	30	53	0	0	3	3
Wegen Ilpendam, Leeuwerikstraat	2027	Maatschappelijk nut	30	75	0	0	4	4
Wegen Watergang, Dorpsstraat-Kerkpad	2027	Maatschappelijk nut	30	80	0	0	4	4
Wegen Monnickendam, herinrichting Oranjewijk	2028	Maatschappelijk nut	30	1.250	0	0	0	62
Wegen Marken, Minnebuurt	2029	Maatschappelijk nut	30	1.063	0	0	0	0
3. Sociaal domein				5.000	0	0	205	203
Nieuwbouw De Rietlanden	2027	Economisch nut	40	5.000	0	0	205	203
Totaal				38.286	0	0	306	1.358

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenoemde 'jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume'. Hieronder wordt verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Voor deze kosten mag geen voorziening worden getroffen. Verplichtingen van verschillende omvang moeten in één keer worden gedekt met een speciaal daarvoor gereserveerd bedrag. Bij de gemeente Waterland zijn er geen soortgelijke grote verplichtingen op het gebied van personeelskosten die jaarlijks terugkeren.

Bijlagen

Uitvoeringsinformatie 2026-2029

Bedragen x € 1.000

Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
Exploitatie		-55.142	54.375	-767	-325	-477	-426
1.		-6.687	1.697	-4.991	-4.803	-4.813	-4.712
Ruimtelijk domein							
1.01		-3.457	37	-3.420	-3.418	-3.417	-3.416
Veiligheid							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.291	0	-2.291	-2.290	-2.289	-2.288
1.2	Openbare orde en veiligheid	-1.165	37	-1.128	-1.127	-1.127	-1.127
1.02		-356	36	-320	-317	-317	-317
Economie en toerisme							
3.1	Economische ontwikkeling	-72	0	-72	-72	-72	-72
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-19	33	14	17	17	17
3.4	Economische promotie	-264	3	-261	-261	-261	-261
1.03		-2.875	1.624	-1.251	-1.068	-1.080	-980
Ruimtelijke ordening en wonen							

Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-208	259	51	51	51	51
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.149	52	-1.097	-675	-675	-575
8.3	Wonen en bouwen	-1.517	1.312	-205	-444	-456	-456
2.	Openbaar domein	-13.187	6.377	-6.810	-6.981	-6.843	-7.597
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	-4.314	715	-3.598	-3.710	-3.697	-3.693
2.1	Verkeer en vervoer	-3.456	109	-3.347	-3.500	-3.471	-3.470
2.2	Parkeren	-148	144	-4	-4	-4	-2
2.3	Recreatieve havens	-186	149	-36	-35	-35	-35
2.4	Economische havens en waterwegen	-347	5	-342	-326	-343	-341
2.5	Openbaar vervoer	-5	0	-5	-5	-5	-5
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-172	308	136	160	160	160
2.02	Sport cultuur en recreatie	-4.259	466	-3.793	-3.868	-3.840	-4.647
5.1	Sportbeleid en activering	-369	53	-316	-316	-316	-316
5.2	Sportaccommodaties	-1.270	302	-968	-1.072	-1.066	-1.901
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-174	0	-174	-174	-174	-174
5.4	Musea	-16	0	-16	-16	-16	-16
5.5	Cultureel erfgoed	-141	11	-130	-130	-130	-130
5.6	Media	-410	41	-370	-269	-269	-245

Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.877	59	-1.819	-1.891	-1.869	-1.865
2.03		-4.614	5.196	582	597	695	742
Milieu							
7.2	Riolering	-1.743	2.276	533	547	571	600
7.3	Afval	-2.220	2.920	700	707	786	809
7.4	Milieubeh eer	-652	0	-652	-657	-662	-667
3. Sociaal domein		-22.272	4.138	-18.134	-18.155	-17.991	-18.016
3.01		-1.881	103	-1.778	-1.769	-1.928	-1.912
Onderwijs							
4.1	Openbaar basisonder wijs	-16	0	-16	-16	-16	-16
4.2	Onderwijs huisvestin g	-1.156	78	-1.078	-1.069	-1.228	-1.212
4.3	Onderwijs beleid en leerlingzak en	-709	25	-684	-684	-684	-684
3.02		-20.014	3.943	-16.071	-16.099	-15.775	-15.816
Sociale voorzienin gen							
6.1	Samenkrac ht en burgerpart icipatie	-1.378	659	-718	-716	-744	-742
6.3	Inkomensr egelingen	0	0	0	0	0	0
6.4	Begeleide participati e	0	0	0	0	0	0
6.21	Toegang en eerstelijns voorzienin gen WMO	-557	22	-535	-534	-384	-384
6.22	Toegang en eerstelijns voorzienin gen Jeugd	-2.098	0	-2.098	-2.244	-2.283	-2.325
6.3	Inkomensr egelingen	-3.969	2.830	-1.138	-1.138	-1.128	-1.128
6.4	WSW en beschut werk	-1.506	356	-1.150	-1.169	-1.144	-1.144

Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-573	0	-573	-573	-573	-573
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.187	75	-2.112	-1.937	-1.937	-1.937
6.712	Begeleiding (WMO)	-1.145	0	-1.145	-1.145	-1.145	-1.145
6.713	Dagbesteding (WMO)	-632	0	-632	-632	-632	-632
6.714	Overige maatwerk arrangementen (WMO)	-17	0	-17	-17	-17	-17
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-452	0	-452	-452	-452	-452
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-3.296	0	-3.296	-3.367	-3.161	-3.163
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-311	0	-311	-311	-311	-311
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-785	0	-785	-785	-785	-785
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-55	0	-55	-55	-55	-55
6.791	PGB WMO	-257	0	-257	-257	-257	-257
6.792	PGB Jeugd	-184	0	-184	-153	-153	-153
6.821	Jeugdbescherming	-295	0	-295	-295	-295	-295
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-70	0	-70	-70	-70	-70
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-247	0	-247	-247	-247	-247
3.03	Volksgezondheid	-376	92	-284	-288	-288	-288
7.1	Volksgezondheid	-376	92	-284	-288	-288	-288
4. Bestuur		-2.654	445	-2.209	-2.231	-2.231	-2.231
4.01	Bestuur	-2.654	445	-2.209	-2.231	-2.231	-2.231

Taakveld BBV	Omschrij- ving taakveld BBV	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
0.1	Bestuur	-1.565	0	-1.565	-1.584	-1.584	-1.584
0.2	Burgerzak- en	-1.089	445	-644	-646	-646	-646
5.		-512	41.661	41.150	41.517	40.821	41.489
Algemene dekkingsm iddelen							
5.01		-11	220	209	208	207	207
Dividend							
0.5	Treasury	-11	220	209	208	207	207
5.02		-387	6.477	6.091	6.091	6.091	6.091
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is							
0.61	OZB woningen	-288	3.923	3.635	3.635	3.635	3.635
0.62	OZB niet- woningen	-74	1.026	952	952	952	952
0.63	Parkeerbel- asting	-2	452	449	449	449	449
0.64	Belastinge- n overig	-16	161	144	144	144	144
3.4	Economisc- he promotie	-7	916	909	909	909	909
5.03		0	34.686	34.686	34.909	34.317	34.793
Algemene uitkering							
0.7	Algemene uitkeringe- n en overige uitkeringe- n gemeentef- onds	0	34.686	34.686	34.909	34.317	34.793
5.04		-1.064	278	-786	-678	-844	-1.012
Saldo van financierin- gsfunctie							
0.5	Treasury	-1.064	278	-786	-678	-844	-1.012
5.05		949	0	949	987	1.050	1.411
Overige algemene dekkingsm iddelen							
0.5	Treasury	949	0	949	987	1.050	1.411

Taakveld BBV	Omschrijving taakveld BBV	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
6.		-9.777	57	-9.720	-9.620	-9.367	-9.306
Overhead							
6.01		-9.777	57	-9.720	-9.620	-9.367	-9.306
Overhead							
0.4	Overhead	-9.777	57	-9.720	-9.620	-9.367	-9.306
7.		-3	0	-3	-3	-3	-3
Vennootsc habsbelast ing							
7.01		-3	0	-3	-3	-3	-3
Vennootsc habsbelast ing							
0.9	Vennootsc habsbelast ing (VpB)	-3	0	-3	-3	-3	-3
8.		-50	0	-50	-50	-50	-50
Onvoorzie n							
8.01		-50	0	-50	-50	-50	-50
Onvoorzie n							
0.8	Overige baten en lasten	-50	0	-50	-50	-50	-50
Reserves		0	1.650	1.650	1.324	1.106	977
9.		0	1.650	1.650	1.324	1.106	977
Reserves							
9.01		0	1.650	1.650	1.324	1.106	977
Reserves							
0.10	Mutaties reserves	0	1.650	1.650	1.324	1.106	977
Totaal		-55.142	56.025	883	998	629	551

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Omschrijving taakveld	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
0.1	Bestuur	-1.565	0	-1.565	-1.584	-1.584	-1.584
0.10	Mutaties reserves	0	1.650	1.650	1.324	1.106	977
0.2	Burgerzak en	-1.089	445	-644	-646	-646	-646
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-208	259	51	51	51	51
0.4	Overhead	-9.777	57	-9.720	-9.620	-9.367	-9.306
0.5	Treasury	-125	498	373	517	413	606
0.61	OZB woningen	-288	3.923	3.635	3.635	3.635	3.635
0.62	OZB niet-woningen	-74	1.026	952	952	952	952
0.63	Parkeerbelasting	-2	452	449	449	449	449
0.64	Belastingen overig	-16	161	144	144	144	144
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	34.686	34.686	34.909	34.317	34.793
0.8	Overige baten en lasten	-50	0	-50	-50	-50	-50
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-3	0	-3	-3	-3	-3

Taakveld	Omschrijving taakveld	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.291	0	-2.291	-2.290	-2.289	-2.288
1.2	Openbare orde en veiligheid	-1.165	37	-1.128	-1.127	-1.127	-1.127
2.1	Verkeer en vervoer	-3.456	109	-3.347	-3.500	-3.471	-3.470
2.2	Parkeren	-148	144	-4	-4	-4	-2
2.3	Recreatieve havens	-186	149	-36	-35	-35	-35
2.4	Economische havens en waterwegen	-347	5	-342	-326	-343	-341
2.5	Openbaar vervoer	-5	0	-5	-5	-5	-5
3.1	Economische ontwikkeling	-72	0	-72	-72	-72	-72
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-19	33	14	17	17	17
3.4	Economische promotie	-271	919	648	648	648	648
4.1	Openbaar basisonderwijs	-16	0	-16	-16	-16	-16
4.2	Onderwijs huisvesting	-1.156	78	-1.078	-1.069	-1.228	-1.212
4.3	Onderwijs beleid en leerlingzaken	-709	25	-684	-684	-684	-684
5.1	Sportbeleid en activering	-369	53	-316	-316	-316	-316
5.2	Sportaccommodaties	-1.202	302	-900	-1.002	-955	-1.830
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en	-174	0	-174	-174	-174	-174

Taakveld	Omschrijving taakveld	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
	cultuurparticipatie						
5.4	Musea	-16	0	-16	-16	-16	-16
5.5	Cultureel erfgoed	-141	11	-130	-130	-130	-130
5.6	Media	-410	41	-370	-269	-269	-245
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.877	59	-1.819	-1.891	-1.869	-1.865
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.378	659	-718	-716	-744	-742
6.21	Toegang en eerstelijns voorzieningen WMO	-557	22	-535	-534	-384	-384
6.22	Toegang en eerstelijns voorzieningen Jeugd	-2.098	0	-2.098	-2.244	-2.283	-2.325
6.3	Inkomensregelingen	-3.969	2.830	-1.138	-1.138	-1.128	-1.128
6.4	WSW en beschut werk	-1.506	356	-1.150	-1.168	-1.143	-1.143
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-573	0	-573	-573	-573	-573
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.187	75	-2.112	-1.937	-1.937	-1.937
6.712	Begeleiding (WMO)	-1.145	0	-1.145	-1.145	-1.145	-1.145
6.713	Dagbesteding (WMO)	-632	0	-632	-632	-632	-632
6.714	Overige maatwerk arrangementen (WMO)	-17	0	-17	-17	-17	-17
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-452	0	-452	-452	-452	-452
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-3.296	0	-3.296	-3.367	-3.161	-3.163
6.761	Jeugdhulp met	-311	0	-311	-311	-311	-311

Taakveld	Omschrijving taakveld	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
	verblijf lokaal						
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-785	0	-785	-785	-785	-785
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-55	0	-55	-55	-55	-55
6.791	PGB WMO	-257	0	-257	-257	-257	-257
6.792	PGB Jeugd	-184	0	-184	-153	-153	-153
6.821	Jeugdbesc herming	-295	0	-295	-295	-295	-295
6.91	Coördinati e en beleid WMO	-70	0	-70	-70	-70	-70
6.92	Coördinati e en beleid Jeugd	-247	0	-247	-247	-247	-247
7.1	Volksgezo ndheid	-376	92	-284	-288	-288	-288
7.2	Riolering	-1.743	2.276	533	547	571	600
7.3	Afval	-2.220	2.920	700	707	786	809
7.4	Milieubeh eer	-652	0	-652	-657	-662	-667
7.5	Begraafpla atsen en crematoria	-172	308	136	160	160	160
8.1	Ruimte en leefomgevi ng	-1.149	52	-1.097	-675	-675	-575
8.3	Wonen en bouwen	-1.517	1.312	-205	-444	-456	-456

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
AZWA	Aanvullen Zorg en Welzijnsakkoord
BAG	Basisregistratie adressen en gebouwen
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIO2	Baseline Informatiebeveiliging Overheid versie 2
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRO	Basisregistratie Onderhoud
BTLH	Bureau Toerisme Laag Holland
ca.	circa
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Civ.	Civiele
CO2	koolstofdioxide
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Planbureau
CVD	Coordinated Vulnerability Disclosure
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EMU	Europese Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
enz.	enzovoort
Fin	Financiën
fte	fulltime-equivalent
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GM	Gevelbekleding en Metselwerk
GMSD	Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRWP	Gemeentelijke Riolerings- en Waterprogramma
HR	Human Resources
HRM	Human Resources Management

Afkorting	Betekenis
HVC	Huisvuilcentrale
HWA	Hemelwaterafvoer
IBP	Interbestuurlijk programma
IBT	Interbestuurlijk toezicht
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IV	Informatievoorziening
IZA	Integraal Zorg Akkoord
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht
JZI	Juridische zaken/Inkoopondersteuning
LISA	Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
MBZ	Meldpunt Bijzondere Zorg
MRA	Metropoolregio Amsterdam
MT	Managementteam
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie
o.a.	onder andere
ODIJ	Omgevingsdienst IJmond
OZB	Onroerendezaakbelasting
PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
PGB	Persoonsgebonden budget
PTSS	Posttraumatische stressstoornis
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RNH	Recreatie Noord-Holland N.V.
ROM	regionale ontwikkelingsmaatschappij
RWS	Rijkswaterstaat
SCC	Sociaal Cultureel Centrum
SDOB	Sterk Door Onderling Begrip
SMD	Stichting Maatschappelijke Dienstverlening
SPP	Strategische personeelsplanning
SPUK	Subsidies Specifieke uitkeringen
VPB	Vennootschapsbelasting
VTH	vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVE	Voorschoolse voorzieningen
WA	Waterlands Archief
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOB	Wet openbaarheid van bestuur
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WW+	Stichting Welzijn Wonen Plus